

NUORET VAIKUTTAJAT VERKOSSA

**Tutkimus akaalaisten nuorten poliittisesta
osallistumisesta Internetissä**

**Tampereen yliopisto
Kasvatustieteiden yksikkö
Pro gradu –tutkielma
Susanna Mikkonen
Huhtikuu 2011**

Tampereen yliopisto
Kasvatustieteiden yksikkö
Elinikäisen oppimisen ja kasvatuksen koulutus
MIKKONEN, SUSANNA: Nuoret vaikuttajat verkossa – Tutkimus akaalaisten nuorten poliittisesta osallistumisesta Internetissä
Pro gradu -tutkielma: 83 sivua, 2 liitesivua
Kasvatustiede
Huhtikuu 2011

Tutkimukseni aiheena on nuorten poliittinen osallistuminen Internet-ympäristössä. Tutkimuksessani selvitän Akaan nuorisopalveluita käyttävien nuorten käsityksiä Internetin mahdollisuudesta toimia poliittisen vaikuttamisen välineenä. Tarkastelen tutkimuksessani akaalaisten nuorten Internetin käyttötapoja ja heidän käsityksiään poliittisesta osallistumisesta. Tutkimukseni taustalla vaikuttaa ajatus poliittisen osallistumisen muutoksesta postmodernissa yhteiskunnassa. Perinteisen edustuksellisen demokratian rinnalle on noussut uusia poliittisen osallistumisen muotoja, joita tarkastelen tutkimuksessani alapoliitiikan ja uuden politiikan käsitteiden kautta. Ymmärrän poliittisen osallistumisen tutkimuksessani laajana käsitteenä, joka pitää sisällään sekä perinteisemmät poliittisen osallistumisen muodot että edustuksellisten mekanismien ulkopuolella tapahtuvan poliittisen toiminnan.

Tutkimukseni sijoittuu laadullisen tutkimuksen perinteeseen ja olen toteuttanut sen haastattelututkimuksena. Teemahaastatteluissa olen haastatellut kymmentä akaalaista nuorta kevään 2009 ja kevään 2010 aikana. Empiirisen haastatteluaineiston avulla selvitän Akaan nuorisotiloilla käyvien nuorten Internetin käyttöä sekä heidän käsityksiään poliittisesta osallistumisesta. Haastatteluaineisto on analysoitu laadullista sisällönanalyyysiä ja teemoittelua käyttäen. Haastatteluaineiston pohjalta nostan esiin neljä teemaa nuorten Internetin käyttöön ja poliittiseen osallistumiseen liittyen. Haastatteluaineiston perusteella saadut tulokset tukevat osaltaan sekä suomalaista että kansainvälistä tutkimusta nuorten poliittisesta osallistumisesta Internetissä.

Tutkimukseeni osallistuneiden nuorten poliittinen osallistuminen näyttäytyy monimuotoisena ilmiönä. Nuorten suhtautuminen politiikkaan vaihtelee huomattavasti. Osa haastatelluista nuorista toimii aktiivisesti perinteisemmän politiikan kentällä ja toisille uudet poliittisen osallistumisen tavat ovat tutumpia. Akaan nuorten poliittiselle osallistumiselle tyypillistä on projektinomaisuus ja osallistumistapojen vaihtelevuus tilanteen mukaan.

Tutkimukseni mukaan akaalaiset nuoret suhtautuvat poliittiseen toimintaan Internetissä positiivisesti, mutta samalla myös hyvin kriittisesti. Haastattelemani nuoret kritisoiivat keskustelun tasoa Internetissä ja suhtautuivat varauksella siihen, että Internetissä tehdyt aloitteet saisivat tuulta alleen myös Internetin ulkopuolella. Nuoret pitivät Internetiä hyvänä paikkana ilmaista mielipiteitään ja tehdä poliittisia aloitteita, mutta varsinaisen

poliittisen toiminnan nuoret näkivät mahdolliseksi vasta, kun mielipiteet siirtyvät Internetin keskustelupalstoilta todelliseksi toiminnaksi.

Akaalaisille nuorille Internet on jokapäiväiseen elämään olennaisesti kuuluva asia. Tutkimukseni perusteella pidän erittäin tärkeänä, että nuorisotyössä otetaan huomioon Internetin käyttöön liittyviä mediakasvatussisältöjä, jotta nuori voidaan kohdata kokonaisuutena huomioiden myös Internetin merkitys hänen elämälleen. Nuorten on tärkeää saada osallisuuden kokemuksia ja tietoa osallistumismahdollisuuksista myös Internetissä. Koulumaailmassa pidän tutkimukseni perusteella tärkeänä tarkastella poliittista osallistumista laajasti siten, että opetuksessa huomioidaan sekä perinteisemmän puoluepolitiikan näkökulma että uudet poliittisen osallistumisen muodot.

Asiasanat: poliittinen osallistuminen, Internet, nuoret, vaikuttaminen, alapolitiikka, uusi politiikka, osallisuus, sosiaalinen media

Sisällys

1 JOHDANTO	1
2 POLIITTINEN OSALLISTUMINEN MURROKSESSA	3
2.1 Osallistuvana kansalaisena demokraattisessa yhteiskunnassa	4
2.1.1 Demokratia ja poliittinen osallistuminen	4
2.1.2 Aktiivinen kansalaisuus	6
2.1.3 Osallisuus	7
2.2 Demokratian kriisi ja muutokset poliittisessa osallistumisessa	9
2.3 Uudenlaista politiikkaa?	12
2.4 Nuorten poliittinen osallistuminen	15
2.4.1 Nuorten osallisuus ja kansalaisvaikuttaminen Suomessa	15
2.4.2 Nuorten osallisuus käytännön tasolla	17
3 VAIKUTTAMINEN VERKOSSA	20
3.1 Internet uudenlaisena mediana	22
3.2 Poliittinen osallistuminen Internetissä	25
3.2.1 Vaikuttamismahdollisuuksia verkossa	26
3.3 Nuorten Internetin käyttö	29
3.4 Aikaisempia tutkimuksia nuorten verkkopolitiikasta	31
3.5 Vaikuttamismahdollisuudet Internetissä – totta vai harhaa?	35
4 TUTKIMUKSEN KOHDE JA TUTKIMUSONGELMAT	38
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	41
5.1 Aineiston keruu	42
5.2 Nuorten haastattelemisen haasteita	44
5.3 Aineiston analyysi	46
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	48
6.1 Nuorten Internetin käyttö	48
6.2 Nuorten poliittinen osallistuminen	51
6.2.1 Nuorten suhtautuminen perinteiseen politiikkaan	51
6.2.2 Nuoret ja politiikan uudet asiakysymykset	55
6.3 Nuoret vaikuttajina Internetissä	59
6.4 Nuorten kriittinen asenne	62
7 POHDINTA JA TUTKIMUKSEN ARVIOINTI	65
7.1. Yhteenveto ja pohdinta	65
7.2. Tutkimuksen arviointi	70
LÄHTEET	77
LIITEET	84

1 JOHDANTO

Suomalaisessa yhteiskunnassa on jo pitkään ollut esillä huoli kansalaisten ja erityisesti nuorten kiinnostuksen laskusta politiikkaa kohtaan. Nuorten äänestysaktiivisuus ja puolueuskollisuus ovat tasaisessa laskussa, ja politiikka tuntuu kovin etäiseltä ja vieraalta asialta monelle nuorelle. (Peltola 2007, Kuntatiedon keskus 2008.) Yhteiskunnallisessa keskustelussa nuoret esitetään usein politiikasta vieraantuneena ryhmänä, joka olisi keinolla millä hyvänsä saatava takaisin vaaliurnille ja kansalaisvaikuttamisen pariin. Väitettä nuorten kiinnittymättömyydestä politiikkaan tuetaan usein kvantitatiivisella tiedolla, joka tuo esille laskevan trendin nuorten poliittisessa osallistumisessa. (Coleman 2010.)

Väite nuorten vähäisestä kiinnostuksesta politiikkaa kohtaan pitää kuitenkin paikkansa vain, jos politiikkaa tarkastellaan kapeasta näkökulmasta ainoastaan puolue- ja vaalipolitiikkana ja nuoria pidetään yhtenäisenä ryhmänä, jonka jokainen yksilö ajattelee ja toimii samalla tavalla. Nuorten poliittista osallistumista ei voida tarkastella ainoastaan perinteisen äänestysaktiivisuuden valossa, sillä nuorten osallistumisen tavat eroavat merkittävästi perinteisistä. Nuorten vaikuttaminen on siirtynyt uusille areenoille, joita ei perinteisesti ole nähty poliittisina. Henkilökohtainen ja poliittinen sekoittuvat nuorten elämässä, ja nuoret ilmaisevat poliittisia kantojaan henkilökohtaisilla valinnoillaan ja elämäntavoillaan. Nuoret ovat myös laaja ryhmä, jonka jäseniä ei voida pakottaa samaan muottiin: unohtaa ei sovi niitä nuoria, joita perinteisempi puoluepolitiikka kiinnostaa kovastikin. (Peltola 2007; Hellsten & Martikainen 2001.)

Tutkimuksessani olen kiinnostunut nuorten poliittisesta osallistumisesta erityisesti Internet-ympäristössä. Tarkastelen tutkimuksessani laajasti nuorten käsityksiä poliittisesta osallistumisesta ja selvitan heidän mielipiteitään Internetin mahdollisuudesta toimia kanavana kansalaisvaikuttamiselle. Tutkimukseni kohteena ja sen tilaajana on Akaan kaupungin nuorisopalvelut, jonka toiminnan osana on vuosina 2008–2011 ollut Opetusministeriön tukea saanut mediakasvatushanke. Mediakasvatushankkeen

tavoitteena on ollut nuorten osallisuuden, vaikuttamisen ja yhteisöllisyyden synnyttäminen Internet-ympäristöissä sekä mediakasvatussisältöjen luominen nuorisotyöhön. Mediakasvatushankkeen aikana nuorisotyöhön Akaassa on lisätty mediakasvatussisältöjä erilaisten harrasteryhmien toiminnan kautta. Ryhmissä mediakasvatussisältöjä on tarkasteltu sekä käytännön kautta itse tekemällä että sisältöihin hieman teoreettisemmin tutustuen. Olen ollut hankkeessa mukana ulkopuolisen tutkijan, en varsinaisen työntekijän roolissa. Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, millaisena nuoret näkevät Internetin mahdollisuuden toimia poliittisen osallistumisen kanavana. Vaikka tutkimukseni ei varsinaisesti liity mihinkään Akaan nuorisotilojen jo olemassa olevaan toimintamuotoon, on tavoitteenani sen herättämien ajatusten avulla olla mukana luomassa nuorisotyöhön mediakasvatussisältöjä, jotka myös mediakasvatushankkeen tavoitteiden mukaisesti lisäävät nuorten vaikuttamista ja osallisuutta Internet-ympäristössä.

Tutkimuksessani näen politiikan kentän laaja-alaisena ja monitahoisena tilana, jota tarkasteltaessa täytyy ottaa huomioon sen koko kirjo ja monimuotoisuus. Poliittista osallistumista ei voida tarkastella ainoastaan perinteisen puoluepolitiikan ja edustuksellisen demokratian näkökulmista, vaan tarkasteluun on otettava myös perinteisestä poikkeavat poliittisen osallistumisen tavat. Tutkimuksessani tuon alapoliitiikan (Beck 1996) ja uuden politiikan (Hellsten & Martikainen 2001; Rinne & Häyhtiö 2005) käsitteillä esille perinteisestä politiikasta poikkeavia osallistumisen muotoja, joissa poliittinen toiminta tapahtuu perinteisten poliittisten instituutioiden ulkopuolella alhaalta ylöspäin. Uusissa poliittisen osallistumisen tavoissa yksilöiden henkilökohtaisista valinnoista tulee tärkeitä politikoinnin keinoja.

Tutkimukseni teoriaosuuden ensimmäisessä luvussa tarkastelen muutoksessa olevaa poliittista osallistumista. Esittelen ensin vaikuttamisen, osallistumisen, aktiivisen kansalaisuuden ja osallisuuden käsitteitä. Sen jälkeen käsittelen poliittisessa osallistumisessa viime vuosina tapahtuneita konkreettisia muutoksia ja tarkastelen niitä suhteessa alapoliitiikan ja uuden politiikan nousuun perinteisen politiikan rinnalle. Otan nuorten osallistumisen kirjon käsiteltäväksi omassa osiossaan. Teoriaosuuden toisessa

luvussa tarkastelen lähemmin kansalaisvaikuttamista Internet-ympäristössä. Otan jälleen nuorten Internetin käytön tarkasteluun omassa osiossaan. Luvun loppuosassa arvioin kriittisesti osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia Internetissä. Luvussa neljä esittelen tutkimuksen kohteen ja tutkimusongelmat ja luvussa viisi tutkimuksen käytännön toteuttamisen tavat. Luku kuusi koostuu tutkimuksen tulosten esittelystä ja pohjautuu aikalaisilta nuorilta koottuun haastatteluaineistoon. Viimeisessä luvussa teen yhteenvetoa ja pohdintaa tutkimuksen tuloksista ja arvioin kriittisesti sen luotettavuutta.

2 POLIITTINEN OSALLISTUMINEN MURROKSESSA

2.1 Osallistuvana kansalaisena demokraattisessa yhteiskunnassa

Meille suomalaisille on itsestään selvää, että elämme kansalaisina demokraattisessa yhteiskunnassa. Tiedämme, että meillä on kansalaisina oikeuksia ja velvollisuuksia. Meillä on jonkinlainen käsitys siitä, miten demokraattisessa yhteiskunnassa yhteisiä asioita hoidetaan, miten valtaa käytetään ja miten voidaan vaikuttaa tärkeiksi koettuihin asioihin. Klassisen demokratiakäsityksen mukaan demokratiaksi kutsutaan yhteiskuntaa, jossa kansalaiset ovat kiinnostuneita ja ottavat aktiivisesti osaa poliittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon (Bengtsson & Grönlund 2005, 147). Grönlund, Paloheimo ja Wass (2005, 119) pitävät poliittista osallistumista "demokraattisen järjestelmän selkärankana".

Demokratiassa kansalaisten osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon pidetään välttämättömänä, jotta voitaisiin ylipäättään puhua demokratiasta, kansanvallasta. Aktiivinen ja osallistuva kansalainen pitää demokraattista yhteiskuntajärjestelmää yllä.

2.1.1 Demokratia ja poliittinen osallistuminen

Sana demokratia tulee kreikan kielen sanoista demos (=kansa) ja kratos (=valta). Alkuperäisessä merkityksessään demokratia tarkoittaa siis kansan valtaa. Demoksen, eli kansan voidaan nähdä tarkoittavan rajattua joukkoa ihmisiä, joilla on oikeudet poliittisen vallan käyttöön. Kansalaisten joukko voidaan määritellä esimerkiksi territoriaalisesti, jolloin poliittiset oikeudet kuuluvat tietyn maantieteellisen rajan, kuten valtion, sisäpuolella asuville. Demoksen määrittelyssä olennaista on myös kansalaisten tasa-arvoisuuden laajuus. Poliittisten oikeuksien kategorisen määritelmän mukaan jokaisella yksilöllä tulee olla poliittiset oikeudet ilman minkäänlaisia ehtoja. Kontingentin määritelmän mukaan taas kansalaisen poliittisia oikeuksia voivat rajoittaa tietyt seikat, kuten ikä tai valtiossa oleskeluajan pituus. (Setälä 2003, 21–26.)

Demokratiassa kansalaiset käyttävän valtaa, eli vaikuttavat muihin yksilöihin ja yhteisiin asioihin intentionaalisella toiminnallaan. Kurjen & Nivalan (2006, 15–28) mukaan

”kansalaisuus on ytimeltään yksilön jäsenyyttä poliittisessa yhteisössä”. Kansalaisuus määrittyy aina yksilön suhteessa yhteisöön. Syntyessään ihminen ei vielä ole kansalainen, vaan hänestä ja kasvaa ja häntä kasvatetaan yhteisössä kansalaiseksi tukemalla hänen elämäänsä erityisessä suhteessa yhteisöön. Demokratiassa merkityksellistä on kansalaisten itsehallinto. Kansalaisilla on oikeus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin sekä päättää ns. poliittisesta esityslistasta eli siitä, mistä asioista keskustellaan ja minkä suuntaisia päätöksiä tehdään. Edustuksellisessa demokratiassa kansalaisten valta toteutuu kahdella tavalla. Prospektiivisessä vallankäytössä on kyse siitä, että kansalaiset valitsevat itseään edustamaan sellaisia henkilöitä, joiden ajattelevat parhaiten ajavan itselleen tärkeitä asioita. Retrospektiivisen vallankäytön myötä kansalaiset taas voivat tietyin aikaväleihin järjestettävissä vaaleissa äänestää niitä vastaan, joiden päätöksentekoon eivät olleet tyytyväisiä. (Setälä 2003, 26–27.)

Osallistuminen käsitteenä viittaa siihen, että kansalaiset voivat olla mukana prosessissa, jossa käsitellään heille kollektiivisesti tärkeitä asioita. Osallistumisessa on voimakkaasti mukana sosiaalinen ulottuvuus, sillä osallistuminen on mahdollista vasta, kun toiminnassa on mukana useita ihmisiä. Osallistumisen toinen ulottuvuus on toiminnallisuus: osallistuminen on aktiivista mukana oloa ja toimintaa poliittisessa prosessissa. Osallistumisella viitataan usein nimenomaan *kansalaisosallistumiseen*, eli muiden kuin poliitikkojen ja viranomaisten mahdollisuuteen osallistua yhteisten asioiden hoitamiseen. (Anttiroiko 2005, 14–16.)

Vaikuttaminen eroaa osallistumisen käsitteestä siinä, että se sisältää ajatuksen jonkinasteisen vaikutuksen ilmenemisestä tai muutoksen aikaansaamisesta. Vaikuttaminen on kansalaisten kykyä osallistua poliittisiin prosesseihin siten, että niissä tapahtuu muutosta. Osallistumisen on siis oltava jollain tapaa vaikuttavaa, jotta se koettaisiin mielekkääksi. Osallistumista voidaan siis kuvata mukana olemisena poliittisessa toiminnassa ja vaikuttamista kykyä muuttaa asiantiloja. (Anttiroiko 2003, 17–20.)

2.1.2 Aktiivinen kansalaisuus

Hyvään kansalaisuuteen liitetään monenlaisia arvoja, tietoja ja taitoja. Viime vuosina kansalaisuuskeskustelua on hallinnut käsite ”aktiivinen kansalaisuus”. (Kurki & Nivala 2006, 84; Kansanvalta.fi.) Laitinen ja Nurmi (2004, 11–14) määrittelevät aktiivisen kansalaisuuden yhteiseksi hyväksi toimimiseksi, vaikuttamiseksi, vastuun ottamiseksi yhteisistä asioista sekä osallistumiseksi niiden hoitamiseen. Toisin sanoen ihmisestä tulee aktiivinen kansalainen vasta, kun hän alkaa toimia yhteisön tai yhteiskunnan jäsenenä. Käytännössä aktiivisen kansalaisuuden ilmenemismuotoja ovat esimerkiksi äänestäminen, ehdokkaaksi asettuminen vaaleissa, luottamustehtävän hoitaminen, ympäristöasioiden ajaminen, vapaaehtoistyö ja järjestöissä toimiminen. Laitisen ja Nurmen mukaan aktiivisen kansalaisen vastakohta ei ole passiivinen kansalainen vaan ihminen, joka ei koe osallisuutta mihinkään yhteisöön eikä ole sitoutunut mihinkään.

Kurjen ja Nivalan (2006, 84–86) mukaan aktiivinen kansalaisuus asetetaan yhä useammin tavoitteeksi yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja tulevaisuudenlinjauksissa. Aktiivinen kansalaisuus nähdään ideaalina, jota kohti kansalaisia tulisi kannustaa ja kasvattaa. Kansalaisten aktiivisen osallistumisen kanavien luominen ja aktiivisen kansalaisuuden valmiuksien kehittäminen nähdään tärkeänä. Aktiivinen kansalaisuus edellyttää tietoa ja ymmärrystä yhteiskunnan toiminnasta mutta myös toiminnallista ulottuvuutta, eli käytännön osallistumista kansalaistoimintaan ja yhteiseen päätöksentekoon. Omakohtainen kokemus yhteiskunnallisesta ja yhteisöllisestä toiminnasta on erityisen tärkeää, sillä se kehittää kriittistä ajattelua ja kyseenalaistavaa mielenlaatua. Ihanteellinen kansalainen on yhtä aikaa sekä lojaali yhteisölleen että myös valmis puuttumaan sen ongelmakohtiin.

Aktiiviseen kansalaisuuteen on Suomessa pyritty yhteiskunnan taholta kannustamaan ja kasvattamaan monin tavoin viime vuosien aikana. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2004) koulun tehtäväksi asetetaan tukea oppilasta kasvussa omatoimiseksi, aloitteelliseksi ja toimivaksi kansalaiseksi. Opetussuunnitelmassa mainitaan seitsemän eri aihekokonaisuutta, joiden sisältöjen tulisi tulla esille eri oppiaineissa ja joiden tavoitteita

tulisi toteuttaa koulun arjessa. Yksi näistä painoalueista on ”osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys”. Sen tarkoituksena on auttaa oppilasta ymmärtämään yhteiskunnan toimintaa sekä kehittää osallistumiseen tarvittavia taitoja ja valmiuksia. Aktiivisen kansalaisuuden ihanteita heijastaa myös hallituksen vuonna 2004 käynnistämä kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma, jonka tavoitteina on mm. kehittää kansalaisvaikuttamisen kanavia ja korostaa koulujen merkitystä aktiiviseen kansalaisuuteen kasvattamisessa (Oikeusministeriö 2006).

2.1.3 Osallisuus

Kiilakosken (2007, 11) mukaan suomalaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa on huolestuttu niistä, joita yhteiskunnallinen toiminta ei kiinnosta ja jotka eivät pysy mukana kiihtyvässä kilpailuyhteiskunnassa. Syrjäytymisvaarassa olevien määrän on pelätty kasvavan. Välinpitämättömyys, osattomuus, syrjäytyminen ja vieraantuminen ovat asioita, jotka tulevat aktiivisen yhteiskunnassa toimimisen tielle. Näitä asioita on pyritty poistamaan puheella *osallisuudesta*. Osallisuuden käsite esiintyy usein virallisissa asiapapereissa ja sitä käytetään laajalti politiikan kentällä. Osallisuutta on tutkittu monesta näkökulmasta, mutta käsitteenä sille ei ole kuitenkaan pystytty luomaan täsmällistä tai yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Osallisuuden käsitteen merkitys vaihtelee käyttötilanteen mukaan. Osallisuutta lähdetään usein määrittelemään kuvailemalla sen vastakohtia ja sitä, mitä se ei ainakaan ole.

Osallisuus ja sen kokemus aiheuttaa ihmisessä halua vaikuttaa ympäristöönsä ja olla osa sitä. Osallisuuden vastakohtana voidaan siis nähdä välinpitämättömyys, joka tulee usein ilmi tunteena siitä, että yksilön vaikutusmahdollisuudet ympäristöönsä ovat häviävän pienet. Välinpitämätön ihminen ei ole kiinnostunut yhteisistä asioista eikä jaksakaan panostaa niistä huolehtimiseen. Osallisuuden vastakohtana voidaan nähdä myös osattomuus. Osattomuus viittaa taloudellisen, kulttuurisen tai sosiaalisen pääoman puutteeseen, joka vaikuttaa ihmisen asemaan yhteiskunnassa. Osattomuus on tunnetta siitä, ettei tule otetuksi huomioon. Osallisuus liittyy myös syrjäytymisen ehkäisyyn. Syrjäytyminen voidaan nähdä prosessina, jossa ihminen putoaa vähitellen pois yhteiskunnan

normaalitoiminnoista, kuten koulutuksesta, työelämästä tai sosiaalisista suhteista. Osallisuuden puute näkyy laajimmillaan vieraantumisenä, jolloin yksilön suhde itseensä, ympäristöönsä, työhönsä ja yhteiskuntaansa on kadonnut. Pahimmillaan vieraantuminen johtaa tarkoituksettomuuteen ja oman persoonan väheksymiseen. (Kiilakoski 2007, 10–12.)

Anu Gretschel (2002, 90–91) määrittelee osallisuuden tunteena, jonka kautta ihminen tuntee pätevyyttä ja oppii arvostamaan omaa rooliaan yhteisössä. Merkityksellistä on nimenomaan kokemus siitä, että yksilö pystyy vaikuttamaan omaa elämäänsä koskeviin päätöksiin. Tomi Kiilakoski (2007, 13–14) lisää vielä, että pelkkä kokemus osallisuudesta ei yksin riitä. Osallisuus edellyttää lisäksi yhteisöä, jossa osallisuus on käytännön tasolla mahdollista. Kiilakoski määrittelee osallisuuden sekä oikeutena omaan identiteettiin osana yhteisöä että sitoutumisena toimintaan yhteisön hyväksi. Osallisuuteen kuuluu siis sekä yksilön tunne (kuuluminen yhteisöön) että yhteisön tila (yksilön toiminnan mahdollistaminen). Osallisuus on oikeuksia ja velvollisuuksia, kuulumista ja vastuun kantamista.

Tässä tutkimuksessa näen osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden toisiaan lähellä olevina ja limittäisinä käsitteinä. Yhteisiin asioihin vaikuttaminen ei ole mahdollista ilman tunnetta osallisuudesta ja kokemusta siitä, että omilla teoilla ja valinnoilla on merkitystä suuremmassakin mittakaavassa. Osallisuuden tunne mahdollistaa aktiivisen kansalaisuuden, mutta aktiivinen kansalaisuus on myös olennainen osa osallisuutta. Osallisuus, kuten Kiilakoski edellä totesi, ei ole ainoastaan tunne, vaan myös sitoutumista yhteiseksi hyväksi toimimiseen ja vastuun kantamista. Se ei ole vain passiivinen olotila, vaan myös aktiivista toimintaa.

Nuorten kansalaisuutta tarkasteltaessa yhdyn Sirkku Kotilaisen ja Leena Rantalan (2008, 7) käsitykseen siitä, että nuorten kansalaisuus on toimintaa ja jäsenyyttä sekä "muodollisessa valtio- ja kuntayhteisössä että [--] epämuodollisissa yhteisöissä". Nuorten osallisuutta on tärkeää tarkastella sekä laajemmassa yhteiskunnallisessa kontekstissa että myös osana heidän arkipäivän elämäänsä: osallisuus voi toteutua virallisempaa reittiä tai

epämuodollisemmissa yhteisöissä. Erityisesti kansalaisaktiivisuus "epävirallisten" vaikutuskanavien kautta on tärkeä osa tätä tutkimusta, jossa tarkastellaan osallistumismahdollisuuksia Internet-ympäristössä.

Osallisuudesta ja aktiivisesta kansalaisuudesta puhuttaessa on hyvä muistaa, mistä nämä käsitteet ovat peräisin. Osallisuus ja aktiivinen kansalaisuus käsitteinä esiintyvät tuhansissa komiteamietinnöissä ja linjauksissa, ja ne asetetaan automaattisesti ihanteeksi ottamatta välttämättä huomioon, mitä niiden seuraukset käytännön elämässä ovat. Onko oikein väkisin "osallistaa" kansalaisia, jotka eivät yksinkertaisesti ole kiinnostuneita yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta? Onko kaikilla todella mahdollisuus toimia aktiivisina kansalaisina ja saada äänensä yhteiskunnassa kuuluviin? Osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden käsitteet on tuotu yhteiskunnalliseen keskusteluun ikään kuin ylhäältä alaspäin ja asetettu päättäjien ja tutkijoiden toimesta kansalaisten tavoitteiksi. Tämä ei itsessään tee käsitteistä huonompia, mutta on tärkeää ottaa huomioon ja kuunnella myös kansalaisten itsensä käsityksiä asiasta.

Tutkimuksessa tarkastelen osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden käsitteitä nuorten näkökulmasta ja tuon ilmi heidän käsityksiään aihepiiristä. Tutkimukseni kohteessa Akaan nuorisotiloilla on nähty tärkeänä tukea nuorten osallisuutta ja aktiivisuuden kokemuksia nuorten omissa pienryhmissä ja nuorisotilalla sekä tätä kautta herättää nuorissa kiinnostusta laajempaankin yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen (http://www.aka.fi/lapset_ja_nuoret). Myös Akaan mediakasvatushankkeen yhtenä tavoitteena on ollut lisätä nuorten osallisuutta ja vaikuttamista Internet-ympäristössä (Hankeavustushakemus Opetusministeriölle 30.11.2007).

2.2 Demokratian kriisi ja muutokset poliittisessa osallistumisessa

Suomalaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa on jo pitkään ollut esillä huoli kansalaisten kiinnittymättömyydestä politiikkaan. Suurimpina huolenaiheina ovat olleet äänestysaktiivisuuden väheneminen, puolueiden jäsenmäärien pienentyminen ja järjestöaktiivisuuden heikkeneminen. (Grönlund et al. 2005, 88.)

Äänestysaktiivisuus on 1960- ja 1970-lukujen huippujen jälkeen ollut tasaisessa laskussa. Eduskuntavaaleissa vuonna 2007 äänioikeuttaan käytti 67,9 % äänioikeutetuista, kun suurimmillaan äänestysprosentti vuonna 1962 ja 1965 on ollut 85 prosentin tienoilla. (Tilastokeskus 2007.) Kunnallisvaaleissa äänestysaktiivisuus on myös laskenut 1960-luvun noin 80 prosentista 2000-luvun noin 60 prosenttiin (Vaikuttajan tietopankki). Presidentinvaaleissa äänestysinnostus on ollut hieman korkeampaa. Presidentinvaaleissa 2006 73,9 % äänioikeutetuista äänesti ensimmäisellä ja 77,2 % toisella kierroksella. (Tilastokeskus 2006.) Europarlamenttivaaleissa äänestysaktiivisuus on ollut alhaisimmillaan: vuoden 2009 vaaleissa ainoastaan 40,3 % äänioikeutetuista käytti äänioikeuttaan (Tilastokeskus 2009a).

Äänestysaktiivisuuden vähentyessä voidaan myös kysyä, onko edustuksellisen demokratian legitimitetti kriisissä? Hansenin (2007, 23–27) mukaan demokratian legitimitettiä arvioidaan päätösvaltaisten jäsenten osallistumisaktiivisuuden mukaan. Edustuksellisen demokratian tapauksessa tämä tarkoittaa käytännössä äänestysaktiivisuutta ja vaalien äänestysprosenttien suuruutta. Hansenin mukaan demokratian legitimitettiä voidaan pitää kyseenalaisena tilanteessa, jossa vain noin puolet potentiaalisista äänestäjistä osallistuu päättäjien valintaan.

Suomalaisten puoluekiinnittyneisyys on myös heikentynyt huomattavasti. Vuonna 2004 julkaistun Kansalaisena Suomessa –tutkimuksen mukaan 50 % suomalaisista tunsi jonkin puolueen itselleen läheiseksi. Vain 4 % koki olevansa erittäin lähellä jotain puoluetta ja melko läheiseksi puolueen tunsi 32 %. Jonkin puolueen jäseniä suomalaisista äänioikeutetuista oli tutkimuksen mukaan 9 %. 25 vuotta sitten jopa 20 % Suomen äänioikeutetuista kuului johonkin puolueeseen. Kansalaisten puolueasenteet ovat pitkään olleet jopa kielteisiä. Vain joka kymmenes vastaaja tunsi hyvin suurta tai melko suurta luottamusta puolueita kohtaan. Joka neljäs vastaaja katsoi luottamuksensa puolueisiin olevan hyvin vähäistä. (Borg 2005, 18–28.)

Vuoden 2003 eduskuntavaalien jälkeen kootun aineiston pohjalta tehdyssä vaalitutkimuksessa tutkittiin suomalaisten järjestöaktiivisuutta. Aineistossa kysyttiin

ensinnäkin tutkittavan kuulumista johonkin järjestöön ja toiseksi aktiivisuutta kyseissä järjestöissä. Näiden kahden kysymyksen perusteella muodostettiin summamuuttuja siten, että järjestöön kuulumisesta sai yhden pisteen ja aktiivisuudesta kyseisessä järjestössä toisen pisteen. Vaihtoehtoina kysymyksissä oli 14 erilaista järjestötoiminnan aihealuetta, joten korkein mahdollinen pistemäärä oli 28. Näin saatu indeksi siis summaa sekä jäsenyyttä järjestöissä että osallistumisen intensiteettiä. Järjestötoimintaindeksin keskiarvo kaikilla vastaajilla oli vain 2,3 maksimipisteiden ollessa 28. Järjestöaktiivisuutta lisääviä tekijöitä olivat tutkimuksen mukaan korkeampi koulutus, suuremmat tulot ja muutenkin aktiivinen poliittinen osallistuminen. (Bengtsson & Grönlund 2005, 155–157.)

Kiinnostus politiikkaan ei alhaisista osallistumisluvuista huolimatta kuitenkaan ole juurikaan laskenut aktiivisilta 1960- ja 70-luvuilta. Vuonna 2007 hyvin paljon tai melko kiinnostuneita politiikasta oli 64 %. ¹(Vaikuttajan tietopankki) Tutkimusten mukaan näyttää siltä, että kiinnostus politiikkaa kohtaan on vaihdellut talouden nousu- ja laskusuhdanteiden mukana siten, että laskusuhdanteiden aikana kiinnostus on pienentynyt ja vastaavasti noususuhdanteiden aikana kasvanut. Kiinnostuneisuuden vaihtelua selittävät myös muut tekijät. Miehet ovat perinteisesti olleet politiikasta kiinnostuneempia kuin naiset. Ero on tosin viime vuosikymmenten aikana kaventunut. Korkeampi koulutus lisää myös kiinnostusta politiikkaan. (Grönlund et al. 2005, 89–91.)

Karvosen ja Paloheimon (2005, 290–291) mukaan synkistä näkymistä huolimatta ei voida yksioikoisesti vetää sitä johtopäätöstä, että demokratia olisi täysin kriisissä. Pikemminkin on puhuttava politiikan siirtymisestä uusille alueille. Karvosen ja Paloheimon mukaan syytä huoleen on ainoastaan, jos demokratiaa pidetään pelkkänä ”vaalidemokratiana” ja tarkastellaan demokratiaa ainoastaan vaalien ja puolueiden näkökulmasta. Sen sijaan kansalaisten osallistumista tulisi tarkastella laajemmin. Seuraavassa luvussa esittelen laajemman näkökulman kansalaisten poliittiseen osallistumiseen.

---

1 Nuorten kiinnostus politiikkaa kohtaan on tutkimusten mukaan muuta väestöä huomattavasti vähäisempää. Nuorten poliittista osallistumista tarkastellaan lähemmin luvussa 2.4.

2.3 Uudenlaista politiikkaa?

Hellstenin ja Martikaisen (2001) mukaan perinteisen vasemmisto-oikeisto – ristiriitautottuvuuden rinnalle on noussut niin kutsuttu uusi politiikka (New Politics). Perinteinen organisaatiopohjainen osallistuminen näyttää menettävän otettaan kansalaisista. Sen sijaan politikointi tapahtuu enemmän edustuksellisten mekanismien ulkopuolella, kuten kulutusvalintojen kautta tai organisoimalla tapahtumia tärkeiksi koettujen asioiden puolesta. Rinteen ja Häyhtiön (2005) mukaan uusi politiikka eroaa ”vanhasta” siinä, että se ottaa lähtökohdakseen yksilön elämän ja siinä tapahtuvat valinnat. Näin henkilökohtaisesta tulee poliittista. Politikointi on asiakohaista ja korostaa yksilön autonomiaa puoluekantojen sijasta.

Uuden politiikan nousun takana voidaan nähdä muutos yhteiskunta- ja luokkarakenteessa. Teollinen yhteiskunta perustui luokkajaoille työväen ja pääomanomistajien välillä, ja keskinäiset ristiriidat ratkottiin luokkajakoa heijastavien puolueiden ja etujärjestöjen välityksellä. Jälkitekollisessa yhteiskunnassa luokkajako on väljentyne. Koulutettujen ammattitaitoisten työntekijöiden määrän kasvaessa ”perinteisten” työläisten osuus työväenluokasta on vähentynyt. Koulutettujen työläisten asema lähenee samalla keskiluokaisen väestön asemaa. Työväenluokka on jakaantunut kahteen leiriin, mikä vähentää sen keskinäistä solidaarisuutta ja heikentää sen kykyä luoda sellaista poliittista järjestystä, jota luokkakysymys hallitsee. Palvelualojen työntekijöistä koostuvan uuden keskiluokan aseman voimistuminen taas hajauttaa sisäisesti perinteistä keskiluokkaa. Yhteiskuntamuutokset ovat luoneet uusia työläisväestö-porvaristo –jakolinjaa rikkovia asetelmia. Uudet poliittiset jakolinjat muodostuvat ammatillisten taitojen, tiedollisten valmiuksien ja elämäntaparistiriitojen ympärille. (Hellsten & Martikainen 2001, 58–59.)

Yhteiskunnallisten muutosten myötä myös poliittiset asiakysymykset ja toimintatavat joutuvat muutokseen. Vanhan politiikan keskeiset asiakysymykset liittyivät hyvinvointivaltion kautta tapahtuvaan yhteiskunnan tasa-arvoistamiseen työtä tekevän ja omistavan yhteiskuntaluokan välillä. Uuden politiikan aikakautena taas kansalaisten lisääntyneen koulutuksen ja itsenäistä päätöksentekokykyä vaativien työtehtävien myötä

kasvanut kyky kriittisesti arvioida valtion toimintaa kuvastuu tyytymättömyytenä hyvinvointivaltiohanketta ja sen keskeisiä arvoja kohtaan. Lisäksi hyvinvointivaltio itsessään on ratkaissut keskeiset teollisen yhteiskunnan ongelmat, joten uudenlaisten ongelmien merkitys mahdollistuu. (Hellsten & Martikainen 2001, 59; Peltola 2007, 93.)

Uudessa politiikassa identiteetti ja sen rakentaminen tulevat keskeisiksi poliittisiksi projekteiksi: postmodernien toimijoiden teoista tulee eettisiä ja moraalisia yksilöllisiä valintoja. Esimerkiksi kulutusvalinnat tekevät ostamisesta poliittista, jos tuotteen valintaan vaikuttavat esimerkiksi sen valmistamisen tapa, työntekijöiden asema ja ympäristövaikutukset. Kuluttajat käyttävät ostovoimaansa ikään kuin äänenä vaaleissa ja pystyvät sen kautta vaikuttamaan ympäröivään yhteiskuntaan. (Hellsten & Martikainen 2001, 60; Rinne & Häyhtiö 2005, 2; Baringhorst 2005, 6.)

Muutosta politiikan kentässä on kuvannut myös Ulrich Beck alapolitiikan käsitteellään. Myös Beck lähtee alapolitiikasta puhuessaan liikkeelle yhteiskunnan muutoksista. Hänen mukaansa teollisen yhteiskunnan tilalle on noussut riskiyhteiskunta, jossa "sosiaaliset, poliittiset, taloudelliset ja yksilölliset riskit yhä useammin luistavat teollisen yhteiskunnan seuranta- ja turvainstituutioiden otteesta" (Beck 1996, 16). Beckin mukaan teollisen yhteiskunnan vaarat alkavat hallita myös julkisia, poliittisia ja yksityisiä keskusteluja. Riskiyhteiskunnassa ihmisten ja instituutioiden ajatuksia ja toimintaa hallitsevat kuitenkin yhä teollisen yhteiskunnan itsestäänselvyudet, kuten edistysusko ja ekologisten seurausten ja riskien abstrahointi. Riskiyhteiskunta syntyy Beckin mukaan modernisaatioprosesseista, jotka ovat sokeita ja kuuroja omille vaikutuksilleen ja tuottamilleen uhkille. Riskiyhteiskunnan syntymä on autonominen ja huomaamaton siirtymä teollisesta yhteiskunnasta riskiyhteiskuntaan. Tätä prosessia Beck nimittää refleksiivisyydeksi. Beck puhuu "refleksiivisestä modernisaatiosta", jolla tarkoitetaan riskiyhteiskunnan sellaisten seurausten tunnustamista, joita teollinen yhteiskunta ei kykene itse käsittelemään ja sulauttamaan järjestelmäänsä. (Beck 1996, 16–17.)

Refleksiiviseen modernisaatioon liittyy Beckin mukaan myös vahva yksilöllistymisen nousu. Hänelle yksilöllistyminen merkitsee sitä, että yksilöt joutuvat teollisen

yhteiskunnan elämäntapojen häviämisen myötä itse suunnittelemaan ja sovittamaan omat elämäkertansa. Teollisen yhteiskunnan varmuuksien hajoaminen pakottaa yksilöt etsimään uusia varmuuksia vanhojen tilalle. Beckin mukaan tämä merkitsee uutta, globaalia keskinäistä riippuvuutta. Yksilöllistyminen ja globalisoituminen nähdään näin ollen refleksiivisen modernisaation kahtena eri puolena. Beck näkee yksilöllistymisen pakkona tuottaa itse oma elämäkertansa ja siihen liittyvät sitoumukset ja verkostot. Yksilöllistyminen merkitsee perinteisen elämäkerran muuttumista itsemuokatuksi elämäkerraksi. (Beck 1996, 27–29.)

Beckin mukaan alapolitiikassa on kyse siitä, että teollisessa yhteiskunnassa epäpoliittisina pidetyt ilmiöt muuttuvat poliittisiksi. Refleksiivisessä moderniuudessa yksityinen sektori, liike-elämä, tiede ja arkielämä joutuvat suojatusta asemastaan poliittisten myrskyjen kouriin. Myös ennen itsestään selvät politiikan vastakkainasettelut, kuten oikea/vasen tai konservatismi/sosialismi, asettuvat kyseenalaisiksi. Yksilöllisestä tulee poliittista ja poliittinen vaikuttaminen tapahtuu perinteisen poliittisten instituutioiden ulkopuolella. Alapolitiikka merkitsee Beckin mukaan vaikuttamista alhaalta ylöspäin. Alapolitiikassa politiikan näyttämölle pääsevät sellaiset ryhmät, joilla ei aikaisemmin ole ollut valtaa perinteisessä poliittisessa järjestelmässä. Myös yksilöt voivat osallistua kilpailuun poliittisesta vaikutusvallasta, joka on aikaisemmin ollut vain yhteiskunnallisten ja kollektiivisten toimijoiden tavoitettavissa. (Beck 1996, 31–40.)

Alapolitiikan käsite asettaa kyseenalaiseksi väitteen kansalaisten erkaantumisesta politiikasta. Se, mikä saattaa näyttää kansalaisten vetäytymiseltä politiikasta, onkin itse asiassa vetäytymistä pois perinteisistä muodollisista poliittisista instituutioista ja toimintatavoista. Yksilöllistymisprosessin kautta yksilöt hylkäävät heille ylhäältä alaspäin annetut roolit kansalaisina ja rakentavat politiikan aihepiirinsä ja poliittiset sitoumuksensa itse. (Bakardjieva 2010, 131.)

Tässä tutkimuksessa näen poliittisen osallistumisen monitahoisena käsitteenä, joka kattaa sekä perinteisemmän politiikan toimintatavat että uudet, alapolitiittiset osallistumisen muodot. Poliitiikan kenttä on monimuotoistunut, ja siinä vaikuttavat sekä perinteisemmät

edustuksellisen demokratian tahot että uudemman politiikan toimijat. Tarkastelen tässä tutkimuksessa politiikkaa kahdesta näkökulmasta; sekä perinteisemmän puoluepolitiikan kannalta että uuden politiikan yksilölliset valinnat ja edustuksellisten mekanismien ulkopuolella tapahtuvan politikoinnin huomioon ottaen.

2.4 Nuorten poliittinen osallistuminen

Nuorten osallisuus ja kansalaisvaikuttaminen ovat asioita, jotka ovat olleet pinnalla yhteiskunnallisessa keskustelussa pitkän aikaa. Nuorten oikeutta osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon, olla aktiivinen osa omaa yhteisöään ja vaikuttaa yhteiskunnallisesti korostetaan niin uudessa nuorisolaissa kuin EU:n nuorisotoimiohjelmassakin. Halu edistää nuorten osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia on suuri, mutta se, miten nuoret käytännössä osallistuvat ja vaikuttavat, ei aina kuitenkaan vastaa perinteisiä käsityksiä yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta.

2.4.1 Nuorten osallisuus ja kansalaisvaikuttaminen Suomessa

Nuorten aktiivista kansalaisuutta on pyritty tukemaan lainsäädännöllisesti sekä Suomessa että kansainvälisesti. Suomessa uusi, vuoden 2006 nuorisolaki velvoittaa, että nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. Lisäksi laki takaa nuorille oikeuden vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. (Nuorisolaki 27.1.2006/72, § 8.) Lain tarkoituksiksi mainitaan myös nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistäminen (Mt., § 1). Laissa korostetaan nuoren asemaa yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä ja pyritään luomaan edellytyksiä nuoren osallistumiselle heitä koskevaan päätöksentekoon.

Kansainvälisellä tasolla Unicefin lasten oikeuksien sopimus velvoittaa kuulemaan lasta ja nuorta häntä itseään koskevissa asioissa. Nuorella on sopimuksen mukaan myös oikeus ilmaista vapaasti mielipiteensä. Sopimus takaa lisäksi lapsille ja nuorille oikeuden yhdistymis- ja kokoontumisvapauden. (Unicefin yleissopimus lasten oikeuksista 20.11.1989, artiklat 13 ja 15.)

Kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön lisäksi nuorten kansalaisvaikuttamista on haluttu edistää mm. EU:n taholta. Euroopan komission valkoinen kirja vuodelta 2001 (KOM[2001] 681, 2001) painottaa, että nuoria on kannustettava aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Jäsenvaltioita kannustetaan luomaan edellytyksiä nuorten osallistumiselle paikallistasolla. EU:n taholta on käynnistetty myös nuorisotoimiohjelma ”Youth in action 2007–2013”, jonka tarkoituksena on edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta. Ohjelma kannustaa nuoria osallistumaan yhteiskunnalliseen elämään sekä paikallisyhteisössään että laajemmin koko Euroopassa. (Euroopan komissio, 2009.)

Suomessa hallituksen kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma (2003–2007) pyrki kehittämään sekä perinteisiä että uusia kansalaisvaikuttamisen kanavia. Ohjelma korosti koulua ja oppilaitoksia paikkoina, joissa nuoren kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi voidaan tukea. Hankkeen aikana tavoitteena oli lisätä kansalaisten yhteiskunnallista vaikuttamista ja edustuksellisen demokratian toimivuutta. (Toiminta ja hallinto 2007, 20; 14–16.) Hallitusohjelman ohessa vuosina 2003–2007 pyöri Opetushallituksen koordinoima Nuorten osallisuushanke, jonka tavoitteena oli lisätä nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja luoda uusia, nuoria osallistumaan kannustavia käytäntöjä. (Opetusministeriö 2007.)

Käytännössä nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia on pyritty yhteiskunnan taholta järjestämään monin eri tavoin. Koulussa oppilaskunnat toimivat nuorten asioiden ajajina ja tekevät yhteistyötä koulun henkilökunnan kanssa. Monessa kunnassa toimii nuorisovaltuusto, joka toimii yhteistyössä kuntahallinnon kanssa nuorten äänen tuomiseksi esille kunnallisessa päätöksenteossa. (Vaikuttajan tietopankki 2006.) Kansallisella tasolla nuorilla on mahdollisuus osallistua lasten- ja nuorten parlamentteihin, jotka tutustuttavat nuoria demokratian kysymyksiin ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksiin. Lasten ja nuorten parlamentit toimivat vuorovaikutuksessa eduskunnan kanssa tuoden esiin lasten ja nuorten näkökulmaa yhteiskunnallisiin asioihin. (Ks. <http://www.lastenparlamentti.fi> ja www.kerhokeskus.fi/nuortenparlamentti) Myös poliittisilla puolueilla on omat nuorisojärjestönsä, joiden kautta nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa poliittisesti ja liittyä järjestön katto-organisaationa toimivaan puolueeseen

(Nuorisotiedotuskeskus Kompassi 2009).

2.4.2 Nuorten osallisuus käytännön tasolla

Vaikuttaa siltä, että puitteet nuorten osallistumiselle ja kansalaisvaikuttamiselle Suomessa ovat hyvät. Osallistumismahdollisuudet on taattu lainsäädännöllä ja käytännön tasolla niitä on pyritty lisäämään sekä erilaisten ohjelmien avulla että luomalla foorumeita, joiden kautta kansalaisvaikuttaminen käytännön tasolla onnistuisi. Kuitenkin yleisenä huolenaiheena tuntuu jatkuvasti olevan nuorten poliittinen passiivisuus, heikko kiinnittyminen perinteiseen puoluepolitiikkaan sekä poliittinen sitoutumattomuus (Peltola 2007, 82).

Nuoret äänestysaktiivisuus on tutkimusten mukaan vuosituhanen vaihteessa laskenut. Esimerkiksi kunnallisvaaleissa nuorten äänestysprosentti jää keskimäärin noin 20 prosenttiyksikköä koko väestön äänestysprosenttia alhaisemmaksi (Kuntatiedon keskus, 2008). Vuoden 2000 kunnallisvaaleissa Helsingissä 19–24-vuotiaista 35,6 % käytti äänioikeuttaan hyväksi, ja 25–28-vuotiaista 44,3 %. Vastaava luku 45–50-vuotiaiden joukossa oli 57,3 % ja 55–69-vuotiaiden joukossa 67,1 %. Kaikkien ikäluokkien keskiarvo oli 50,9 %. Äänestämättä jättäneet nuoret näyttävät lisäksi säilyttävän pitkään oppimansa poliittisen käyttäytymisen mallin. Äänestämättömyydestä on näin ollen tulossa tietynlainen ”sukupolvikäyttäytymisen” piirre, joka säilyy elämän olosuhteiden muutoksista huolimatta. (Hellsten & Martikainen 2001, 46–47.)

Hieman yli puolet nuorista kuului vuonna 1998 johonkin järjestöön. Yleisin järjestötoiminnan muoto oli ammattiliitossa toimiminen. Jos tämä jätetään pois tarkastelusta, putoaa järjestöihin kuuluvien nuorten osuus 45 prosenttiin. Nuoret kuuluvat enimmäkseen ei-poliittisiin järjestöihin, erityisesti liikuntajärjestöihin. Nuoret ovat kiinnostuneita myös muun muassa hyväntekeväisyys-, ihmisoikeus- ja rauhanjärjestöistä. Järjestöaktiivisuus on nuorten kohdalla usein kasautuvaa: yhteen järjestöön kuuluva nuori kuuluu todennäköisesti myös muihin järjestöihin. (Peltola 2007, 83–84.)

Poliittisten puolueiden kannattaminen ei myöskään vaikuta olevan suurimmalle osalle nuorista tärkeää. Eurooppalaisessa EUYOUNG –tutkimuksessa vuosina 2004–2005 kerätyn aineiston perusteella 15–25 -vuotiaista suomalaisista nuorista oli poliittisten puolueen jäseniä 2,0 %. Puolueiden toimintaan ilmoitti osallistuneensa 2,9 %. Puolueiden nuorisojärjestöihin kuului 3,2 % suomalaisista nuorista. 1,9 % nuorista ilmoitti osallistuneensa puolueen nuorisojärjestön toimintaan. (Paakkunainen 2006, 50.) Suomessa Nuorisotutkimusverkoston toimesta vuonna 2006 kerätyssä aineistossa suomalaisista 18–30 -vuotiaista nuorista 37 % sanoi kannattavansa jotain puoluetta. Vastaajista 57 % katsoi voivansa vaalien välillä hyvin vaihtaa puoluetta. Vain 31 % nuorista asetti puolueen itse ehdokasta tärkeämmäksi äänestyspäätöksessä. (Paakkunainen & Myllyniemi 2007, 59–63.)

Perinteinen puoluepolitiikka tuntuu tilastojen perusteella olevan kaukana suurimman osan suomalaisista nuorista arkielämästä. Jos perinteinen politiikka puolueineen ja vaaleineen ei saa nuoria liikkeelle, niin mistä nuoret ovat sitten kiinnostuneet? Äänestysinnostomuudesta huolimatta nuoret harrastavat paljon sellaista yhteiskunnallista toimintaa, joka eroaa melkoisesti politiikaksi perinteisesti mielletystä toiminnasta. Nuoret eivät välttämättä ole täysin välinpitämättömiä politiikan suhteen yleensä, mutta heidän osallistumistyyliinsä eroavat merkittävästi perinteisistä. (Peltola 2007, 84.)

Hellstenin ja Martikaisen (2001) mukaan nuoret eivät yleisestä harhakäsityksestä huolimatta ole pettyneitä politiikkaan tai menettäneet uskoaan poliitikkoihin. Tyytyväisyys politiikkaa kohtaan näyttää sen sijaan kasvaneen nuorten keskuudessa. Sen sijaan kyse on vaikuttamismahdollisuuksista: nuoret suhtautuvat pessimistisesti mahdollisuuksiinsa vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Puolueiden välityksellä käytävä politiikka vaikuttaa nuorista etäiseltä tavalta hoitaa niitä asioita, joista he ovat kiinnostuneet. (Hellsten & Martikainen 2001, 40–41; 55.)

Nuorten osallistumiselle tunnusomaista on kevyt poliittinen kiinnittyneisyys, laaja osallistumismuotojen kirjo sekä tietty toiminnan projektimaisuus, eli kiinnittyminen yksittäisiin kampanjoihin tai asiakysymyksiin. Nuorten vaikuttaminen keskittyy

areenoille, joita ei ole perinteisesti pidetty poliittisina. Nuorten vaikuttajaryhmät edustavat uudenaikaista ruohonjuuritason osallistumiskulttuuria. Henkilökohtainen ja poliittinen eivät välttämättä ole erillisiä osa-alueita nuorten elämässä, vaan poliittisia viestejä välitetään jokapäiväisissä elämänratkaisuisissa. Esimerkiksi kulutusvalinnoilla saattaa olla nuorelle poliittista merkitystä. Myös Internetin on tarjonnut nuorille perinteisestä poikkeavan kanavan etsiä tietoa, verkostoitua ja välittää kannanottoja. (Hellsten & Martikainen 2001, 55–57; Peltola 2007, 84–85.)

Vaikka nuorten osallistumiselle voidaan asettaa tiettyjä tunnuspiirteitä, ei kaikkia nuoria kuitenkaan voida asettaa samaan muottiin. Nuoret osallistuvat eri tavoin ja eri intensiteetillä. Vaikuttaa siltä, että aktiivisuus kasautuu: yhdellä areenalla aktiivinen nuori on aktiivinen myös toisella areenalla. Perinteisempään politiikkaan osallistuva nuori on aktiivinen myös muilla osallistumisen alueella. Äänestävä nuori on usein myös kulutuspoliitikoija, järjestöaktiivi ja Internetin käyttäjä. Uudet vaikuttamisen muodotkin tuntuvat vetävän luokseen nuoria, jotka ovat jo valmiiksi yhteiskunnallisesti aktiivisia. (Livingstone & al., 2007; Peltola 2007, 85–87.)

Maria Peltola (2007, 86–87) jakaa vuonna 2006 tehdyssä tutkimuksessaan nuoret neljään ryhmään heidän poliittisen aktiivisuutensa mukaan. 475:ltä 18–29-vuoden ikäiseltä nuorelta kerätyn aineiston perusteella hän jaottelee nuoret passiivisiin, konventionaalisiin, vaihtoehtoaktiiveihin sekä moniaktiiveihin. 36 % nuorista lukeutui konventionaalisiin nuoriin, joille äänestäminen oli keskeisin vaikuttamisen muoto. Kaikkein suurimman ryhmät muodostivat passiiviset, jotka olivat jääneet sekä muodollisen että epämuodollisen vaikuttamisen ulkopuolelle. Heitä oli aineiston nuorista 40 %. Vaihtoehtoaktiivit muodostivat pienen ryhmän, vain noin 5 % nuorista. Näiden nuorten aktiivisuus suuntautui täysin muualle kuin muodollisen politiikan väyliin. Moniaktiivit taas puolestaan olivat kiinnostuneita paitsi perinteisestä politiikasta ja äänestämisestä, myös kulutuspoliitikoinnista ja poliittisten viestien lähettämisestä Internetin välityksellä. Heitä oli aineiston nuorista 16,5 %.

Nuorten poliittinen aktiivisuus näyttäytyy siitä maalailuista uhkakuvista huolimatta monimuotoisena. Äänestäminen ja perinteinen politiikka vaikuttamisen väylänä pitävät pintansa myös nuorten keskuudessa. Nuorten taholla on havaittavissa myös perinteisten osallistumismallien kyseenalaistamista ja yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumista epämuodollisten vaikuttamiskanavien kautta. Muodolliset ja epämuodolliset vaikuttamisen tavat eivät myöskään sulje toisiaan pois. Pikemminkin poliittinen aktiivisuus näyttäytyy kasautuvana: aktiiviset nuoret osallistuvat monin eri tavoin, sekä perinteisen että epämuodollisen politiikan areenoilla. Nuoret kykenevät vaihtelevaan toimintatapojaan tilanteen vaatimusten mukaisesti. (Peltola 2007, 95–96.)

Synkemmän varjon tilastoihin jättävät ne nuoret, jotka eivät löydä keinoja saada ääntään yhteiskunnassa kuuluviin. Aktiivisuuden kasaantuessa myös passiivisuudelle käy samoin. Vähäinen luottamus omiin vaikuttamismahdollisuuksiin ja vähäinen poliittinen kiinnostus saa nuoren jättäytymään sekä muodollisten että epämuodollisten vaikuttamiskanavien ulkopuolelle. Nuorten käytettävissä olevien vaikuttamiskanavien lisääntyessä niiden väliltä valitsemiseen tarvitaan myös tietoa, kiinnostusta ja uskoa omiin vaikutusmahdollisuuksiin. (Peltola 2007, 96.)

3 VAIKUTTAMINEN VERKOSSA

Median merkitys 2000-luvun Suomessa on kasvanut valtavasti. Kuneliuksen, Nopparin ja Reunasen (2009, 48–49, 55) mukaan voidaan puhua medioituneesta yhteiskunnasta, jossa media ei enää näyttäydy ainoastaan muiden instituutioiden esiintymisen kenttänä tai vallankäytön välineenä, vaan mediasta on tullut oma valtakeijänsä jolla oma itsenäinen toimintalogiikkansa. Media on kaikkialla ja juuri siksi niin tärkeää.

Ridell ja Väliaho (2006, 16–17) tukeutuvat median määritelmässään Williamsiin (1976). Medialle voidaan heidän mukaansa erottaa kolme merkitysulottuvuutta. Sana media on monikkomuoto latinan sanasta medium, joka viittaa väliin, keskellä tai välissä olevaan. Monikkomuodon yleistyminen liittyy lehdistön ja sähköisten välineiden kehittymiseen teollisuudeksi ja julkisen viestinnän koneistoksi. Toinen median perusmerkitys liittyy sanomien ja sisältöjen siirtämiseen (transmission), jolloin media nähdään välineenä ja kanavana. Joukkoviestinnän yhteydessä siirtäminen nähdään nimenomaan teknisesti välittyneenä. Median kolmas ulottuvuus liittyy vastakkaisten osapuolten väliin asettumiseen ja sovittelijana toimimiseen (intermediary).

Elämme maailmassa, jossa perinteisten yksisuuntaisten medioiden (sanomalehdet, radio, televisio) rinnalle on noussut interaktiivisia medioita ja kommunikaatiomuotoja, kuten Internet, kännykät ja digitaalinen televisio. Moderneista yhteiskunnista on tullut mediayhteiskuntia, joissa ihmiset viettävät yhä enemmän aikaa eri medioiden äärellä. Uudet viestimet auttavat ihmisiä hahmottamaan globalisoitunutta elinympäristöään ja mahdollistavat mediasisältöjen tuottamisen tavallisellekin tallaajalle, ei ainoastaan alan asiantuntijoille. (Häyhtiö & Rinne 2009, 16.)

Uusista medioista erityisesti Internet on herättänyt kiinnostusta mullistamalla tiedonvälitystä ja mahdollistamalla nopean ja tehokkaan kommunikaation sekä yksityishenkilöiden että erilaisten ryhmittymien välillä. Tässä luvussa tarkastellaan Internetiä politiikan ja kansalaisvaikuttamisen näkökulmasta. Internetin käyttäminen tiedon levittämiseen, mielipiteiden ilmaisemiseen ja yhteydenpitoon erilaisten

toimijoiden välillä luo uudenlaisia mahdollisuuksia myös yhteiskunnalliseen elämään osallistumiselle ja yhteisiin asioihin vaikuttamiselle.

3.1 Internet uudenlaisena mediana

Internetiksi kutsutaan maailmanlaajuista tietoverkkoa, joka yhdistää paikallisia verkkoja toisiinsa. Internetin yleisimpiä käyttötarkoituksia ovat muun muassa sähköpostin lähettäminen ja vastaanotto, pankkiasioiden hoito, tiedonhaku ja verkkolehtien lukeminen. Www-selainten myötä Internetin käyttö alkoi räjähdysmäisesti yleistyä 1990-luvulta lähtien. Internetin käyttö jokapäiväisessä elämässä alkaa olla tuttua valtaosalle 2000-luvulla elävistä suomalaisista. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2009 82 % 16–74-vuotiaista suomalaisista ilmoitti käyttäneensä Internetiä viimeisen kolmen kuukauden aikana. (Tilastokeskus 2009b, Wikipedia: Internet.)

Lappalaisen (2005, 24–26) mukaan Internet muuttaa kommunikointia ja sosiaalisten suhteiden muodostumista tuntuvasti. Verkko luo uudenlaisia toiminnan ja interaktion muotoja ja muokkaa tapaa, jolla ihmiset tulkitsevat sosiaalista maailmaa. Tiedon leviämistä verkossa on miltei mahdotonta estää. Internet rakentaa verkosta suunnattoman kokoisen kirjaston ja maailmanlaajuisen ilmoitustaulun, jonka avulla ihmiset voivat laajentaa informaatiokapasiteettiaan. Verkko laajentaa julkista tilaa valtavasti ja nopeuttaa tiedonkulkua huomattavasti. Internetissä on mahdollista yhdistellä loputtomasti erityyppisiä aineistoja ja välittää niitä nopeasti eteenpäin.

Eräs Internetin tärkeimmistä ominaisuuksista on vuorovaikutteisuus. Verkko tekee mahdolliseksi ylittää perinteisen eron sisällön tuotannon ja vastaanoton välillä. Tämä mahdollistaa vuorovaikutteisuuden syntymisen. Esimerkiksi netin keskusteluryhmissä käyttäjistä tulee sekä sisällön tuottajia että vastaanottajia. Internet mahdollistaa osallistumisen reaaliaikaisiin keskusteluihin useilla globaalitasoisilla foorumeilla. Vuorovaikutus ja kommunikointi Internetissä eroavat huomattavasti perinteisestä kasvokkain käytävästä vuorovaikutuksesta. Verkon lisäämä vuorovaikutteinen kommunikaatio tekee vuorovaikutuksen muodoista refleksiivisiä ja tavoitteiltaan

avoimia. (Lappalainen 2005, 26–28.).

Internet on kehittynyt valtavasti alkuaikojen sivustoista, joilta saatettiin lukea informaatiota ja siirtyä linkkejä napsauttamalla toisille sivustoille. Internetin uudenlaisia sisältöjä on alettu kutsua termillä Web 2.0. Termi viittaa yhteisöllisten ja sosiaalista vuorovaikutusta korostavien sisältöjen ilmestymiseen Internet-ympäristöön. (Wikipedia: Web 2.0; Rongas 2008.) Web 2.0 -pohjaiset sisällöt ovat käyttäjien itsensä luomia, yhteisöllisiä ja jaettuja. Web 2.0 Internet-sisällöt muuttavat Internetiä tilaksi, jossa verkostoituneet käyttäjät eivät enää vain keskustele, vaan luovat ja muokkaavat sisältöjä yhdessä. (Häyhtiö & Rinne 2008, 17.)

Hieman paremmin tunnettuna terminä uusille vuorovaikutteisille Internet-sisällöille on alettu käyttää käsitettä sosiaalinen media.² Sosiaalinen media viittaa Internet-palveluihin, joiden sisällöistä suurin osa on käyttäjien itsensä tuottamaa. Sosiaalisen median sivustot rakentuvat sosiaalisista verkostoista, joiden jäsenet tuottavat sisältöjä verkostoon ja osallistuvat yhteisön toimintaan. Sosiaalisen median perustana on ajatus sisältöjen, kuten kuvien, tekstien ja videoiden, jakamisesta. Sosiaalisella medialla on tavallisen median tapaan yleisönsä, mutta se eroaa perinteisestä suuresti siinä, että käyttäjät itse tuovat tietyille foorumille kaikki sisällöt, eivätkä vain passiivisesti vastaanota niitä. (Lietsala & Sirkkunen 2008, 13–20.)

Lietsalan & Sirkkusen (2008, 23) mukaan suosituimmilla sosiaalisen median sivustoilla on tiettyjä tunnuspiirteitä. Ensinnäkin, on olemassa tietty tila, jossa jakaa sisältöjä. Toiseksi, osallistujat luovat, jakavat ja arvioivat itse lähes kaikkea sisältöä sivustolla. Kolmanneksi, sivustot pohjautuvat sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Neljänneksi, kaikki sisältö on linkitetty ulkoisiin verkostoihin. Viidenneksi, jäsenillä on omat profiilisivut,

---

2 Sosiaalisen median ja web 2.0:n käsitteet ovat hyvin lähellä toisiaan, vaikka esimerkiksi Lietsala & Sirkkunen (2008) pitävät käsitteitä sisällöiltään erilaisina. Molemmat termit viittaavat kuitenkin sivustoihin, joiden perustana ovat käyttäjien luomat Internet-sisällöt ja sosiaalisille verkostoille pohjautuvat yhteisöt. Selvyuden vuoksi tässä tutkimuksessa käytetään kuitenkin termiä sosiaalinen media.

joiden kautta he linkittyvät muihin käyttäjiin ja sisältöihin. Lietsala ja Sirkkunen mainitsevat vielä lisäksi, että sivustot ovat usein ilmaisia käyttää. Sivuston käyttäjistä muodostuu tietynlainen yhteisö. Sivustot ovat usein vielä kehitysvaiheessa, ja niitä parannellaan koko ajan käytön yhteydessä.

Lietsala & Sirkkunen (2008, 29–58) jakavat sosiaalisen median genret sisällön luomisen ja julkaisemisen välineisiin (blogit, Wikit, podcastit), sosiaalisten verkostojen sivustoihin (Facebook, MySpace), sisällön jakamiseen keskittyviin sivustoihin (Youtube, Flickr), virtuaalimaailmoihin (Second Life, Habbo Hotel) ja "ad-oneihin"(esim. Facebookin sovellukset). Yhteistä näille kaikille genreille on, että niiden sisältö tulee pääasiallisesti käyttäjiltä, eikä palkkaa saavilta työntekijöiltä. Sosiaalisen median sivustot kannustavat käyttäjiä jakamaan sisältöjään. Media-ulottuvuus tulee mukaan siinä, että sisällöt eivät liiku vain muutaman käyttäjän välillä, vaan niillä on suurempi, jopa maailmanlaajuinen yleisö.

Perinteinen joukkoviestintä on pitänyt yllä jakoa sisällön ammattituottajiin ja yleisöön vastaanottajana. Internet mediana mahdollistaa tämän rakenteen purkamisen. Internetissä voidaan puhua yleisöstä sisällön tuottajina. Sisällön tuottaminen ja tuottajuus Internetissä ja erityisesti sosiaalisessa mediassa liittyy usein pyrkimykseen vaikuttaa yhteisiin asioihin, jolloin yleisön sijasta voitaisiin puhua pikemminkin julkisosta. (Pietilä & Ridell 2008.) Terminä julkiso viittaa julkiseen keskusteluun ja toimintaan sekä niihin osallistumiseen. Siinä missä yleisö on ryhmä, jonka edessä tapahtuu julkinen esitys, on julkiso ryhmä, joka itse osallistuu julkisen esityksen tekemiseen. Yleisö seuraa mediakoneiston rakentamaa julkisuutta, mutta julkiso pyrkii osallistumaan mediajulkisuuteen ja itse tuottamaan sitä. (Ridell 2006.) Kotilaisen & Rantalan (2008, 23; 31) mukaan median valta kiteytyy mediajulkisuuteen, johon pääsemistä median instituutiot ovat perinteisesti hallinneet portinvartijoinaan toimittajat ja journalistiset konventiot. Nykyisin julkisuuden kynnyksellä voivat seistä esimerkiksi operaattorit ja moderaattorit tai pääsy mediajulkisuuteen voi olla kokonaan avointa kansalaislähtöiselle toiminnalle. Internet voidaan nähdä tietynlaisena julkisena tilana, joka mahdollistaa mediajulkisuuden ja toimii erityisesti nuorille nuorisokulttuurisena näyttämönä muiden

julkisten foorumeiden lisäksi.

3.2 Poliittinen osallistuminen Internetissä

Politiikka ja poliittinen osallistuminen ovat muutoksen tilassa joka puolella maailmaa. Häyhtiön ja Rinteen (2008, 11) mukaan politiikan paikat ovat siirtymässä instituutioista ihmisten jokapäiväiseen elämään ja kansallisvaltiosta sekä globaaleille että paikallisille areenoille. Edellisissä luvuissa todettiin, miten perinteisen edustuksellisen demokratian suosio on ollut laskussa ja uudenlaiset poliittisen vaikuttamisen keinot ovat nousseet esille. Muutosta politiikan kenttään on tuonut myös Internetin kehittyminen ja sosiaalisten verkostojen muodostuminen sen huomaan. Internet voidaan nähdä välineenä, kanavana ja foorumina, jota hyödyntäen kansalaiset voivat saada aikaan muutosta yhteiskunnallisissa asioissa. Internet on voimakas väline, jonka avulla erilaiset ryhmittymät voivat pitää yhteyttä jäseniinsä ja organisoida erilaista toimintaa.

Internet on teknologiana todella monipuolinen ja helppokäyttöinen. Se tarjoaa erilaisille organisaatioille halvan ja nopeasti muuttuvan informaationvaihdon mekanismin. Internet helpottaa erityisesti ruohonjuuritason toimijoiden ja aktivistien toimintaa. Internet on välineenä hyvin kansalais- ja toimijaystävällinen. Sen sisällön luominen ei vaadi erikoistunutta asiantuntijuutta. Lisäksi Internet tarjoaa avoimen kommunikointijärjestelmän, jonka avulla kuka tahansa voi nostaa tärkeinä pitämiään asioita ja ongelmia julkiseen keskusteluun ja toimia näin uudella tavalla poliittisesti. (Lappalainen 2005, 9-10.) Tietoverkot muuttavat ihmisten viestintäkenttää oleellisesti: yhden ihmisen on tietoverkkojen avulla mahdollista lähettää viesti samaan aikaan suurelle joukolle muita ihmisiä (Keskinen & Kuosa 2005).

Poliittista viestintää sisältävien verkkosivujen määrä on voimakkaassa kasvussa Internetin sisältämän vaikuttavan potentiaalin ansioista. Internetin mahdollisuuksia ovatkin hyödyntäneet erityisesti juuri uudet yhteiskunnalliset liikkeet, joiden heikompia taloudellisia resursseja pystytään verkkosovellusten avulla korvaamaan. Internetillä on

monenlaisia eri käyttötapoja, jotka helpottavat kansalaisverkostojen ja -järjestöjen toimintaa. Netin avulla erilaiset organisaatiot tavoittavat laajan yleisön ja voivat viestiä kannattajiensa kanssa tehokkaasti. Verkossa on mahdollista luoda vaihtoehtoista politiikkaa, hankkia "virallisen totuuden" haastavaa tietoa ja tavoitella suuria globaaleja yleisöjä. Internet voimistaa ihmisen mahdollisuuksia kiinnittyä poliittisiin prosesseihin missä tahansa. (Häyhtiö & Rinne 2008, 20.)

Myös perinteiset poliittiset toimijat ja edustuksellinen hallinto ovat havainneet kansalaisten aktivoitumisen Internetissä. Kansalaisten vieraantumista perinteisestä politiikasta on pyritty kompensoimaan erilaisilla Internetiä hyödyntävillä hankkeilla. Näihin vuorovaikutteisiin sivustoihin liittyy kuitenkin ongelmia. Keskustelufoorumeissa keskustelunaiheet ovat harvoin kansalaisten aloitteista syntyneitä, vaan ne tulevat suoraan virkamiessektorilta. Keskustelun laadun oletetaan sivustoilla myös usein olevan kilttiä ja tarkkaan argumentoitua. Kansalaislähtöiselle verkkokeskustelulle on kuitenkin ominaista, että se elää omaa elämäänsä ja muuttuu helposti käsittelemään jotain alkuperäisestä poikkeavaa aihetta. (Häyhtiö & Rinne 2008, 21–22.)

3.2.1 Vaikuttamismahdollisuuksia verkossa

Internet on pullollaan mahdollisuuksia ottaa osaa keskusteluihin mitä erilaisimmista asioista, tuoda omia mielipiteitään esille ja jakaa informaatiota toisten netin käyttäjien kanssa. Internetin käyttäjät voivat tuoda ajatuksiaan esille kirjoittamalla blogia, osallistumalla keskusteluun Internetin lukuisilla keskustelupalstoilla, jakamalla tiedostoja wiki-ympäristöissä, tekemällä oman podcastin tietystä aiheesta tai allekirjoittamalla Internet-adressin. Mahdollisuuksien määrä on valtava. Keskityn tässä luvussa tuomaan esille Suomen kansalaisille suunnattuja vaikuttamismahdollisuuksia Internetissä.

Perinteisemmistä poliittisista toimijoista valtionhallinto ylläpitää "otakantaa.fi" -foorumia, joka on luotu edistämään kansalaisten osallistumista poliittiseen päätöksentekoon. Sivuston tarkoituksena on antaa kansalaisille mahdollisuus kommentoida hallinnon hankkeita, lainsäädäntöuudistuksia ja muita ajankohtaisia asioita.

Sivuston keskustelut avaa aina tietyn hankkeen vastuuvirkamies tai muu hankkeessa läheisesti työskentelevä henkilö. Sivustolle kerätään myös tietoa hankkeista ja hankkeisiin liittyviä tausta-asiakirjoja. Keskustelijat voivat ottaa kantaa asioihin nimettömänä niin kauan, kun tiettyä keskustelua pidetään avoinna. Sivustolle tulevat viestit esitarkastetaan, eikä niissä suvaita esimerkiksi lainvastaista, loukkaavaa tai asiatonta tekstiä. Sivustoilla toimii myös chat, jonka kautta on mahdollista päästä keskustelemaan esimerkiksi ministerien ja kansanedustajien kanssa tiettyinä ajankohtina. Marraskuussa 2009 sivustolla oli käynnissä 6 keskustelua liittyen muun muassa lakiuudistuksiin ja lasten oikeuksiin. (www.otakantaa.fi)

Valtionhallinnon tasolla sekä eduskunnalla että hallituksella on verkkosivut, joiden kautta on mahdollista seurata kyseisten tahojen työskentelyä. Esimerkiksi eduskunnan sivuilla on mahdollista seurata täysistuntoja Internetin kautta. Eduskunnan ja hallituksen sivuilta löytyy tietoa viimeisimmistä istunnoissa käsitellyistä asioista, ja lisäksi tiedotteita, päätöksiä ja virkamiesten yhteystietoja. Sivut ovat hyödyllisiä lähinnä tiedonhankintaa ajatellen, sillä varsinaista vuorovaikutteisuutta niillä ei palautteen lähettämisen ja yhteydenottomahdollisuuksien lisäksi ole. (www.valtioneuvosto.fi; web.eduskunta.fi.)

Nuorille Internetiin on rakennettu useampia valtakunnallisia palveluita, joiden kautta nuorten on mahdollista keskustella asioista, ilmaista oma mielipiteensä ja tehdä aloitteita tärkeiksi kokemiensa asioiden puolesta. Aloitekanava.fi -palvelu antaa nuorille mahdollisuuden tehdä aloitteita ja ehdotuksia oman kuntansa kanavassa sekä kommentoida muiden ideoita. Kanavan moderaattori muokkaa käyttäjien puoltavia kommentteja saaneista ideoista aloitteita, jotka siirtyvät kolmanteen vaiheeseen käyttäjien äänestettäväksi. Aloitteen puolesta äänestäneet käyttäjät voivat myös allekirjoittaa aloitteen. Prosessin läpäisseet aloitteet siirtyvät seurantaan, jonka kautta niiden etenemistä omassa kotikunnassaan voi seurata. Sivustolla on myös "Kunta kysyy" -osio, jolle moderaattori siirtää ajankohtaisia keskustelunaiheita käyttäjien kommentoitaviksi. (www.aloitekanava.fi.)

Valtikka.fi on nuorille suunnattu valtakunnallinen vaikuttamiseen keskittyvä sivusto. Valtikka on opetusministeriön rahoittama nuorille suunnattu verkkodemokratiahanke. Sivusto sisältää ajankohtaisia uutisia vaikuttamiseen liittyvistä asioista, teoreettisemman tieto-osion vaikuttamisesta, käytännön vaikuttajatahojen esittelyä, keskustelupalstan sekä kyselyitä. Sivustolta löytyy lukuisia linkkejä myös muihin samankaltaisiin verkkopalveluihin sekä Suomessa että EU:n tasolla. Sivustolla esitellään käytännön esimerkein, minkälaisia tapoja nuorilla on vaikuttaa yhteiskuntaan ja elinympäristöönsä. Interaktiiviseksi sivuston tekevät keskustelupalstat ja mahdollisuudet tuottaa omia sisältöjä (esimerkiksi videoita) sivustolle. (www.valtikka.fi.)

Kansallisten foorumeiden lisäksi paikallisella tasolla monien kaupunkien nuorisotoimilla on Internetissä nuorille omia portaaleja, joissa on mahdollista esimerkiksi tehdä aloitteita ja ilmaista oma mielipiteensä.

Adressit.com on palvelu, joka tarjoaa käyttäjilleen mahdollisuuden luoda verkkoon ilmaisia adresseja. Adressit ovat kansalaisten luomia, ja ne voi allekirjoittaa omalla nimellään kuka tahansa. Nimiä ei julkaista verkkosivuilla, jos kirjoittaja näin toivoo. Paljon nimiä saaneita adresseja voidaan myöhemmin luovuttaa esimerkiksi päättäjille. Sivuston ylläpitäjien mukaan sivuston tehtävänä on tuoda asioita ihmisten tietoisuuteen ja herättää keskustelua. Sivustolla on allekirjoitettavien adressien lisäksi vielä keskustelualue, jolla voi syventyä keskustelemaan adressien aiheista. (www.adressit.com.)

Verkosta on siis tälläkin hetkellä löydettävissä useita palveluita, joiden avulla kansalaiset voivat vaikuttaa yhteisiin asioihin ja tuoda mielipiteitään julki. Internetiin luoduilla palveluilla on kuitenkin omat ongelmansa. Ongelmista pienin ei ainakaan ole se, että palveluiden olemassaolossa ei välttämättä olla tietoisia. Sivustot eivät pysty toteuttamaan tehtäväänsä, jos kansalaisia ei tehdä tietoisiksi niiden olemassaolosta. Keskustelunaiheet sivustoilla ovat usein myös tarkkaan valikoituja ja rajattuja. Ongelmana on, että keskustelunavaukset tulevat usein virkamiestaholta, tai nuorille suunnatuilla sivustoilla aikuisilta, eikä keskustelu ole näin ollen kansalaisista itsestään lähtevää. Lähes kaikilla

keskustelufoorumeilla on myös moderaattoreita, jotka sensuroivat lähetetyt viestit ennen kun ne päätyvät palstalle tai poistavat palstalle tulleita ”asiattomia” viestejä. Sivustoilla, joilla kansalaiset saavat itse ehdottaa keskustelunaiheita, kaikki keskusteltaviksi halutut aiheet eivät välttämättä pääse mukaan keskusteluun. Ongelmia aiheuttaa myös se, että niillä sivustoilla, joilla on kuntakohtaisia keskustelunaiheita, eivät kaikki kunnat ole lähteneet mukaan sivuston toimintaan. Perustavanlaatuinen kysymys on myös se, minkälainen painoarvo kansalaisten keskustelupalstoilla ilmaistuissa mielipiteissä lopulta on: otetaanko niitä todella huomioon päätöksenteossa? Tutkimusten mukaan sivustoilla on myös ongelmia käyttäjien tavoittamisessa: usein vain ne henkilöt, jotka ovat jo muutenkin poliittisesti aktiivisia, käyttävät Internetiä hyväkseen vaikuttamistarkoituksissa. Näin ollen ne, joita politiikka ei kiinnosta, eivät myöskään innostu aktivoitumaan toimintaan Internetin kautta. (ks. Mosca 2008; Livingstone et al. 2007.)

3.3 Nuorten Internetin käyttö

Tilastokeskuksen vuonna 2009 tekemän selvityksen mukaan suomalaisista noin 82 % ilmoitti käyttäneensä Internetiä viimeisen kolmen kuukauden aikana. Nuorista peräti 99 % ilmoittaa käyttävänsä Internetiä. Taloustutkimuksen (2008) tekemän tutkimuksen mukaan nimenomaan nuorten Internetin käyttö on lisääntynyt muita väestöryhmiä nopeammin. 15–24 –vuotiaiden Internetin käyttö on lisääntynyt 2000-luvun alun vajaan viidestä tunnista kahteentoista tuntiin viikossa. Tilastokeskus (2009) on selvittänyt myös Internetin käyttötarkoituksia. Ylivoimaisesti suosituin käyttötapa oli sähköpostin lukeminen ja vastaanottaminen (91 %). Muita yleisiä käyttötapoja olivat mm. pankkiasioiden hoito (87 %), tiedonhankinta (86 %) ja verkkolehtien lukeminen (77 %).

Myös nuoret ilmoittavat käyttävänsä Internetiä useimmiten sähköpostin lukemiseen. Seuraavaksi suosituimmiksi käyttötarkoituksiksi nuoret mainitsevat keskustelemisen kavereiden kanssa pikaviestinten avulla sekä tiedonhaun ja hakupalvelimien käytön. Nuoret käyttävät Internetiä myös ”surffailuun” ja ajanvietoksi. Useat nuoret mainitsivat

vierailevansa säännöllisesti lehtien www-sivuilla. (Sanomalehtien liitto 2008, 101.)

Suomalaisten nuorten suosiossa ovat erityisesti sosiaaliset verkkopalvelut. Tilastokeskuksen (2010) mukaan 83 % suomalaisista nuorista on rekisteröitynyt jonkin yhteisöpalvelun käyttäjäksi. Esimerkiksi nuorten suosiossa oleva IRC-galleria kuvaa sivuillaan itseään Suomen käytetyimmäksi nuorten ja nuorten aikuisten verkkoyhteisöksi. IRC-galleriaan kirjautuu viikoittain 74 % 15–24 –vuotiaista suomalaisnuorista. (<http://irc-galleria.net>.) Galleriasivustoilla nuoret voivat julkaista omia kuviaan, kommentoida toisten kuvia, liittyä erilaisiin yhteisöihin, pitää yhteyttä kavereihinsa ja etsiä uusia ystäviä. Kotilainen & Rantala (2008, 22) esittävät, että mediajulkisuus, joka mahdollistuu Internetin kautta, tarjoaa julkisena foorumina nuorille eräänlaisen näyttämön, joka mahdollistaa osalle nuorista tärkeän esilläolon ja itsensä näyttämisen. Elina Noppari, Niina Uusitalo, Reijo Kupiainen ja Heikki Luostarinen (2008, 86–88) ovat tutkineet suomalaisten 5–14 –vuotiaiden lasten ja nuorten mediaympäristöjä. Tutkittavista erityisesti 11–14 –vuotiaat nuoret käyttivät verkkoa sosiaalisen viestinnän apuvälineenä. Sähköpostia suositummaksi viestintävälineeksi heidän joukossaan ovat nousseet erilaiset pikaviestimet, erityisesti MSN Messenger (”mese”). Mesessä on mahdollista sekä keskustella reaaliaikaisesti kavereiden kanssa että jakaa tiedostoja, esimerkiksi kuvia ja musiikkia.

Niina Uusitalon, Susanna Vehmaksen ja Reijo Kupiaisen (2011, 93–96) uuden, vuoden 2011 tutkimuksen mukaan sosiaalisen median verkkopalveluista Facebookin suosio oli noussut räjähdysmäisesti 11–14 -vuotiaiden nuorten joukossa. Facebook oli osalla tutkimuksen nuorista korvannut Irc-gallerian ja Messengerin käytön kokonaan. Monet nuorista myös käyttivät samanaikaisesti useita sosiaalisen median verkkopalveluita. Tutkimuksen mukaan sosiaalisen median verkkopalvelut mahdollistivat yhteydenpidon ystävien kanssa. Nuorten verkostot Internetissä liittyivät kiinteästi fyysisiin ihmisiin fyysisessä maailmassa. Yhteisöpalveluiden viehätys perustui juuri siihen, että ne mahdollistivat sosiaalisen vuorovaikutuksen ihmisten välillä. Internet oli nuorille tila, jossa jatkettiin samoja keskusteluja, mihin kavereiden kanssa yhdessä ollessa viimeksi jäätiin.

Sirkku Kotilainen ja Leena Rantala (2008, 55–59) ovat selvittäneet, miten nuoret näkevät itsensä toimijoina suhteessa mediaan ja miten he liittyvät julkiseen tilaan median kautta. Kotilainen ja Rantala jakoivat tutkimuksensa perusteella nuoret neljään ryhmään, jotka kuvasivat nuorten kansalaisidentiteettejä suhteessa mediaan. Etsijät olivat nuoria, jotka eivät olleet vielä löytäneet julkisia tiloja ja yhteisöjä voidakseen toimia heille tärkeiden asioiden puolesta. Etsijöitä kuvasi epäusko nuorten mahdollisuuksiin vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin ja minäkuva itsestä ei-poliittisena henkilönä. Lähipiiriläiset taas olivat nuoria, jotka eivät kokeneet tarpeelliseksi vaikuttaa laajemmilla kentillä, vaan joiden toimijuuden piiri rajoittui vertais- tai harrasteryhmiin. Lähipiiriläiset kokivat voivansa vaikuttaa perheissä, vertaisryhmissä, koulussa ja harrastusten parissa. Viestijät olivat nuoria, jotka viihtyivät hyvin erilaisissa verkon vuorovaikutteisissa palveluissa, mutta eivät kuitenkaan kokeneet tätä varsinaiseksi poliittiseksi toiminnaksi. Viestijät liittyivät vahvasti julkiseen kenttään ja rakensivat toimintaidentiteettiään suhteessa mediaan kuluttamisen kautta, mutta eivät kuitenkaan pitäneet itseään poliittisina vaikuttajina. Aktivisteille puolestaan oli kehittynyt vahva kansalaisminäkuva. He olivat löytäneet paikkansa julkisella kentällä ja toivat esiin yhteisiä asioita, joiden puolesta halusivat toimia julkisuudessa. Aktivisteja kuvasi vahva identiteetti toimijoina ja usko omiin vaikuttamismahdollisuuksiin.

Nuoria ei Internetin käytön suhteen voida pitää yhdenmukaisena ryhmänä. Internetin käyttötottumuksiin ja –mahdollisuuksiin vaikuttavat muun muassa perhe-elämään ja vapaa-aikaan liittyvät kulttuuriset perinteet. Lisäksi käyttäjän sukupuoli ja perheen sosiaalinen asema vaikuttavat Internetin käyttöön ja rajaavat osaltaan verkossa osallistumisen mahdollisuuksia. (Livingstone, Bober & Helsper 2004.)

3.4 Aikaisempia tutkimuksia nuorten verkkopolitiikasta

Nuorten Internetin käyttöä poliittisissa tarkoituksissa on tutkittu maailmalla jonkin verran. Suomalaista tutkimusta aiheesta ei tätä tutkimusta tehtäessä ollut saatavilla.

Maria Bakardjieva (2010) tutki vuosina 2002–2003 ja 2007–2008 kanadalaisia nuoria Internetin ja sosiaalisen median käyttöön liittyen tarkoituksenaan selvittää, miten nuoret käyttivät Internetiä kansalaisvaikuttamiseen ja osallistumiseen. Bakardjievan mukaan ensi silmäyksellä näytti, että nuorten Internetin käytössä ei ollut mitään kansalaisaktiivisuuteen viittaavaa. Nuoret kertoivat käyttävänsä Internetiä yhteydenpitoon ystäviensä kanssa, pelaamiseen ja ajanvietteenä. Internetistä oli 2000-luvun maailmassa tullut nuorille tavanomainen väline, jonka avulla suoritettiin jokapäiväiseen elämään, kuten koulunkäyntiin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyviä tehtäviä. Nuorten Internetin käytöllä ei vaikuttanut olevan yhteyksiä kansalaisaktiivisuuteen. (Mt. 136–138.)

Bakardjieva halusi kuitenkin paneutua aineistoonsa vielä tarkemmin, ja havaitsikin mielenkiintoisia yhteyksiä nuorten Internetin käytön ja kansalaisvaikuttamisen välillä. Ensimmäisenä havaintonaan hän mainitsi koulutehtävät, joiden kautta nuorten oli mahdollista harjoittaa poliittista lukutaitoaan. Koulutehtävät vaativat usein tiedon hakemista Internetistä, ja Bakardjievan mukaan tämä oli omiaan kehittämään nuorten lähteiden arviointi- ja valintakykyä sekä eri lähteistä saadun tiedon kriittistä tulkintaa. Internetissä olevan tiedon valtava määrä pakotti nuoret arvioimaan tietoa ja auttoi näin ollen tietyn poliittisen lukutaidon kehittymisessä. (Bakardjieva 2010, 138–138.)

Bakardjieva löysi myös yhteyksiä kansalaisvaikuttamisen ja sosiaalisen median käytön välillä. Vaikka suurin osa sosiaalisen median käytöstä olikin nuorten kohdalla viihteellistä ja sosiaalisten suhteiden ylläpitoon liittyvää, nosti myös kansalaisvaikuttaminen päätään kaiken yksityisen ja viihtymiseen tähtäävän toiminnan keskellä. Esimerkiksi blogia kirjoittavat nuoret mainitsivat blogit tilana, jossa saattoi vapaasti ilmaista mielipiteitään kiistanalaisistakin poliittisista aiheista, joista keskusteleminen kasvokkain saattaisi tuntua kiusalliselta. Blogin kirjoittaminen saattoi myös lisätä nuorten tietoisuutta ajankohtaisista poliittisista asioista, sillä blogikirjoituksen julkaiseminen vaati, että kirjoittaja ottaa ensin asioista kunnolla selvää ja vasta sitten muodostaa omat mielipiteensä niistä. (Bakardjieva 2010, 139–141.)

Bakardjieva näki sosiaalisen median sovelluksista myös Facebookin tilana, jossa nuorilla oli mahdollisuus osallistua poliittisesti ja ilmaista omia mielipiteitään. Facebook mahdollisti poliittisten aihepiirien tulon lähelle nuorten jokapäiväistä elämää. Facebookin interaktiivisuus ja kommunikatiivisuus mahdollistivat itselle tärkeiden asioiden jakamisen muiden käyttäjien kanssa. Monet poliittisesti aktiiviset nuoret jakoivat profiilissaan ystävilleen tietoa ja uutisia, joita itse vastaanottivat mm. Facebook-ryhmien ja -sivustojen kautta. Näin ollen poliittisesti aktiivisten nuorten ystäväpiirikin sai tietää aloitteista, boikoteista ja adresseista, jotka levisivät Facebookissa. Facebook teki nuorille mahdolliseksi ilmaista mielipiteitään, osallistua ja innostaa myös muita persoonallisella tavalla. Bakardjieva esittää, että vaikka sosiaalisen median sovellukset eivät olisikaan seuraava suuri areena kansalaisvaikuttamiselle, mahdollistavat ne silti poliittisten sisältöjen jakamisen ja niiden liittämisen osaksi nuorten jokapäiväistä elämää. (Bakardjieva 2010, 139–143.)

Dahlgren ja Olsson (2007) selvittivät tutkimuksessaan, miten ruotsalaiset nuoret käyttävät Internetiä hyväkseen poliittisissa tarkoituksissa. He tutkivat sekä perinteisten puolueiden toiminnassa mukana olevia nuoria että uusien, vaihtoehtoisten poliittisten liikkeiden kannattajia. Tutkimuksessa selvisi, että perinteisten puolueiden nuorisojäsenet käyttivät Internetiä aktiivisesti apuna monenlaisissa tehtävissä. Internetiä käytettiin puolueen sisäisesti toiminnan koordinointiin ja asioista keskustelemiseen. Nuoret käyttivät Internetiä myös perinteisten medioiden jatkeena: esimerkiksi televisiokanavien ja sanomalehtien verkkosivuilla vierailtiin ahkerasti. Internetiä käytettiin erityisesti valtavirran mukaisen politiikan seuraamiseen.

Dahlgren ja Olsson tutkivat myös vaihtoehtoisten poliittisten liikkeiden nuorten jäsenten suhtautumista Internetiin. Tutkimukseen osallistuneet nuoret olivat jäseninä joko globalisaation negatiivisia vaikutuksia vastustavassa Green Globalisation –liikkeessä tai eläinten oikeuksia puolustavassa Friends of the Animals –liikkeessä. Vaihtoehtoliikkeiden nuoret kritisoivat perinteisiä medioita siitä, että heille tärkeät asiat eivät saa niissä palstatilaa tai esitysaikaa juuri lainkaan. Nuoret pahoittelivat myös sitä, että vaihtoehtoiset liikkeet esitetään perinteisissä medioissa lähes aina huonossa valossa ja

niiden jäseniä verrataan lainrikkoihin. Internetiä sen sijaan kuvattiin hyvin eri tavalla. Nuoret näkivät Internetin lähteenä vaihtoehtoisille poliittisille identiteeteilleen. Internetistä nuoret löytävät perinteisistä medioista puuttuvaa tietoa, joka tukee heidän poliittista identiteettiään. Internetissä on nuorten mukaan myös mahdollista vaihtaa ajatuksia samanhenkisten ihmisten kanssa. Dahlgren ja Olsson totesivatkin, että Internetin yhteisöt voivat parhaillaan tarjota nuorille rakennusaineita vaihtoehtoisen identiteetin muodostamiseen.

Vaihtoehtoisissa poliittisissa liikkeissä toimivat nuoret käyttävät Internetiä monipuolisesti. Verkon avulla on ensinnäkin mahdollista koordinoida sisäisesti liikkeen toimintaa. Esimerkiksi sähköpostilistojen avulla on helppoa tiedottaa tulevista tapahtumista ja kokouksista. Jäsenet pitävät sähköpostilistojen kautta usein myös toisiaan ajan tasalla tärkeistä uutisista. Suurimmalla osalla järjestöistä on verkossa omat kotisivunsa, joiden avulla järjestöstä välittyy tietoa sekä jäsenille että laajemmalle yleisölle. Internetiin avulla järjestön sisälle muodostuu helposti informaaleja verkostoja, joiden avulla käydään keskusteluita ja joskus myös tavataan kasvokkain.

Calenda ja Mosca (2007) tutkivat Italiassa, miten nuorten poliittinen suuntautuminen ja aktiivisuus vaikuttavat heidän Internetin käyttöönsä poliittisissa tarkoituksissa. Heidän tuloksensa olivat hyvin samansuuntaisia Dahlgrenin ja Ohlssonin kanssa. Myös italialaiset poliittisesti aktiiviset nuoret käyttivät Internetiä tiedonhankintaan, keskusteluun sekä sosiaalisten ja poliittisten verkostojen ylläpitämiseen ja yhteydenpitoon. Calendan ja Moscan tutkimuksessa nuoret käyttivät Internetiä sekä saadakseen perinteisten medioiden kautta hankkimalleen tiedolle tukea että etsiäkseen tietoa, jota ei perinteisten medioiden kautta ole saatavilla. Calenda ja Mosca korostavat, että Internetissä ja reaali maailmassa tapahtuva osallistuminen ovat yhteydessä toisiinsa. Internetissä politikoivat useammin ne nuoret, jotka ovat myös muuten mukana poliittisten organisaatioiden toiminnassa. Poliittisesti aktiiviset nuoret käyttävät hyväkseen monipuolisesti kaikkia itselleen mahdollisia väyliä osallistuakseen poliittiseen toimintaan. Jo valmiiksi poliittisesti aktiiviset nuoret käyttävät Internetiä kartuttaakseen ja laajentaakseen osallistumiskeinojaan. Tutkimuksessa havaittiin myös, että niillä

nuorilla, jotka hyödyntävät Internetiä poliittisesti oli verkon kautta myös käytössään laajemmat poliittiset ja sosiaaliset verkostot.

3.5 Vaikuttamismahdollisuudet Internetissä – totta vai harhaa?

Edellisessä luvussa mainittujen tutkimusten perusteella voisi olla helppoa ajatella, että Internet saattaisi olla vastaus demokratian kriisiin ja kansalaisten laskeneeseen kiinnostukseen politiikkaa kohtaan. Internet tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tiedon hankintaan, keskusteluun ja toiminnan koordinoimiseen. Internetin käyttöön politiikassa liittyy kuitenkin useita ongelmia, jotka on hyvä ottaa huomioon arvioitaessa Internetin potentiaalia uutena vaikuttamiskanavana.

Viime vuosina keskustelun aiheeksi on noussut termi digitaalinen kuilu (engl. digital divide), joka tarkoittaa yhteiskunnan jakautumista niihin, joiden käytettävissä informaatioteknologia on ja niihin, joilla ei ole mahdollisuutta sitä käyttää. Termi viittaa sekä epätasa-arvoisiin mahdollisuuksiin käyttää informaatioteknologiaa (esimerkiksi tietokoneita) että kansalaisten eriarvoisiin valmiuksiin käyttää uutta teknologiaa. Eriarvoisuus voi perustua muun muassa ikään, sukupuoleen, tulotasoon, etniseen ryhmään, asuinpaikkaan tai -maahan. (Wikipedia, Digital Divide.)

Ariadne Vromen (2007) on tutkinut digitaalisen kuilun ilmiötä liittyen Australialaisten nuorten Internetin käyttöön poliittisissa tarkoituksissa. Hän havaitsi, että korkeammin koulutetut ja taloudellisesti hyvin toimeentulevasta perheestä tulevat käyttivät Internetiä ja osallistuivat verkossa enemmän kuin vähemmän etuoikeutetusta sosioekonomisesta asemasta tulevat ikätoverinsa. Livingstonen, Boberin ja Helsingin (2004, 11–14) Britanniassa tekemän tutkimuksen mukaan digitaalinen kuilu tulee esiin myös 9-19 -vuotiaiden lasten ja nuorten välillä. Tutkimuksen mukaan tytöt, työväenluokkaisesta perheestä tulevat nuoret ja tutkimuksen kaikkein nuorimmat osallistuivat Internetissä huomattavasti muita vähemmän.

Hindman, Tsioutsoulis ja Johnson (2003, 6, 27–28) kyseenalaistavat myös sen, että Internet tekisi poliittisesta tiedosta demokraattisempaa ja toisi esille myös valtavirrasta poikkeavia mielipiteitä. He käyttävät termiä ”googlearchy” kuvaamaan sitä, miten Internetin hakukoneiden takia tietyt verkkosivut saavat enemmän julkisuutta kuin toiset. Hakukoneet ohjaavat ihmisiä vahvimmin linkitetyille sivuille, sillä tällaiset sivustot on huomattavasti helpompi löytää kuin vähemmän linkitetyt sivut, jotka on mahdollista löytää vain muutaman reitin kautta. Moscan (2008, 66) mukaan tämä aiheuttaa sen, että hakukoneet antavat enemmän näkyvyyttä politiikan valtavirran edustajille ja suurimmille toimijoille. Esimerkiksi yhteiskunnallisten liikkeiden verkkosivut saattavat hakukonetta käyttävältä tällöin jäädä huomaamatta.

Coleman (2010) ottaa artikkelissaan esille ongelman liittyen virallisen tahon ylläpitämiin verkkosivuihin, joilla esiintyy poliittista sisältöä. Hän esittää verkkosivujen asetelman olevan jo lähtökohtaisesti heikko nuoret poliittisen osallistumisen vahvistamista ajatellen. Colemanin mukaan nuoret kuvaillaan usein päättäjien puheessa politiikasta kiinnostumattomana joukkona, joka täytyy keinolla millä hyvänsä saada palaamaan kansalaisvaikuttamisen pariin. Ratkaisuna tilanteeseen nähdään usein Internet-sivustot, joiden kautta nuorilla on mahdollista saada äänensä politiikkojen kuuluviin. Colemanin mukaan sivustojen ongelma on, että ne keskittyvät palautteen antamiseen poliitikoille eivätkä aitoon vuorovaikutukseen nuorten ja päättäjien välillä. Toisena ääripäänä Coleman mainitsee itsenäiset, poliittisista instituutioista riippumattomat sivustot, jotka perustuvat suoraan vuorovaikutukseen kansalaiselta toiselle ja kriittiseen asenteeseen päättäjiä kohtaan. Näiden sivustojen ongelmana Coleman näkee sen, että niillä käydyt keskustelut harvoin päätyvät virallisen tahon tietoon ja vaikuttavat näin ollen hyvin vähän päätöksen tekoon valtavirran politiikassa. Coleman toteaaakin, että kansalaisvaikuttamisen helpottaminen verkkosivustoja perustamalla ei itsessään riitä luomaan demokratiaa.

Suuri ongelma, joka osallistumiseen Internetissä liittyy on myös osallistumisen kasautuminen. Vaikuttaa siltä, että Internetissä osallistuvat ennen kaikkea ne nuoret, jotka ovat jo muutenkin valmiiksi poliittisesti aktiivisia. (ks. esimerkiksi Vromen 2007, Livingstone & al. 2007, Calenda & Meijer 2008.) Internetin käyttö ei itsessään

automaattisesti lisää poliittista osallistumista, vaan nuoret, jotka ovat muutenkin kiinnostuneita politiikasta, käyttävät myös Internetiä keskustellakseen politiikasta ja ottaakseen kantaa asioihin. Internet toimii ikään kuin jatkeena reaali maailman poliittiselle toiminnalle. On erittäin harvinaista että nuoret, jotka eivät ole lainkaan kiinnostuneita politiikasta, alkaisivat seurata sitä Internetissäkään. Näin ollen Internetiä ei voida pitää pikaratkaisuna nuorten kansalaisaktiivisuuden ja poliittisen osallistumisen lisäämiselle.

Internetiä kuvataan usein vallankumoukselliseksi välineeksi, joka kykenee tarjoamaan ratkaisun demokratian kriisiin ja lisäämään nuorten osallisuutta ja kiinnostusta politiikkaan. Internetillä on potentiaalia toimia välineenä poliittisen osallistumisen lisäämisessä, sillä se mahdollistaa nopean tiedonvälityksen ja helpottaa sisältöjen julkaisemista sekä yhteydenpitoa ja vuorovaikutusta eri tahojen välillä. Kuitenkaan tätä potentiaalia ei ole täysin osattu hyödyntää tai ainakaan Internetin käyttö poliittisissa tarkoituksissa ei ole täysin ongelmaton. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa nuorten itsensä käsityksiä Internetistä poliittisen toiminnan ja vaikuttamisen välineenä. Seuraavassa luvussa esittelen tarkemmin tutkimuksen kohteen ja tutkimusongelmat.

4 TUTKIMUKSEN KOHDE JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää nuorten Internetin käyttötapoja ja heidän käsityksiään Internetin mahdollisuudesta toimia kanavana vaikuttamiselle ja osallistumiselle. Toteutan tutkimukseni laadullisen tutkimuksen keinoin haastattelututkimuksena. Haastateltavina ovat Akaan kaupungin nuorisopalveluja käyttävät ja nuorisotilalla käyvät nuoret.

Akaan nuorisopalvelujen ohjaustoiminta on tarkoitettu Akaan kaupungin alueella asuville pääasiassa yläkouluikäisille nuorille. Toimintaan osallistuminen edellyttää nuorilta nuorisokorttia, joka voidaan myöntää 12–13 -vuotiaasta alkaen aina 17-vuotiaalle nuorelle. Akaan nuorisopalvelut järjestää toimintaa Toijalan, Viialan ja Kylmäkosken nuorisotiloilla. (www.aka.fi/lapset_ja_nuoret.) Tärkeimpiä peruspalveluita ovat ohjaustoiminta nuorisotiloilla, nuorten koulutus ja työelämäohjaus nuorten Ykspajassa, nuorisotiedotus ja -neuvonta sekä nuorisovaltuuston toiminta (Nuorisopalvelujen toimintakertomus 2008).

Akaan nuorisopalveluiden yhtenä tavoitteena on antaa nuorille osallisuuden kokemuksia omassa yhteisössä ja tätä kautta herättää nuoressa kiinnostusta laajempaankin yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen (www.aka.fi/lapset_ja_nuoret). Nuorisotilatoiminnassa osallisuutta on jäsenetty jakamalla nuoret viiteen ryhmään osallisuuden tason mukaan. Kävijät ovat nuoria, jotka käyvät silloin tällöin nuorisotiloilla ”hengaamassa”, mutta eivät osallistu ohjattuun ryhmätoimintaan. Jäsenet ovat nuoria, joilla on nuorisokortti ja jotka osallistuvat nuorisotiloilla järjestettävään vapaamuotoiseen toimintaan. Osallistujiksi luetaan nuoret, jotka osallistuvat nuorisotilalla vähintään yhteen ohjattuun ryhmätoimintaan, yhteisökokouksiin tai talkoisiin. Toimijat taas ovat nuoria, jotka toimivat vapaaehtoisesti nuorisotilan ylläpitotehtävissä tai osallistuvat jonkun omatoimisen ryhmän toimintaan. Vaikuttajiksi luetaan nuoret, jotka osallistuvat jaoston eli nuorisotilan ”johtoryhmän” kokouksiin tai harrastuskohtaisten tiimien toimintaan. Nuorisotilan toiminnan tavoitteena on saada nuori asteittain nousemaan vaikuttamisen portaita ylös: nuori etenee satunnaisesta kävijästä aktiiviseksi tilalla toimijaksi.

Akaassa nuorten nuorisotilaosallisuutta on pyritty mahdollistamaan antamalla nuorille mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Nuorisotiloilla toimivat jaosto, toimikunta ja viisi eri tiimiä. Jaosto on vaalien kautta valittujen nuorien muodostama joukko, joka kokoontuu nuoriso-ohjaajan johdolla pohtimaan nuorisotilaa ja sen toimintaa koskevia asioita. Tarpeen mukaan jaoston kokouksen jälkeen voi kokoontua myös toimikunta, joka on avoin kaikille nuorisotilan asiakkaille. Toimikunta voi tarvittaessa äänestää jaostossa käsitellyistä asioista. Nuorisotiloilla toimivat ohjaajien johdolla myös harrastuskohtaiset tiimit, jotka käsittelevät tiettyyn toimintaan liittyviä asioita. Talkoissa nuoret osallistuvat vapaaehtoisesti erilaisiin nuorisotilan ylläpitotehtäviin ja toimintojen järjestämiseen. (Nuorisopalvelujen toimintakertomus 2008.)

Akaan kaupungin nuorisopalvelut valikoitui tutkimukseni kohteeksi, sillä nuorisopalveluissa on vuosina 2008–2011 käynnissä kehittämishanke liittyen nuorisotilatyöhön sisältyvään mediakasvatukseen. Hankkeen tavoitteena on ”synnyttää nuorten osallisuutta, lisätä vaikuttamista ja yhteisöllisyyttä Internet-ympäristössä” sekä ”tuottaa nuorisotyöhön menetelmiä ja rakenteita turvallisemmasta Internetin käytöstä”. Hankkeen aikana on tarkoituksena selvittää nuorten Internetin käyttötottumuksia ja medialukutaitoa sekä rakentaa nuorisotyöhön soveltuvia mediakasvatuksen sisältöjä. (Hankeavustushakemus Opetusministeriölle 30.11.2007.)

Akaan nuorisopalveluista otettiin syksyllä 2008 opiskelijajärjestöjen sähköpostilistojen kautta yhteyttä opiskelijoihin, jotka olisivat mahdollisesti kiinnostuneita suorittamaan opinnäytetyönsä mediakasvatushankkeen yhteydessä. Kiinnostuin itse mahdollisuudesta tehdä pro gradu -tutkielmani hankkeelle, joten otin Akaan nuorisopalveluihin yhteyttä ja sovimme tapaamisen yhteistyön tiimoilta. Olin hankkeessa mukana täysin ulkopuolisena tutkijana, en varsinaisena työntekijänä. Minulle annettiin vapaat kädet kehittää itse tutkimukseni aihetta, joka muotoutui pari kertaa Akaan nuorisotiloilla vierailtuani. Halusin tutkimuksessani yhdistää kaksi nuorisotiloilla esiin tullutta käsitettä; osallisuuden ja mediakasvatuksen. Osallisuuden teemat olivat Akaassa tulleet tutuiksi aikaisemman osallisuushankkeen pohjalta ja mediakasvatukseen liittyvät teemat olivat juuri tällä

hetkellä ajankohtaisia. Halusin tutkimuksessani tarkastella nuorten osallisuutta ja osallistumista Internet-ympäristössä. Tutkimusprosessin aikana aikaisempaan tutkimukseen tutustuessani tutkimukseni aihe tarkentui käsittelemään nimenomaan poliittista osallistumista Internetissä. Tutkimukseni ei varsinaisesti liity mihinkään Akaan nuorisotilojen jo olemassa olevaan toimintamuotoon. Tavoitteenani on kuitenkin sen herättämien ajatusten avulla olla mukana luomassa nuorisotyöhön mediakasvatussisältöjä, jotka myös mediakasvatushankkeen tavoitteiden mukaisesti lisäävät nuorten vaikuttamista ja osallisuutta Internet-ympäristössä.

Mediahankkeen aikana vuonna 2008 mediakasvatus oli otettu osaksi perusnuorisotyötä. Toiminnan periaatteena on teorian ja käytännön oppiminen itse tekemällä. Vuonna 2008 viikoittain kokoontuivat media-, valokuvaus- ja toimitusryhmät. Niin ikään viikoittain kokoontui hieman teoreettisemmin mediaa lähestyvä ”testeriryhmä”, jossa pohdittiin mediaan liittyviä kysymyksiä ja tehtiin käytännönläheisiä mediakasvatusharjoituksia. (Mäkinen, 2008; Nuorisopalvelujen toimintakertomus 2008.) Vuonna 2009 mediakasvatustyö jatkui nuorisotiloilla. Tavoitteena oli nuorten ohjaaminen vastuulliseen, osallistavaan ja yhteisölliseen median käyttöön ja mediatuotantoon. Uutena toimintamuotona aloittivat 5.-6. -luokkalaisille suunnatut Mediakeittiö-ryhmät. (Nuorisopalvelujen toimintakertomus 2009.)

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää akaalaisten nuorten Internetin käyttötapoja ja heidän käsityksiään Internetistä vaikuttamiskanavana. Olen tutkimuksessani kiinnostunut nuorten tavoista käyttää Internetiä, kommunikoida sen kautta ja käyttää sitä tiedonhankintaan ja -levitykseen. Tutkimukseni avulla selvitän, miten nuoret Akaassa Internetiä tällä hetkellä käyttävät ja millaisina he näkevät Internetin mahdollisuudet toimia kanavana poliittiselle osallistumiselle ja kansalaisvaikuttamiselle.

Tutkimukseni päätehtävänä on selvittää, millaisena akaalaiset nuoret näkevät Internetin mahdollisuuden toimia poliittisen osallistumisen kanavana. Päätehtävän tueksi esitän neljä alakysymystä. Tutkimuksessani selvitän, millainen rooli Internetillä on nuorten elämässä. Miten nuoret käyttävät Internetiä ilmaistakseen mielipiteitään ja vaihtaakseen

ajatuksia muiden kanssa? Selvitän myös, minkälainen suhde nuorilla on politiikkaan sekä sitä, millaisia käsityksiä nuorilla on vaikuttamismahdollisuuksista ja poliittisesta osallistumisesta Internetissä.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkittaessa nuoria ihmisiä pidän itse tärkeänä, että nuorten oma ainutlaatuinen kokemusmaailma tulee tutkimuksessa esille ja että heidän äänensä ja mielipiteensä saadaan kuuluviin. Tarkoitukseni on ymmärtää nuorten elämysmaailmaa ja heidän antamiaan merkityksiä tutkittavalle ilmiölle. Tämän vuoksi päädyin tutkimuksessani laadulliseen tutkimusotteeseen, joka Metsämuurosen (2003, 167) mukaan soveltuu tutkimukseen hyvin silloin, kun ollaan kiinnostuneita yksittäisten toimijoiden merkitysrakenteista. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on asioiden ymmärtäminen, ei niinkään niiden selittäminen. Tämä edellyttää tutkijalta pyrkimystä eläytyä tutkittavien ajatuksiin, tunteisiin ja motiiveihin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 27–28.)

5.1 Aineiston keruu

Aineistoni päätin kerätä haastattelemalla nuoria. Haastattelu perustuu ajatukseen siitä, että haluttaessa tietoa ihmisen elämästä on usein viisainta kysyä asioita ihmiseltä itseltään. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Haastattelu perustuu kielelliseen vuorovaikutukseen haastattelijan ja haastateltavan välillä. Haastattelu voidaan nähdä keskustelunomaisena tilanteena, jossa haastattelija kysyy kysymyksiä ja kuuntelee, kun taas haastateltavan tehtävänä on vastata kysymyksiin. Laadullisessa haastattelussa tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään vastaajan kokemuksilleen ja elämälleen antamia merkityksiä. Haastattelun osapuolet eivät siis ole haastattelutilanteessa vain passiivisia kysymysten ja vastausten antajia, vaan he luovat yhdessä vuorovaikutuksellaan merkityksiä. Haastattelussa todellisuuden nähdään rakentuvan konstruktiiivisesti kielellisen vuorovaikutuksen kautta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006; Warren 2002, 83.)

Haastattelut voidaan jakaa eri tyyppeihin haastattelun kiinteyden ja jäsentelyn perusteella. Jako eri tyyppeihin perustuu siihen, miten paljon liikkumatilaa haastateltavalle annetaan ja kuinka tarkasti kysymykset esitetään. Yleisin tapa luokitella haastatteluja on jakaa ne strukturoimattomiin ja strukturoituihin haastatteluihin. (Saaranen-Kauppinen &

Puusniekka 2006; Tiittula & Ruusuvuori 2005, 11–12.) Strukturoitu haastattelu on formaalinen haastattelumuoto, jossa käytetään haastattelulomaketta, jonka kysymykset ja vastausvaihtoehdot ovat valmiiksi muodostetut. Kysymykset esitetään jokaiselle haastateltavalle samassa järjestyksessä. Strukturoimattomassa eli avoimessa haastattelussa taas keskustelu ei ole tiukkaan formaattiin sidottu. Haastattelutilanteesta pyritään luomaan mahdollisimman luonnollinen ja keskustelunomainen. Keskustelu etenee tietyn aihepiirin sisällä mahdollisimman vapaasti ja haastateltavan ehdoilla. (Eskola & Suoranta 2000, 86–88.)

Strukturoidun ja avoimen haastattelun välimaastoon sijoittuu teemahaastattelu. Teemahaastattelu etenee haastattelijan ennalta määrittelemien teemojen mukaisesti. Kaikki teemat pyritään käymään läpi jokaisen vastaajan kanssa, mutta teemojen järjestys ja käsittelylaajuus saattavat vaihdella haastattelusta toiseen. (Eskola & Suoranta 2000, 86–87; Tiittula & Ruusuvuori 2005, 11–12.) Tutkimuksessani haastattelin nuoria teemahaastattelun keinoin. Päädyin kaikista vaihtoehdoista juuri teemahaastatteluun, sillä mielestäni on tärkeää, että nuoret saavat haastattelutilanteessa vapaasti kertoa käsityksiään omalla kielellään. Teemahaastattelu antaa mielestäni tähän parhaat mahdollisuudet sallien kuitenkin myös minun tutkijana käsitellä niitä teemoja, jotka ovat tutkimukseni kannalta relevantteja.

Haastattelut toteutettiin kahdessa osassa keväällä 2009 ja keväällä 2010. Haastattelujen kahteen osaan jakaminen näinkin pitkällä aikavälillä johtui omista kiireisistä aikatauluistani muiden opintojen ja työharjoittelun saralla. Näen kuitenkin haastattelujen jakamisen kahteen osaan hyvänä ratkaisuna, sillä toisella haastattelukierroksella saatoin paremmin keskittyä niihin asioihin, joihin ensimmäisten haastattelujen perusteella halusin lisää tietoa. Haastattelupaikkana toimi Toijalan nuorisotila, jossa haastateltavat nuoret muutenkin viettivät iltapäivisin aikaansa. Pyysin haastateltavien valintaan apua nuorisotilan työntekijöiltä, jotka tunsivat nuoret huomattavasti minua paremmin. Työntekijät pyysivät toiveitteni mukaan haastatteluihin mukaan erilaisia nuoria. Puolet haastatelluista nuorista oli aktiivisesti mukana erilaisissa toiminnoissa Akaassa, kuten nuorisovaltuustossa tai nuorisotilan toimintaa suunnittelevassa jaostossa. Osa nuorista

taas oli "tavallisia" tilalla käyviä nuoria, jotka eivät osallistuneet jaoston tai nuorisovaltuuston toimintaan. Toivoin tällä tavalla saavani haastateltaviksi sekä yhteisten asioiden hoitamisesta kiinnostuneita aktiivisia nuoria että myös sellaisia nuoria, joita vaikuttaminen yhteisiin asioihin ei niin paljon kiinnostanut. Haastateltavien nuorten ikä vaihteli 13–18 -vuoden välillä. Haastateltavista kolme oli 13-vuotiaita, kolme 14-vuotiaita, yksi 17-vuotias ja kolme 18-vuotiasta. Haastateltavista puolet oli tyttöjä ja puolet poikia. Alle 18-vuotiaiden nuorten vanhemmilta hankittiin kirjallinen lupa, jotta nuoret saisivat osallistua haastatteluun. Haastattelujen pituus vaihteli hyvin paljon haastattelusta toiseen lyhimmän haastattelun kestäessä 15 minuuttia ja pisimmän 40 minuuttia.

5.2 Nuorten haastattelemisen haasteita

Nuorten haastattelemisen tarkoituksena on usein antaa ääni heidän omille ajatuksilleen ja mielipiteilleen sen sijaan, että kuunneltaisiin aikuisten tulkintoja nuorten elämästä. Omassa tutkimuksessani tämä oli haastattelujen lähtökohta. Lasten ja nuorten haastattelemisen on erityistilanne, johon liittyy useita haasteita ja ongelmakohtia, joita myös itse kohtasin nuoria haastatellessani.

Ensimmäinen ongelmakohta liittyy tiettyyn valtaeroon aikuisten ja nuorten välillä. Nuorilla ei ikänsä vuoksi katsota olevan vielä niitä ominaisuuksia ja kykyjä, jotka oikeuttaisivat heidät aikuisten kanssa samanarvoiseen asemaan. Aikuisilla voidaan nähdä olevan valta kontrolloida lasten ja nuorten elämää. (Eder & Fingerson 2002, 181–182.) Valtaero aikuisen ja lapsen tai nuoren välillä nähdään usein yhteiskunnallisissa käytänteissä itsestänselvyytenä. Alaikäinen lapsi tai nuori on kasvatuksen, suojelun ja huolenpidon kohde. Jotta huolenpito voisi toteutua, on aikuisella oltava määräävä asema. (Alasuutari 2005, 152–153.)

Aikuisen valta ja kontrolli on todellisuutta myös nuoren itsensä näkökulmasta, millä on oma vaikutuksensa haastattelutilanteeseen. Nuoren henkilön sosiaaliseen rooliin kuuluu kuunnella, kunnioittaa ja totella aikuista. Nuori kohtaa jokapäiväisessä elämässään

lukuisia aikuisia, kuten opettajia, vanhempia ja viranomaisia, joilla on valtaa kontrolloida hänen elämäänsä. (Eder & Fingerson 2002, 182.) Nämä roolit ja valta-asetat heijastuvat helposti haastattelutilanteeseen. Haastattelun kannalta positiivisena asiana voidaan pitää sitä, että aikuisen valta-asema suo tutkijalle oikeuden kysyä kysymyksiä ja saada niihin rehellisiä vastauksia. Tämän kaltainen asetelma on nuorelle tuttu koulusta ja kotoa (Alasuutari 2005, 152.)

Toisaalta haastattelu voi tuoda nuoren mieleen liiaksi koulun opettaja-oppilas-suhteen. Koulun kulttuurille tyypillistä on, että opettaja tietää oikeat vastaukset, joiden osaamisen hän sitten tarkistaa nuorilta. Tästä saattaa seurata, että ”väärin” vastausten pelossa nuori vastaa kysymyksiin siten, kuten hän uskoo, että hänen oletetaan vastaavan, eikä siten, mitä mieltä hän todella asiasta on. (Alasuutari 2005, 153.) Lasten ja nuorten on myös havaittu antavan vastauksia aikuisten kysymyksiin, vaikka he eivät todellisuudessa tiedä vastausta tai omista mielipidettä käsillä olevaan aiheeseen. Lapset ja nuoret saattavat mieluummin keksiä vastauksen kuin jättää kokonaan vastaamatta kysymykseen, erityisesti jos eivät tiedä asiasta paljon tai eivät ole varmoja mielipiteestään. (Scott 2000, 107.)

Omat haastattelukokemukseni nuorten kanssa vaihtelivat paljon haastattelusta toiseen. Toisilla haastateltavilla oli hyvin paljon mielipiteitä ja sanottavaa aihepiiriin liittyen, toisista nuorista taas vastauksia sai ”lypsää” ja haastattelijana jouduin johdattelemaan keskustelua hyvinkin paljon. Oma vahvuutenani nuorten haastattelemisessa oli oma suhteellinen nuori ikäni. Uskon, että haastateltavien nuorten oli helpompi puhua minulle, koska olin itsekkin nuori ja opiskelija, enkä kenties vastannut stereotyyppistä mielikuvaa keski-ikäisestä silmälasipäisestä tutkijasta. Pyrin omalta osaltani tekemään haastatteluista rentoja tilanteita pitämällä huumorin mukana keskusteluissa ja kertomalla välillä nuorille myös omia kokemuksiani, jotka rohkaisivat heitä usein kertomaan lisää omista käsityksistään.

Vaikeimmaksi asiaksi haastatteluissa koin sen, että nuoret olivat varsin lyhytsanaisia ja haastattelijana jouduin tekemään paljon töitä ja kysymään runsaasti lisäkysymyksiä

saadakseni heidät kertomaan tarkemmin mielipiteistään. Toisaalta tämä oli myös vahvuus, sillä koin, että nuoret kertoivat omia mielipiteitään varsin suoraan eivätkä kokeneet tarpeelliseksi sen kummemmin niitä selitellä. Näin voin ainakin olettaa vangingneeni nuorten autenttisia käsityksiä tutkittavasta ilmiöstä. Valmiin aineiston kuvauksessa olen käyttänyt runsaasti sitaatteja tuodakseni nuorten ajattelua esiin heidän omalla kielellään.

5.3 Aineiston analyysi

Valmiin haastatteluaineiston päätin analysoida käyttämällä menetelmänä sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysillä tarkoitetaan laadullista aineiston analyysitapaa, jossa tekstimuotoista aineistoa järjestetään uudestaan johtopäätösten tekoa varten. Aineistosta pyritään muodostamaan tiivistetty kuvaus ja tulokset pyritään kytkemään tutkittavan ilmiön laajempaan kontekstiin sekä aikaisempiin tutkimustuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tuomen & Sarajärven (2002, 110) mukaan sisällönanalyysiä voidaan toteuttaa aineistolähtöisesti, teoriasidonnaisesti tai teorialähtöisesti. Aineistoa analysoidessani etenin aluksi aineistolähtöisesti, mutta johtopäätöksiä tehdessäni etsin yhteyksiä aineistoni ja aikaisemman tutkimuksen väliltä. Näin ollen analyysitapaani on lähimpänä teoriasidonnaista analyysitapaa. Teoriasidonnaisessa analyysitavassa analyysiyksiköt valitaan aineistosta, mutta aikaisempi teoreettinen tieto ohjaa ja auttaa analyysiä. Kyseessä on abduktiivinen päättelytyyli, jossa tutkijan ajatteluprosessissa vaihtelevat aineistolähtöisyys ja teoriasta tulevat valmiit mallit. Teoriasta voidaan myös etsiä tukea ja selityksiä aineistosta tehdyille löydöksille. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006; Tuomi & Sarajärvi 2002, 98–99.)

Tutkimusaineistoni analysoinnin aloitin tutustumalla litteroituihin haastatteluihin ja alleviivaamalla niistä tutkimukseeni liittyviä ilmauksia. Kokosin ilmaukset tietokoneelle omaksi tiedostokseen, josta aloin sitten ryhmitellä ilmauksia teemahaastattelujeni teemojen mukaisesti. Tässä vaiheessa käytin sisällönanalyysin tukena teemoittelua, joka

Hirsjärven & Hurmeen (2001, 173) mukaan merkitsee sellaisten aineistosta nousevien piirteiden tarkastelua, jotka ovat yhteisiä usealle haastateltavalle. Aineistosta nousee yleensä esiin ainakin teemahaastattelun teemojen mukaisia teemoja. Aineistossa voi ilmetä myös sellaisia teemoja, joita teemahaastatteluun ei ollut suunniteltu, mutta jotka ovat kuitenkin tutkimuksen kannalta mielenkiintoisia. Myös omasta aineistostani löysin teemoja, joita en ollut varsinaisesti teorian pohjalta haastatteluihin suunnitellut, mutta joita nuoret itse ottivat oma-aloitteisesti esille, ja jotka halusin ehdottomasti myös tuoda tutkimuksessani esille.

Sisällönanalyysin perusajatuksena on hajottaa ensin aineisto osiin, käsitteellistää se ja koota se lopuksi uudelleen yhteen uutena kokonaisuutena (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110). Teemoittelin aineistoa aluksi hyvin vapaasti aineiston omilla ehdoilla. Tämän jälkeen aloin yhdistellä teemoja tiivistäen näin aineistoa uuteen muotoon. Apuna teemojen yhdistelyssä toimivat tutkimusongelmat ja teoriasta nousseet käsitteet. Kuten yllä totesin, nostin aineistosta esille täysin uuden teeman (Nuorten kriittinen asenne), jonka halusin myös ottaa tarkasteluun mukaan. Neljä suurempaa teemaa haastatteluissa olivat:

Nuorten internetin käyttö

Nuorten poliittinen osallistuminen

Nuoret vaikuttajina Internetissä

Nuorten kriittinen asenne

Pohdintaluvussa teen yhteenvetoa tutkimuksen tuloksista ja käyn vuoropuhelua aineiston ja teoriaosuuden välillä.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Nuorten Internetin käyttö

Akaalaisille nuorille Internetin käyttö on arkipäivää. Haastatelluista nuorista kaikki käyttivät Internetiä vähintään viikoittain, suurin osa joka päivä. Päivittäin Internetissä vietetty aika vaihteli noin tunnista useampaan tuntiin. Nuoret käyttivät nettiä pääasiassa kotoaan käsin, mutta myös koulussa ja nuorisotilalla kirjaututtiin tietokoneelle tilaisuuden tullen. Internetin käyttö liittyi haastatelluilla nuorilla vahvasti jokapäiväiseen elämään. Netissä pidettiin yhteyttä kavereiden kanssa, etsittiin tietoa koulutehtäviin, luettiin uutisia ja vietettiin aikaa kuuntelemalla musiikkia ja katselemalla videoita.

Haastattelujen perusteella Internet ei nuorten näkökulmasta näyttäyty muusta elämästä irrallisena osa-alueena, vaan arkipäiväisiä sosiaalisia suhteita vaalittiin myös netin välityksellä. Nuorten suuressa suosiossa olivat erilaiset sosiaalisen median palvelut, kuten Facebook ja Irc-galleria. Näissä sovelluksissa nuoret vaihtoivat kavereiden kanssa kuulumisia, jakoivat valokuvia, pitivät yhteyttä ystäviinsä ja keskustelivat jokapäiväisistä asioista. Yhtä lukuun ottamatta kaikki haastatellut nuoret kuuluivat joko Irc-galleriaan tai Facebookiin, suurin osa molempiin.

Sosiaalisen median tärkeimmäksi ominaisuudeksi mainittiin mahdollisuus pitää yhteyttä ystäviin. Esimerkiksi Facebook mainittiin tärkeäksi kanavaksi pysyä selvillä kavereiden kuulumisista.

"Kavereille tulee juteltua ja seurattua mitä ihmiset tekee." (Haastateltava 7)

"No mä käyn sielä [Facebookissa] pelaamassa niitä pelejä ja sitte välillä juttelen niiden kanssa joilla ei oo meseä. Ja mä kyselen kanssa mun kummilta mitä sille kuuluu ja sillee." (Haastateltava 10)

Nuoret pitivät yhteyttä toisiinsa myös pikaviestinten, kuten MSN Messengerin eli "mesen" avulla. Monella nuorella mese oli koko ajan auki tietokoneella aikaa vietettäessä. Keskustelun ja kuulumisten vaihtamisen lisäksi mesen avulla oli helppo jakaa tiedostoja, kuten valokuvia tai musiikkia, kavereiden kanssa.

"Sitte Messengeriä käytän niinku ihan säännölliseen yhteydenpitoon ystävien kanssa. (-) Et melki laittaa sillee sit et heti kirjautuu meseen kun menee koneelle." (Haastateltava 2)

"Mesessä kavereitten kanssa juttelen. Se menee automaattisesti päälle kun laittaa koneen päälle. (-) Joskus voi lähetellä kuvia kavereille sielä." (Haastateltava 10)

Nuoret käyttivät Internetiä innokkaasti myös tiedonhakuun. Tietoa haettiin niin koulutehtäviin kuin harrastuksiin ja muihin itseä kiinnostaviin asioihinkin. Erityisessä suosiossa nuorten keskuudessa oli hakukone Google, jota kaikki haastateltavat mainitsivat käyttävänsä. Nuoret käyttivät myös paljon tietosanakirja Wikipediaa, erityisesti apuna koulutehtävien teossa.

"Joo kyllä mä haen aina kun mä teen esitelmää niin tietoa sieltä [Googlesta]. Ja kuvia mä haen sieltä samalla. Ja sitte kissoista välillä. Ja tietokoneista jos mä en tiedä jotain." (Haastateltava 10)

"Sitte mä haen kaikkia tietoja, mitä nyt tarttee niin netistä. Google ja Wikipedia on sellasia joita käytän siihen sitte." (Haastateltava 2)

"Esimerkiksi tossa pari päivää sitte psykologian tenttiin lukiessani kattelin Wikipediasta näitä psykologian teorioita." (Haastateltava 9)

Internet oli haastatelluille nuorille myös ajanvietteen ja viihteen paikka. Monet haastateltavista, erityisesti pojat, mainitsivat pelaavansa Internetin kautta lähes päivittäin. Internetin välityksellä oli mahdollista pelata myös yhdessä kavereiden kanssa. Internetistä

ladattiin paljon musiikkia ja elokuvia sekä katseltiin videoita esimerkiksi Youtube-palvelussa. Kaksi haastatelluista tytöistä mainitsi muotiblogien lukemisen harrastukseksi. Monet nuoret seurasivat itseään kiinnostavia viihdeuutisia Iltalehden, Iltasanomien, MTV3:n ja Voicen verkkosivuilta.

*"No joskus mä käyn siellä Voice.fi:ssä kattoo että onko tullu jotain erikoista.
(--)* Jostain tota niinku, vaikka kun jonku bändin laulaja oli jossain tapellu ja sitte oli saanu kauheet kohtaukset. (Haastateltava 8)

"Sitte mä luen näitä tämmösiä muotiblogeja ja tämmösiä ja sitte just kaikkee uutisten ja tämmösten lukemista ja musiikkivideoiden ja muiden videoiden katsomista. (--) Siis, lähinnä niinku just jotain Iltasanomien tällasia niin sanottuja isompia, ne tekee niistä tämmösiä isompia uutisia ja kaikkii viihdeuutisia saatan joskus sitte sillai." (Haastateltava 2)

Internetin keskustelupalstat olivat haastatelluille nuorille tuttuja. Nuoret mainitsivat ensisijaisesti etsivänsä keskustelupalstoilta tietoa arkipäivän ongelmiin.

"Joo välillä mä oon käyny kun mä etin jotain tietoa johonki vaikka peleihin tai tommoseen. Tai jos mä tarvin jotain niinku tietokoneen käytössä apua niin sitte sieltä löytyy." (Haastateltava 10)

"S: Ootko koskaan seurannut noita netin keskustelupalstoja?"

H7: No en oikeestaan, no ehkä joskus jotain semmosta että mitä teet jos hiukset lähtee päästä. Kyl joskus jotain sellasta."

Nuorten osallistuminen keskusteluihin keskustelupalstoilla oli sen sijaan jäänyt haastateltavilla vähäisemmäksi. Vain kolme nuorta mainitsi vastanneensa joskus keskustelupalstalla esitettyyn käytännön kysymykseen. Nuorten mukaan Internetissä keskustelu rajoittui lähinnä ystävien väliseen viestintään arkisista asioista.

"S: Ootko sä tota millään keskustelupalstoilla ikinä keskustellu mistää?"

H2: No oon mä siis sillai että joskus just että on kyllä tunnukset johki vaikka Demi.fi et sielä saattaa johki keskusteluun mennä mukaan jos on semmonen oma juttu, mutta enemmän just näissä gallerioissa joissa menee kavereiden kanssa jutteleen. (--) Että joo, vaikka mitä huomenna tai että jostain kuvista vaikka kommentoidaan toisillemme."

"S: Ootko kirjottanu joskus noille keskustelupalstoille jostain aiheesta?"

H10: Kyllä mä oon joskus kirjottanu jos joku sielä tarvii apua [tietokoneongelmiin] niin oon kirjottanu. Että jos se ei tiää."

6.2 Nuorten poliittinen osallistuminen

6.2.1 Nuorten suhtautuminen perinteiseen politiikkaan

Haastateltujen nuorten suhtautumisessa politiikkaan oli havaittavissa melko paljon eroja. Nuorten asenteet perinteistä edustuksellista puoluepolitiikkaa kohtaan vaihtelivat suuresta kiinnostuksesta täyteen välinpitämättömyyteen poliittista kenttää kohtaan. Nuoret itse tähdensivät, että nuorten asenteita politiikkaa kohtaan ei voida eikä pidä yleistää: jokainen nuori on erilainen ja nuorten kiinnostuksen kohteet vaihtelevat hyvin paljon.

"Mutta mitä on ite sitte kokenu tässä että onhan niitä tietenki niitäki ihmisiä joita ei kiinostaa pätkääkään, mutta onhan sitte paljo myös näitä nuoria joita hirveesti kiinostaa että minkälaista se on se politiikka kun ne ei pysty sitä ymmärtään. Ja sit ne haluaa tietää lisää ja on kiinnotuneita siitä asiasta niin semmosiakin ihmisiä on olemassa tosi paljon. Että mun mielestä on tosi tyhmää että yleistetään tolleen että kaikki nuoret on sitä ja tätä ja niitä ei kiinnotasta politiikka." (Haastateltava 9)

"Ja sitte niinku muuten yleisesti tuntuu että on niinku tietty porukka joka on kiinnotunu asioista. Ja osa on sitte sillai niinku ok, ja osaa ei sitte kiinnotasta niinku ollenkaa." (Haastateltava 1)

Kysyttäessä nuorilta suoraan - sen kummemmin politiikka-termiä määrittelemättä - kiinnostaako heitä politiikka, jakautuivat vastaukset kahtia. Neljä haastatelluista kertoi olevansa kiinnostunut politiikasta ja kuusi sanoi, ettei politiikka kiinnostanut heitä lainkaan. Nuoret, jotka eivät olleet kiinnostuneita politiikasta kertoivat kokevansa politiikan itselleen kaukaiseksi asiaksi, josta eivät tieneet tai ymmärtäneet juuri mitään. Monet politiikasta kiinnostumattomista nuorista kuitenkin mainitsivat, ettei politiikka ollut heille vielä näin nuorena iässä ajankohtaista, mutta suhtautuminen politiikkaan tulisi varmasti tulevaisuudessa muuttumaan. Moni nuori odotti 18-vuoden ikää innolla, ja arveli kiinnostuksensa politiikkaa kohtaan heräävän sitten, kun saisi vaikuttaa asioihin äänestämällä.

"S: Jos kysytään näin suoraan, niin ootko sä kiinnostunu politiikasta?"

H10: No en oikein sillai.

S: Minkä takia et oo kiinnostunut?"

H10: No en mä tiedä, se ei vaan oikein oo. Kun en mä oikein ymmärrä niitä asioita.

S: Eikö ne oikein oo lähellä itteä ne asiat?"

H10: Niin ei ehkä nyt oo mutta kyllä ne voi joskus tulevaisuudessa olla."

"S: Mites, jos kysytään näin suoraan, niin kiinnostaako sua politiikka?"

H6: No en niinku tässä iässä vielä.

S: Mites sitte ku täytät 18?"

H6: Se rupee, no aika paljoki rupee kiinnostamaan, kun tulee noita vaaleja ja pitää tietää kaikkee, kun presidentin valitsee, niin pystyy tekeen tällästä.

S: Onko teillä koulussa puhuttu mitää äänestämisestä tai politiikasta?"

H6: Ei oo vielä, mä veikkaan että se tulee tossa ens vuonna. Meillä ei oo vielä ollu yhteiskuntaoppia."

"Kyl mä iteki huomasin että mulla se [kiinnostus politiikkaa kohtaan] tuli vasta vanhempana, että ei 15-vuotiaana käyny mielessäkää, et se on tullu pikku hiljaa. Et mä veikkaan et siihen niinku ikä tai tommonen kypsyys vaikuttaa jonki verran."

(Haastateltava 7)

Eräs nuorista mainitsi kokevansa turhautumisen tunnetta siitä, ettei voinut mitenkään vaikuttaa politiikassa käsiteltäviin aiheisiin tai siihen, minkälaisia päätöksiä politiikassa tehdään ja minkälaisiin lopputuloksiin keskusteluissa päädytään. Kiinnostuksen puute politiikkaa kohtaan vaikutti hänen kohdallaan johtuvan ulkopuolisuuden tunteesta ja siitä, etteivät politiikassa käsiteltävät asiat koskettaneet hänen elämäänsä lainkaan.

"S: Jos kysytään suoraan niin kiinnostaako sua politiikka?"

H4: Ei.

S: Sua ei kiinnosta ollenkaa?"

H4: Ei.

S: Voitko sä sanoa että minkä takia sua ei kiinnosta?"

H4: No se on niin pitkäväteistä. Ja ei ne saa sielä kuitenkaa mitään aikaan, niin se on toisaalta mulle ihan sama. Ja ku sielä on välillä jotain niin tyhmiä juttuja kun ei ite pysty yhtää vaikuttamaan mihinkää niin ihan sama se on sitte."

Nuorista, jotka vastasivat olevansa kiinnostuneita politiikasta, kaksi oli mukana Akaan kaupungin nuorisovaltuustossa. Ainoastaan yksi haastateltavista kertoi olevansa tietyn puolueen kannattaja ja harkitsevansa tulevaisuudessa osallistuvansa aktiivisemminkin politiikkaan asettumalla ehdokkaaksi kunnallisvaaleissa. Muut politiikasta kiinnostuneet nuoret kertoivat olevansa kyllä kiinnostuneita politiikasta, mutta perinteisen puoluepolitiikan sijaan he kertoivat olevansa enemmän kiinnostuneita vaikuttamaan itselleen tärkeisiin ja nuoria koskeviin asioihin sekä ottamaan kantaa lähiympäristönsä ongelmiin.

"S: Jos kysytään ihan suoraan että kiinnostaako sua politiikka niin mitä sä sanoisit?"

H2: No sillee ei, mutta kyllä sitte jotku asiat että jää miettiin, sillee asioita jotka vähä kiinnostaa. Riippuu tietty vähä että onks joku vaikka, joku nuoriin niinku, tai sillee et se liittyy jotenki nuoriin niin se on sitte sillee..."

S: Semmonen asia joka koskettaa ittee?"

H2: Joo se on sitte semmonen asia että jaksaa seuratakki vähä."

"S: Kiinnostaako sua politiikka näin niinku ylipäänsä?"

H5: Aika paljon.

S: Onko sulla joku puolue joka on lähimpänä sua itseä?"

H5: En oo vielä liittyny, mutta aatteellisesti lähimpänä puolueena on demokraattinen puolue, SDP."

"S: No mitäs sitte jos kysytään semmonen suora kysymys että kiinnostaako sua politiikka, niin mitä sä vastaisit?"

H3: Joo, jonku verran.

S: Jonku verran. Joo. Mikäs siinä erityisesti kiinnostaa?"

H3: No ne tärkeet asiat.

S: Mitkäs on sulle tärkeitä asioita?"

H3: Kouluruoka ja..."

S: Semmoset itselle läheiset asiat?"

H3: Joo."

Vaikka perinteinen puoluepolitiikka tuntuikin suurelle osalle haastatelluista nuorista kaukaiselta, mainitsivat yhtä lukuun ottamatta kaikki nuoret kuitenkin ainakin periaatteessa haluavansa äänestää täytettyään 18 vuotta. Äänestäminen koettiin hyväksyttäväksi vaikuttaa yhteisiin asioihin ja hienona kokemuksena, joka haluttiin ainakin kerran elämässä kokea. Nuoret kokivat äänestämisen nimenomaan oikeutena. Äänestämään "pääsi" ja "sai mennä", kun oli täyttänyt 18 vuotta.

"S: Mites sitte kun täytät 18, niin aiotko äänestää vaaleissa?"

H7: Joo siis kyllä jos sitte sais ittestään irti sen että tutkis mitä niillä ehdokkailla on sanottavaa ja annettavaa niin kyllä. Ku saa sellasen oikeuden."

*"No kyl mä varmaan äänestää aion. Että onhan seki kokemus, kerran koettava."
(Haastateltava 9)*

*"Kyllä mä äänestään meen, kun mä haluan kuitenkin saada ääneni kuuluviin."
(Haastateltava 10)*

Suurin osa haastatelluista nuorista pohti valitsevansa äänestämänsä ehdokkaan todennäköisemmin ehdokkaan ominaisuuksien ja persoonan kuin puolueen perusteella. Nuoret pitivät tärkeänä, että ehdokkaalla olisi hyviä mielipiteitä ja että ehdokas pyrki saamaan aikaan positiivisia muutoksia yhteiskunnassa.

*"Varmaan sillä että miten se niinku vaikuttaa muihin ihmisiin ja onks se niinku että se ei oo mikää semmonen niinku mikäs se, on semmonen tota noh, nyt ei tuu mieleen sitä sanaa. Ettei semmonen kauhee jäykkis että kaikki on vakavaa."
(Haastateltava 8)*

*"En mä tiedä, kai että mitä se niinku... mitä se oikein aikoo tehdä siellä."
(Haastateltava 10)*

"No siis niinkun jos se aikoo tehdä lakiin muutoksia että niinku toi tulee siihen ja tää tälle näin, niin mä sitte jos se on mun mielestä hyvä mielipide niin mä vähä veikkaan et mä äänestän sit sitä." (Haastateltava 6)

6.2.2 Nuoret ja politiikan uudet asiakysymykset

Haastatelluista nuorista nekin, joita perinteinen puoluepolitiikka ei kiinnostanut, mainitsivat usein olevansa kiinnostuneita vaikuttamaan yksittäisiin tärkeinä pitämiinsä asioihin. Nuoria koskettivat erityisesti luontoon ja eläintensuojeluun liittyvät asiat. Lisäksi nuoret mainitsivat useita yksittäisiä omaan lähiympäristöönsä ja elämäänsä liittyviä asioita, joihin halusivat muutosta.

Nuoret kertoivat haastatteluissa olevansa erityisen kiinnostuneita eläinten oikeuksista. Peräti kuusi haastateltavaa mainitsi eläinten suojelun olevan lähellä sydäntään. Myös

luonnonsuojelu ja ympäristöasiat tulivat esille useammassa haastattelussa nuorille tärkeinä asioina. Yksikään haastateltavista nuorista ei ollut mukana eläinsuojelu- tai ympäristöjärjestöissä, mutta yksi haastateltava oli harkinnut liittytensä Animaliaan. Eräs nuorista mainitsi protestoivansa eläinkokeita välttämällä eläinkokeilla testatun kosmetiikan ostamista.

"Joo! Just toi eläintenoikeudet. Joskus mä pienenä, no musta piti tulla eläinlääkäri mut sit ei riittä matikkäpää, mut sillei just mietin että joo - siis joo -on se siellä takana, että on se tosi lähellä sydäntä. Joskus mä olin tossa viime vuonna lähös Espanjaan sinne koiratarhalle ja kaikenlaista sellasta, et kyllä se on iso juttu sillai et. Mä mietin joskus että olisin liittyny siihen Animaliaan tai mitä näitä nyt on, mutta en oo saanu kyllä aikasesti vielä. Että kyllä se niinku kiinnostaa mutta ei oo ollu aikaa vielä liittyä." (Haastateltava 7)

"No kyllä siis kaikki just nää kaikki eläinkokeet, että just jos tietää että on testattu niin en mä nyt kyllä sitte osta semmosia merkkejä tai suosittele. Sitä mä oon yrittäny kattoo." (Haastateltava 1)

"No tota noihin niinku, jos sais ihan tämmöstä suurta muutosta niin että autot pois niin tulis sitte semmosia ympäristöystävällisiä autoja. Ekoautoja." (Haastateltava 10)

Nuorille tärkeimpiä asioita olivat usein heidän omaa elämäänsä tai lähiympäristöään koskettavat asiat. Näihin asioihin nuoret kokivat voivansa vaikuttaa ja halusivatkin ottaa kantaa tärkeinä pitamiensä asioiden puolesta. Nuoret kertoivat ottaneensa kantaa nuoria itseään koskeviin asioihin, kouluun liittyviin ongelmiin sekä muihin omaa lähiympäristöään ja elämäänsä koskettaviin asioihin.

"Lähinnä näitä nuorison oloja just parantaa, että tyylin viikonloppuna on joku muuki paikka hengata ku jossain kylällä, että tulee vaan huutii niinku enemmän kaikilta poliiseilta ja muilta. Että jos jossain paikassa sais istuu. Että olis se ihan

*kivaa jos nuorisolla olis joku viikonloppupaikka. Semmosta mä niinku haluisin. (--)
Kun on omalle kohalle tullu jotain sellasia juttuja että esimerkiks jossain kahvilassa
niinkun tai ihan jossain huoltsikalla niin ei saa istua ellei osta mitää. Mutta sitte ei
taas sanota joillekki vanhemmille mitää siitä. Niin sinänsä se on niinku aika sillai
inhottavasti tehty. Sellaset asiat ehkä niinku ihmisille, jotka tulee niinku omalle
kohalle niin on sitte sellasia että niitä haluaa muuttaa kans." (Haastateltava 4)*

*"No mä oon joskus allekirjottanu jonku addressin liittyen uuden parkkihallin
rakentamiseen kaupungin keskustaan, että sinne pääsis paremmin autoilla, mutta
mä olin kyllä sitä vastaan koska kyseises kaupungis on aika korkeet tota, julkisen
liikenteen hinnat, niin sit mun mielestä kannattais enemmän tukee sitä julkista
liikennettä." (Haastateltava 2)*

*"Koulun ruokailusta silleen, että kun koulussa on ruokailut jaettu kolmeen vuoroon,
että ensimmäinen ruokailu on seiskoille joka on tuntia aikasemmin. Ja sitte kaks
seuraavaa on niinku kaseille ja yseille. Sitte ku, se on yleensä sillee että yseille on
ollu niinku se toinen ruokailu ja kaseille sitte kolmonen, niin sitte me yritettiin
saada sitä vaihdettuu (--)
niin me kerättiin tota noin kaikkien kasiluokkalaisten
nimmarit jotka halus että sitä vaihdeltais kans, koska se toimi ennen paljo
paremmin ku nytte. Ja nyt se eteniki sillai että nyt se tosiaan vaihdetaan sillai että
se vaihtelee." (Haastateltava 1)*

Nuoret pohtivat haastatteluissa myös sitä, kuinka hyvin nuoret Suomessa saavat tarvittaessa äänensä kuuluviin itselleen tärkeissä asioissa. Nuorilla oli aiheeseen liittyen hyvin erilaisia kokemuksia. Toiset nuoret kokivat, että heillä oli hyvät mahdollisuudet vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin. Osa nuorista kuitenkin oli sitä mieltä, että nuoria täytyisi yhteiskunnassa kuulla huomattavasti enemmän. Nuoret ottivat myös esille tärkeän asian huomauttaessaan, että kuulluksi tuleminen ei välttämättä ole sama asia kuin nuorten mielipiteiden todellinen huomioon ottaminen. Nuoret olivat myös realisteja toiveissaan: nuoria kyllä kuunneltiin, mutta "tyhmiä" ja vähemmän tärkeitä asioita ei välttämättä ollut mahdollista ottaa niin hyvin huomioon. Yleisesti ottaen nuoret kokivat,

että oman lähiympäristönsä asioihin heillä oli hyvät vaikutusmahdollisuudet.

"S: Pitäiskö nuoria kuunnella sitte vielä enemmän?"

H1: No en mä tiedä, periaatteessa ehkä ei, niinku mistää pikkuasioista, koska en mä tiedä ymmärtääkö nuoret sitte että kuinka tärkeä se asia loppuviimeks on... Mutta riippuu asiasta."

"No mulla on vähä sellanen olo ettei [nuoria kuunnella] ihan niin paljo ku haluttais. Tai että ei välttämättä ne päättäjät ja aikuiset tuu ajatelleeks sitä että oikeesti siinä vois olla jotain pointtia. Tai että haluais että se muutos tapahtuu, että sillä on syy että miks sen pitäis tapahtua." (Haastateltava 2)

"S: Niin että nuoret ei politiikassa oikein pysty vaikuttamaan mihinkää?"

H4: No ei tosiaankaan.

S: Joo. Onks jotain sellasia asioita mihin nuoret sitte pystyy vaikuttamaan?"

H4: No tääl [nuorisotilalla] on just hyvä esimerkki se jaosto että täälä pystyy vaikuttamaan näihin ympäristönsä asioihin."

"No kyllä mun mielestä ainaki [nuoria kuunnellaan]. Ei tuu ainakaan mieleen sellasta että olis sorrettu ihan täysin. Tai vaikka on ollu kaikkia tommosia koulujen lakkauttamisia, mut mun mielestä jos niinku oikeesti menee kunnilla niin huonosti ettei oo varaa. Niin no, se on semmonen kakspiippunen juttu et sorretaanko sit vai onko se oikeesti vaan sillai et ei oo rahaa. Et kyllä mun mielestä Suomessa toteutuu ainaki tosi hyvin verrattuna moniin muihin maihin et kyllä mä oon tosi tyytyväinen." (Haastateltava 7)

"Se varmaan riippuu aika paljon kunnasta. Että täällä Akaassa on aika hyvin asiat kun on noi nuorisovaltuustot ja oppilaskunnat ja kaikkee. Mutta jossain se on aika heikkoo kyllä." (Haastateltava 5)

6.3 Nuoret vaikuttajina Internetissä

Nuoret kuvasivat haastatteluissa Internetiä itselleen luontaisena ja arkipäiväisenä paikkana toimia. Nettiä käytettiin joka päivä yhteydenpitoon ystävien kanssa, apuna tiedonhankinnassa ja ajanviettopaikkana. Nuoret pitivät Internetiä erityisesti myös *mielipiteiden* paikkana. Netti nähtiin paikkana, jossa saattoi ottaa kantaa asioihin, ilmaista helposti omia mielipiteitään ja tehdä muita ihmisiä tietoisiksi asioista, joihin haluttiin muutosta.

Nuoret kuvailivat vuorovaikutusta Internetissä helpoksi ja tehokkaaksi. Nuorten mukaan Internetiä käyttivät "kaikki" ja netissä tiedonkulku oli nopeaa ja vaivatonta. Netin suoma anonymiteetti rohkaisi tuomaan omia mielipiteitä esille ja antoi myös aremmille nuorille mahdollisuuden kertoa mielipiteitään ja tulla kuulluksi. Internetissä oli myös mahdollista saada mielipiteensä suuren yleisön tietoon.

"S: Onks siä netissä helppo jutella?"

H4: No on se aika.

S: Helpompi ku kasvokkain?"

H4: Joo.

S: Minkä takia sielä on helpompaa jutella?"

H4: No, sitten periaattees niinkun ei tarvi kuulla samantien niinku toisen reaktioita ja niinku nähdä muutenkaan. Voi periaattees sanoa niinku mitä on vaan mieltä."

"No on se paljo helpompaa ku esimerkis vaikka kännykällä lähettää tekstarin niin siinä menee ikuisuus kun se menee eteenpäin. Koska nykysin kaikki surffaa netissä ja jos löytää oman tekemän sivun niin mielipiteet pystyy pistään sinne niin se on paljo parempi." (Haastateltava 6)

" (--) se [Internet] vois olla aika helppo tapa vaikuttaa. Vaikka se voi tuntua ettei yks ääni mitää, mutta sitte ku niitä tulee monta." (Haastateltava 2)

"No on se niinku sille helpompaa ku välttämättä tarvi niinku, tai ei sielä tarvi välttämättä kertoo että kuka on niinku. Ja just kun kaikki, ei kaikki oo välttämättä hyviä puhuun niinku, niin haluaa kirjottaa sitte." (Haastateltava 1)

Nuoret näkivät Internetin ennen kaikkea paikkana ilmaista omia mielipiteitään. Haastatellut nuoret kertoivat ottaneensa Internetissä kantaa itseään puhuttaneisiin asioihin monella eri tavalla. Nuoret olivat allekirjoittaneet Internetissä adresseja, lähettäneet kiertoviestejä sähköpostilla ja tuoneet mielipiteitään julki erilaisilla keskustelufoorumeilla. Internetiä oli käytetty apuna erityisesti omassa henkilökohtaisessa elämässä ja lähiympäristössä ilmenneiden ongelmien ratkaisemiseen.

"S: Ootko säe tota ite kiinnostunu vaikuttamaan tämmösiin asioihin jotka sulle on tärkeitä?"

H8: No oon mäe niihin kiinnostunu, niinku sillon kun se airsoftiki meinattiin lopettaa jossain vaiheessa, niin mä olin hiukan vihanen siitä. Ja sit sielä [Internetissä] oli semmonen palsta mihin sai laittaa että ei saa lopettaa.

S: Oliko sielä joku semmonen keskustelu tai joku semmonen?"

H8: Joo tai niit oli aika paljo oikestaan tossa netissä."

"S: Mitkä on sulle tärkeitä asioita?"

H3: Kouluruoka ja...

S: Semmoset itselle läheiset asiat?"

H3: Joo.

S: Te ootte yrittäny siihen kouluruokaan vaikuttaa? Oliko siinä joku semmonen juttu mitä te ootte yrittäny muuttaa siinä?"

H3: No, vähä parempaa ruokaa.

S: Niin justiin. Oottekste saanu mitään muutosta aikaan?"

H3: Ei.

S: Asia on kuitenkin menny eteenpäin?"

H3: Jonku verran.

S: Millä tavalla te ootte yrittäny muuttaa sitä asiaa?"

H3: Me ollaan lähetetty kaikkennäköisiä sähköposteja ja tällätteitä. Ja sitte netissä kerätty jotaki adressia.

S: Aivan. Te ootte käyttäneet nettiä siinä tavallaan apuna.

H3: Juu."

Vaikka nuoret keskittyivät ennen kaikkea keskustelemaan verkossa ystäviensä kanssa, oli netti oivallinen paikka vaihtaa mielipiteitä myös tuntemattomien ihmisten kanssa ja ottaa kantaa mieltä askarruttaviin asioihin. Nuoret suosivat Internetissä suhteellisen helppoja ja vaivattomia vaikuttamiskeinoja, kuten adressien kirjoittamista ja erilaisten viestien ja sähköpostien välittämistä eteenpäin. Esimerkiksi kuvagallerioissa ja Facebookissa kiersi usein viestejä nuoria koskettaneista asioista, joita haastatellut nuoret halusivat välittää eteenpäin myös tiedoksi muille.

"No se on noista, kun mä kattelin yleessä vaiheessa sellasia eläinräökkäysvideoo, ja se oli joku eläinräökkäysjuttu. Siinä tiputettiin koira sieltä. Mä sit linkkasin sen sinne että kannattaa kaattoo tää ja kertoo mielipide siitä. Se video menee nyt ympäri Suomee ja kaikki tietää siitä." (Haastateltava 6)

"S: Ootko muuten käyny ikinä allekirjottamassa mitää nettiadressia, muuta ku toi kouluruokailuun liittyvä?"

H3: Olen.

S: Minkälaisia?"

H3: No... mopokorttiin, tai ajokorttimuutosta. Ku siihen tulee se muutos neljän tai viiden vuoden päästä. Että sitä vois lykätä tai jotain."

"No sillon mä allekirjotin kun siä Irc-galleriassa kiersi joku video jostain paikasta missä rääkättiin eläimiä. Laitoin siitä addressin. Se ei ollu kauheen hauskaa." (Haastateltava 8)

Haastattelujen perusteella nuorilla oli kokemusta vaikuttamisesta Internetissä. Osa haastatelluista kuitenkin sanoi suoraan, että heidän mielestään perinteisellä

puoluepolitiikalla ei ollut sijaan Internetissä. Internet nähtiin enemmänkin paikkana, jossa saattoi tuoda omia mielipiteitään esiin ja pyrkiä vaikuttamaan muihin ihmisiin. Perinteinen politiikka nähtiin omana fooruminaan, eikä sitä ollut nuorten näkökulmasta mielekästä lähteä viemään Internetiin.

*"En mä tiedä, en mä oo oikein ite silleen ikinä nähnyt politiikkaa Internetissä. Mulle Internet on enemmänki mielipiteiden paikka ettei sielä oo tilaa niinku semmoselle diktatuurille. Ettei sielä oikein näitä puoluesotia käydä."
(Haastateltava 9)*

"S: Pystyykö netissä vaikuttamaan asioihin?"

H8: Kyl varmaan niinku johonki asioihin pystyy, mutta ei varmaan kauheesti näihin lakijuttuihin. Et ne varmaan kantsii sit sielä eduskuntatalossa."

6.4 Nuorten kriittinen asenne

Huolimatta siitä, että tutkimukseni nuoret olivat Internet-ympäristössä kuin kotonaan, eivät he kuitenkaan suhtautuneet Internetissä toimimiseen varauksettoman positiivisesti. Nuoret olivat hyvin tietoisia rajoitteista, joita Internetissä toimimiseen liittyy. Monet haastateltavista toivat asiasta heiltä erikseen kysymättä esille kriittistä suhtautumistaan Internetissä leviävään tietoon. Myös Internetissä vaikuttamista ja politikointia nuoret arvioivat varsin kriittisesti.

Nuoret tiedostivat hyvin voimakkaasti Internetin käyttöön sisältyvät riskit ja rajoitukset. Haastatellut toivat esiin riskejä, jotka liittyivät Internetissä anonyyminä esiintymiseen. Ongelmana oli nuorten mukaan, että "kuka tahansa saattoi sanoa mitä tahansa", eikä tiedon totuudenmukaisuutta voinut välttämättä tarkistaa mistään. Nuoret arvostelivat myös keskustelun tasoa Internetissä. Anonymiteetin turvin saatettiin kertoa hyvin voimakkaita mielipiteitä, ja keskustelu yltyikin usein riitelyksi ja toisten herjaamiseksi.

"No on ollu mielenkiintosia, tuntuu että ne on kaikilla sivuilla vähän saman tyyliisiä ne keskustelut. Semmosia niinku aika voimakkaita sanoja. Koska ei niinku tiä kuka se on sielä. -- Kai se on tavallaan huono kun kuka tahansa voi päästä sanomaan."
(Haastateltava 10)

"Koska netissä nyt on se ettei sitte tiedä että tarkottaako joku oikeesti mitä sanoo."
(Haastateltava 1)

"No tavallaan joo, mutta enemmänkin se on puhdasta vihaa mitä siellä lukee. Keskustelun taso on hyvin vaikea niinkun pitää aisoissa. Et se alkaa varmaan ihan hyvänä tälleen, mut siihen tulee sit tosi nopeesti jotain sivuvedoksia. (--) Internet on täynnä ääliöitä jotka kieltävät täysin muitten mielipiteet." (Haastateltava 9)

Haastatellut nuoret suhtautuivat myös varauksella siihen, voiko Internetin kautta todella vaikuttaa reaali maailman tapahtumiin. Internetiä pidettiin hyvänä paikkana keskustella asioista ja tuoda omia mielipiteitään julki, mutta nuoret pitivät tärkeänä, että keskustelu siirtyisi Internetistä myös muille foorumeille ja päättäjien tietoon. Nuoret myös kyseenalaistivat Internetissä tehtyjen aloitteiden voiman: oli eri asia keskustella jostain netissä ja sitten todella alkaa toimia asian muuttamiseksi.

"Tai sit tietty jos mieltii et viedä jotain asiaa eteenpäin niin kyllähän sitä täytyy sit repästä se irti sieltä netistä ja sillee, mut kyllä se on tosi hyvä paikka alottaa ja sillee." (Haastateltava 7)

"S: Mites sitte jos mieltii tota nettiä niin pystyyks sielä ottamaan kantaa, pystyykö sielä vaikuttamaan asioihin?"

H3: No en mä nyt tiedä, jossain ehkä, jos on joku mielipidejuttu, joku palsta, niin joskus sieltä niinku otetaan asioita esille niinku tosi paljon, että sitten niinku saattaa tulla jotain enemmänki.

S: Niin. Että ihmiset voi sielä ainaki keskustella asioista.

H3: Niin. Mutta en mä sitte tiedä että meneekö ne sitte minnekkää suuntaan.

S: Niin. Että se on vähä eri asia että niistä keskustellaan mutta että tapahtuuko sitte oikeesti mitää?"

H3: Niin."

Haastatellut nuoret olivat myös sitä mieltä, että Internetkään ei ole tehokas väline vaikuttaa, jollei asian taakse saada suurta joukkoa ihmisiä. Yksittäisellä ihmisellä oli kyllä mahdollisuus saada äänensä Internetissä kuuluviin, mutta suuren yleisön tietoon asiat saatiin vasta, kun niihin otti kantaa suuri joukko ihmisiä.

"No vois vaikuttaa jos siihen tulee paljo ihmisiä niinku vastaamaan. Ja sillai niinku on sen puolella sen ehdotuksen. (--). Siihen tarvii niinku ison porukan että... joku kuuntelee." (Haastateltava 10)

"(--). niin kyl mä nyt uskon et jos on semmonen yhteisö jossa on miljoonia ihmisiä ja ne on samaa mieltä koko ajan, niin kyllä semmonen pystyy vaikuttamaan. (--). Sitte ku kuvittelee että yhdistyis yhteen ja alkais oikeesti protestoimaan jotain asiaa." (Haastateltava 9)

"No kyllä mä uskon et sielä pystyy just porukassa puhuun ja just että se on helpompi mitä enemmän ihmisiä on takana niin viedä sitä eteenpäin ja sielä tulee uusia ideoita ja tällee." (Haastateltava 7)

7 POHDINTA JA TUTKIMUKSEN ARVIOINTI

7.1. Yhteenveto ja pohdinta

Tutkimuksessani olen tarkastellut nuorten käsityksiä politiikasta ja kansalaisvaikuttamisesta. Nuorten vaikuttamista ja osallistumista olen tarkastellut sekä perinteisemmän edustuksellisen demokratian näkökulmasta että uuden politiikan ja alapolitiikan käsitteiden kautta. Olen tutkimuksessani tuonut esille nuorten käsityksiä Internetistä uudenlaisena kansalaistoiminnan foorumina.

Akalaisten nuorten arjessa Internet näyttäytyy jokapäiväiseen elämään kuuluvana asiana. Nuoret käyttävät Internetiä päivittäin arkisten askareiden apuna ja ajanvietteenä sekä yhteydenpitoon läheistensä kanssa. Kuten jo aikaisemmassa tutkimuksessa (Kotilainen & Rantala 2008; Noppari et al. 2008) on esitetty, omassakin tutkimuksessani nuorten suosioon lukeutuivat erilaiset sosiaalisen median sovellukset, kuten kuvagalleriat ja Facebook. Reaalimaailman sosiaalisia suhteita ylläpidettiin myös Internetin maailmassa ja sosiaalisen median sovellukset toivat nuorille mahdollisuuden pysyä ajan tasalla ystäviensä kuulumisista. Uusitalon, Vehmaan ja Kupiaisen (2011) tutkimuksen tapaan myös omassa tutkimuksessani nuorten Internetin käyttöä leimasi tietty sosiaalisuus ja vuorovaikutteisuus. Monet ajanviettotavat, kuten pelaaminen ja kuvagallerioiden käyttö tulivat nuorille mielekkäiksi nimenomaan sitä kautta, että näissä ympäristöissä oli mahdollista jakaa sisältöjä ja olla vuorovaikutuksessa ystävien kanssa.

Tutkimukseni nuorille Internet arkipäivän apuväline, joka mahdollisti yhteydenpidon ystäviin ja toimi apuna jokapäiväisessä tiedon hankinnassa. Nuoret hakivat Internetistä tietoa itseään kiinnostaviin asioihin ja koulutehtäviin. Myös uutisia seurattiin Internetin kautta. Nuoret näyttäisivät omaksuneen Internetin maailmassa samantapaisen poliittisen lukutaidon, josta Bakardjieva (2010) puhuu. Haastatellut nuoret suhtautuivat Internetissä julkaistun tiedon oikeellisuuteen varauksella ja esittivät kritiikkiä käyttämiensä Internet-lähteiden luotettavuudesta. Bakardjievän poliittisen lukutaidon käsitteen sijasta käyttäisin itse käsitettä medialukutaito. Olen kuitenkin samaa mieltä hänen kanssaan siitä, että tämän kaltainen lukutaito ja kriittinen asenne ovat erittäin tärkeitä kansalaisvalmiuksia.

Tiedon hankinta ja sen valikointi Internetistä on omiaan kehittämään tätä lukutaitoa.

Tutkimukseeni osallistuneiden nuorten voidaan todeta olevan poliittisen osallistumisen suhteen hyvin heterogeeninen ryhmä. Nuorten suhtautuminen politiikkaan vaihtelee ja heidän poliittisen osallistumisen tapansa ovat hyvin moninaisia. Peltolan (2007) tutkimusta mukaillen myös oman tutkimukseni aineistossa näyttäisi olevan sekä perinteisemmästä politiikasta kiinnostuneita nuoria että niitä, jotka kyseenalaistavat perinteisen osallistumisen mallin. Perinteisemmän politiikan vaikuttamiskeinoista äänestäminen vaikuttaisi säilyttäneen asemansa nuortenkin keskuudessa. Aineistoni nuorista yhtä lukuun ottamatta kaikki mainitsivat ainakin periaatteessa haluavansa äänestää täytettyään 18 vuotta. Tästä ei tokikaan voida vetää suoraa johtopäätöstä siihen, että nuoret todella tulevaisuudessa äänestäisivät, mutta periaatteena nuoret kokivat äänestämisen positiivisena oikeutena ja mahdollisuutena vaikuttaa.

Aineistoni perusteella itse vaikuttamiskanavaa tärkeämmäksi tekijäksi haastatellut nuoret kokivat sen, miten läheiseltä ja omaa elämää koskettavalta poliittinen asiakysymys tuntui. Tärkeämpää kuin se, ajettiin asiaa eduskunnassa vai Internetin keskustelupalstalla vaikutti nuorille olevan asian yhteys henkilökohtaiseen elämään. Uuden politiikan ja alapolitiikan termein sanottuna heille henkilökohtainen oli poliittista ja poliittisia viestejä haluttiin välittää henkilökohtaisten mielipiteiden ja valintojen kautta (Beck 1996; Hellsten & Martikainen 2001). Akaan nuoret toimivat aktiivisesti henkilökohtaisesti tärkeinä pitamiensä asioiden puolesta. Koulumaailmaan, omiin harrastuksiin ja nuorten lähiympäristöön liittyvät epäkohdat saivat nuoret liikkeelle ja puolustamaan omia näkemyksiään. Peltolan (2007) mainitsema osallistumisen projektiluontoisuus kuvailee myös hyvin aineistoni nuorten tapaa osallistua ja vaikuttaa. Nuorten osallistumiselle tunnusomaista on laaja osallistumisen kirjo ja osallistumisen tavan vaihtelevuus tilanteen ja tarkoituksen mukaan (Peltola 2007, 84).

Varsinaista Peltolan (2007) ja Livingstonen (2007) kuvailemaa aktiivisuuden ja osallistumisen kasautumista ei näin pienen aineiston pohjalta noussut esiin. Haastateltuja nuoria ei voinut selkeästi jakaa sellaisiin nuoriin, joita osallistuminen ei lainkaan

kiinnostanut ja sellaisiin, jotka olivat aktiivisia sekä perinteisemmän politiikan saralla että vaihtoehtoisissa osallistumisen muodoissa. Pikemminkin nuorten osallistumista kuvasi yllä mainittu projektiluontoisuus. Kaikki haastatellut nuoret mainitsivat ainakin yhden asian, johon vaikuttamisesta olivat kiinnostuneita tai jonka muuttamiseksi he olivat jo tehneet jotain. Osallistumisen kasautumista olisi omassa aineistossani voitu tutkia tarkemmin ottamalla se huomioon teemahaastattelurungossa omana teemanaan.

Aineistostani nousi esille myös iän merkitys poliittiselle osallistumiselle. Useat haastatelluista nuorista arvelivat kiinnostuksensa politiikkaa kohtaan kasvavan sitä mukaa, mitä vanhemmiksi he tulevat. Tähän vaikutti voimakkaasti nuorten kokemus äänestämisen suuresta merkityksestä vaikuttamiskeinona. Nuoret odottivat 18-vuoden ikää, jotta voisivat vaikuttaa asioihin virallisten kanavien kautta. Taustalla saattaa vaikuttaa myös nuorten kokemus siitä, ettei heillä nuorena iässä ollut vielä todellisia vaikuttamismahdollisuuksia tai -kanavia suuriin yhteiskunnallisiin asioihin. Vaikuttamismahdollsuuksensa nuoret näkivät parhaina oman lähiympäristönsä pienemmän mittakaavan asioihin. Iän vaikutusta poliittiseen osallistumiseen voidaan myös arvioida nuorten tietopohjan perusteella. Yleisesti peruskoulussa opetetaan yhteiskunnassa toimimista käsittelevää yhteiskuntaoppia vasta yhdeksännellä luokalla. Useilla haastatelluista nuorista koulussa ei ollut vielä opiskeltu yhteiskuntaoppia lainkaan. Halutessaan tietoa politiikasta nuorten on siis tiettyyn ikään saakka hankittava se muualta kuin koulusta.

Tutkimukseni nuoret pitivät osallistumista Internetissä helppona ja nopeana tapana tuoda omia mielipiteitään esille. Internetissä mielipiteiden ilmaisu oli reaali maailmaa esteettömämpää ja oman näkökulmansa sai nopeasti tuotua suurenkin yleisön tietoon. Akaalaisten nuorten Internetin käyttö poliittiseen osallistumiseen liittyi voimakkaasti politiikan kuulumisen heidän henkilökohtaisen elämänsä alueelle. Internetissä nuorten oli mahdollista tuoda suuren yleisön tietoon itseään koskettavia ongelmia ja laittaa vireille aloitteita ja keskusteluja niiden muuttamiseksi. Internet oli nuorille jokapäiväinen toimintaympäristö, ja onkin luonnollista, että myös nuorten poliittinen osallistuminen tapahtui osittain Internetin maailmassa. Aineistoni perusteella näyttää siltä, että nuorille

ne poliittiset sisällöt, joita Internetissä jaetaan, olivat ennen kaikkea uuden politiikan asiasisältöjä. Osa nuorista myös totesi haastatteluissa suoraan, että perinteisen politiikan asiakysymykset eivät kuulu Internetiin, vaan ne tulee ratkoa perinteisempien vaikutuskanavien ja edustuksellisten mekanismien kautta. Tästä näkökulmasta on mielenkiintoista havaita, että nuoret eivät haastatteluissa maininneet lainkaan käyttävänsä virallisen tahon ylläpitämiä verkkosivuja (otakantaa.fi, aloitekanava.fi, valtikka.fi), vaikka sitä heiltä erikseen kysyttiin. Poliittinen osallistuminen Internetissä näyttäisi liittyvän voimakkaasti nuorten henkilökohtaiseen elämään, eikä heitä vaikuta kiinnostavan sellainen poliittinen osallistuminen, joka ei ole heistä itsestään lähtevää.

Bakardjjevan (2010) tutkimuksen tavoin myös omasta aineistostani tuntui aluksi vaikealta löytää yhteyksiä nuorten Internetin käytön ja poliittisen osallistumisen väliltä. Nuorille Internet oli ennen kaikkea väline yhteydenpitoon ja ajanviettoon, kuten myös Bakardjjeva tutkimuksessaan totesi. Tutkittaessa nuorten Internetin ja erityisesti sosiaalisen median käyttöä tarkemmin, nousi kuitenkin omasta aineistostani Bakardjjevan aineiston tavoin esiin sellaisia Internetin käyttötapoja, joissa poliittisia viestejä välitettiin nuorten jokapäiväisen elämän keskeltä. Bakardjjevan tutkimuksessa nuoret osallistuivat ja vaikuttivat blogien kautta ja Facebookissa, omassa tutkimuksessani Facebookin, kuvagallerioiden ja nettiadressien kautta. Internet mahdollisti nuorille poliittisten sisältöjen jakamisen sekä helpottamalla omien mielipiteiden esittämistä että luomalla foorumeita, joilla oli mahdollista aktivoida muita samanmielisiä toimimaan yhteisen asian hyväksi. Internet mahdollisti poliittisten sisältöjen liittämisen osaksi nuorten jokapäiväistä elämää.

Haastattelemi nuoret suhtautuivat myös erittäin kriittisesti toimintaan Internet-ympäristössä. Heille oli kehittynyt tietynlainen medialukutaito, jonka avulla heidän oli mahdollista arvioida kriittisesti Internetissä leviävää tietoa. Aineistoni perusteella nuoret eivät myöskään suhtautuneet ennakkoluulottomasti mahdollisuuteen toimia poliittisesti Internet-ympäristössä. Nuoret pitivät mahdottomana hallita keskustelun kulkua Internetissä: asiallisenakin alkanut keskustelu saattoi ajautua sivu-urille tai kaatua asiattomiin kommentteihin.

Tutkimukseni nuorille oli myös tärkeää, että keskustelu ja erilaiset aloitteet Internetissä eivät jäisi ainoastaan virtuaalimaailmaan, vaan että ne saataisiin sieltä ulos "todelliseen maailmaan". Nuoret näkivät Internetin enemmänkin foorumina, jossa oli mahdollista laittaa alulle poliittisia keskusteluja, kuin varsinaisena ongelmien ratkaisupaikkana. Internet oli paikka mielipiteille ja keskustelulle, mutta todellinen poliittinen toiminta vaati mielipiteiden siirtymistä keskustelupalstoilta toiminnaksi. Nuoret eivät myöskään uskoneet minkä tahansa aloitteen ottavaan tuulta alleen Internetissä. Oli tärkeää saada suuri joukko ihmisiä asian taakse, jotta se todella lähtisi menemään eteenpäin.

Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (1997, 244) toteavat, että tutkimusraportin pohdintaosuudessa tutkijan tulisi pohtia myös, miten tutkimustuloksia voidaan hyödyntää käytännön tasolla. Nuorisotyössä näen mediakasvatuksen ja Internetin käytön merkityksellisinä asioina. Tutkimukseni nuorille Internet ja "reaalimaailma" eivät näyttäneet toisistaan erillisinä osa-alueina, vaan Internetissä toistuivat arkielämän ihmissuhteet ja sosiaaliset verkostot. Internet on olennainen osa nuorten kokemusmaailmaa, ja nuoret näkevät Internetin hyvänä paikkana tuoda esiin mielipiteitään ja vaikuttaa lähiympäristönsä asioihin. Akaan kaltaisessa kaupungissa, jossa nuorisotyön yhdeksi tavoitteeksi on nostettu nuorten osallisuuden vahvistaminen, on mielestäni tärkeää ottaa nuorisotyössä huomioon koko nuorten osallistumisen kirjo. Internet on nuorille tärkeä kanava omien mielipiteiden ilmaisemiselle. Tätä voitaisiin mielestäni hyödyntää esimerkiksi luomalla nuorille myös verkkoon kanavia, joiden kautta olisi mahdollista tuoda omia näkemyksiä tärkeistä nuoria koskevista asioista esille. Tällaista toimintaa suunniteltaessa on otettava huomioon myös, että nuorille suunnattujen palveluiden verkossa ja niissä tehtyjen aloitteiden on oltava nuorista itsestään lähtöisin. Tutkimukseni perusteella nuoret lähtevät mukaan toimintaan, joka on heistä itsestään lähtöisin ja jossa pääosassa ovat heille henkilökohtaisesti tärkeät asiat.

Akaan nuorisopalveluiden mediakasvatusprojektin sisältöjen kaltaiset asiat ovat mielestäni erittäin tärkeässä asemassa nuorisotyössä. Internetin ollessa olennainen osa nuorten elämää, on tärkeää huomioida sen käyttöön liittyviä mediakasvatussisältöjä myös nuorisotyössä, jossa tavoitteeksi usein asetetaan nuorten kasvun tukeminen kaikilla

elämän osa-alueilla. Internetin merkitys nuorten elämässä on kasvanut niin suureksi, että sitä ei voida enää ohittaa, mikäli halutaan kohdata nuori kokonaisuutena. Medialukutaitojen opettaminen ei voi jäädä ainoastaan koulujen vastuulle. Nuorisotyön kautta on mahdollista tavoittaa usein niitäkin nuoria, jotka ovat koulumaailmassa vaarassa syrjäytyä. Digitaalinen kuilu ihmisten välillä tulee esiin jo nuorena iässä, joten mediakasvatussisältöjen huomioiminen nuorisotyössä saattaa osaltaan ehkäistä jopa nuorten syrjäytymistä (Livingstone, Bober & Helsper 2004, 11–14). Poliittisen osallistumisen monimuotoistuksessa nuoret tarvitsevat osallisuuden kokemuksia ja tietoa erilaisista osallistumismahdollisuuksista myös Internetissä.

Koulumaailmassa näen tutkimukseni perusteella tärkeäksi tarkastella poliittista osallistumista laajasti: sekä perinteisemmän puoluepolitiikan näkökulmasta että ottaen huomioon uudet poliittisen osallistumisen muodot. Kuitenkaan esimerkiksi pelkkä Internetin käytön lisääminen opetuksen yhteydessä ei mielestäni itsessään riitä edistämään nuorten poliittista osallistumista, vaan vaikuttamismahdollisuuksia on tarkasteltava myös Internetissä nuorille itselleen tärkeiden politiikan asiasisältöjen näkökulmasta. Tutkimukseni nuoret toivat esille, että poliittinen osallistuminen ei ollut heille ajankohtaista ennen 18 vuoden ikää, sillä vaikuttamismahdollisuudet konkretisoituivat heille vasta äänestys oikeuden saamisen myötä. Vaikuttamismahdollisuuksien käsitteleminen esimerkiksi juuri Internetissä olisi tärkeää, jotta nuoret saisivat konkreettisia esimerkkejä ja kokemuksia vaikuttamisesta mahdollisimman varhaisessa iässä. Opetuksessa olisi mielestäni tärkeää korostaa, että myös oman lähiympäristön asioihin vaikuttaminen pienemmässä mittakaavassa on poliittista osallistumista.

7.2. Tutkimuksen arviointi

Keskeinen osa tieteellisen tutkimuksen kulkua on tutkimusprosessin päätteeksi arvioida tutkimuksen luotettavuutta. Perinteisiä tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin kriteereitä ovat olleet tutkimuksen reliabiliteetin ja validiteetin arvioiminen. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta ei voida kuitenkaan arvioida täysin samoilla kriteereillä kuin

määrällisen, joten tutkijat ovat kehittäneet reliabiliteetin ja validiteetin käsitteille laadulliseen tutkimukseen paremmin sopivia kriteereitä tai luoneet uusia termejä laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Perttula (1995, 41–42) tarkastelee artikkelissaan luotettavuutta Lincolnin ja Guban (1985) jaottelun pohjalta. Lincolnin ja Guban jaottelun mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida totuusarvon, sovellettavuuden, pysyvyyden ja neutraaliuden käsitteiden avulla. Tutkimuksen totuusarvolla tarkoitetaan vastaavuutta. Tutkijan luoman rekonstruktion tutkittavan todellisuudesta tulisi vastata alkuperäistä todellisuuden konstruktiota. Sovellettavuuden kriteerinä taas on tutkimuksen siirrettävyys: voidaanko saatuja tuloksia soveltaa vastaavaan ilmiöön toisissa olosuhteissa? Pysyvyyden kriteerinä on tutkimustilanteen arviointi ja käyttövalmius. Analyysitavan tulee soveltua keskenään erilaisiin tapauksiin. Neutraaliutta voidaan arvioida tulosten vahvistuvuuden avulla. Vahvistuvuudella viitataan siihen, että eri analyysikeinoilla on mahdollista päätyä samanlaisiin tuloksiin.

Saaranen-Kauppinen & Puusniekan (2006) mukaan tutkimuksen uskottavuuden perusta on hyvän tieteellisen käytännön noudattamisessa. Hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen kuuluu tutkijan työskenteleminen tiedeyhteisön toimintatapojen mukaisesti rehellisyyden, huolellisuuden ja tarkkuuden periaatteita työssään noudattaen. Tutkijan tulee käyttää tutkimuksen vaatimusten mukaisia ja eettisiä menetelmiä tiedonhankinnassa. Toisten tutkijoiden tekemä työ tulee myös huomioida asianmukaisesti. Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on suunnitella tutkimustyö yksityiskohtaisesti, toteuttaa ja raportoida se asianmukaisesti sekä kirjata tutkimusraporttiin avoimesti tutkimuksen rahoituslähteet ja muut mahdolliset sidonnaisuudet.

Tutkimuksen luotettavuuden ja uskottavuuden lisäksi tutkimuksen tulisi olla eettinen. Tutkimuksen eettisyyden arviointiin liittyy läheisesti tutkittavien kohtelu. Tutkittavilta tulee ensinnäkin saada tutkimukseen osallistumisesta suostumus ja heitä on informoitava

kaikesta oleellisesta tutkimuksen kulkuun liittyvästä. Tutkimuksen tuloksia on käsiteltävä ehdottoman luottamuksellisesti ja tutkittavien anonymiteetti on taattava. Tutkimuksen kulkuun liittyy myös monia eettisiä kysymyksiä. Ensinnäkin tutkijan on pohdittava tutkimusaiheensa eettistä oikeutusta ja perusteltavuutta. Tutkimusmenetelmiä valittaessa on syytä arvioida, saavutetaanko tavoiteltava tieto valituilla tutkimusmenetelmillä. Tutkimuksen raportointivaiheessa tutkijan tulee raportoida tulokset mahdollisimman rehellisesti ja tarkasti unohtamatta samalla tutkittavien anonymiteetin suojelemista. Tutkimusprosessista on pyrittävä tekemään mahdollisimman läpinäkyvä kuvailemalla tarkasti prosessin aikana tehdyt valinnat ja menetelmät. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tutkijan on myös syytä pohtia omaa asemaansa tutkimusprosessissa ja tutkittaviin nähden. Tutkijan täysi objektiivisuus ja puolueettomuus tutkimusprosessin aikana on mahdottomuus, mutta on tärkeää, että tutkija pyrkii tiedostamaan omat ennakkoolettamuksensa ja asenteensa ja toimia siten, että ne vaikuttaisivat tutkimukseen mahdollisimman vähän. Tutkijan ja tutkittavien välillä tulisi aina vallita luottamussuhde. Tutkittavien on kyettävä luottamaan siihen, että tutkija suojelee heidän anonymiteettiään ja kertoo heille rehellisesti tutkimuksen tarkoituksista ja mahdollisista vaikutuksista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Olen pyrkinyt tuomaan oman tutkimukseni prosessit mahdollisimman läpinäkyviksi kuvailemalla ja perustelemalla tarkasti kaikki tutkimusprosessin aikana eteeni tulleet valinnat. Olen pyrkinyt valitsemaan tutkimusmenetelmät mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti, jotta saavuttaisin niillä tavoitteeni: nuorten kokemusmaailman mahdollisimman autenttisen ja totuudenmukaisen kuvaamisen. Teemahaastattelun valinta aineistokeruumenetelmäksi oli mielestäni perustelua, sillä haastattelulla sain nuoret puhumaan asioista omalla kielellään sallien heille samalla mahdollisuuden tarkentaa omia vastauksiaan, mikäli ymmärsin ne väärin. Teemahaastattelun valinta täysin avoimen haastattelun sijasta oli mielestäni myös perusteltua, sillä osa haastatelluista nuorista oli niin lyhytsanaisia ja ujoja, että jäi minun vastuulleni tutkijana pitää yllä keskustelua ja siirtyä aihepiiristä toiseen. Haastattelun etukäteen valitut teemat auttoivat pitämään

keskustelua yllä ja käymään kaikki tutkijankin kannalta relevantit asiat haastatteluissa läpi. Luvussa viisi olen kuvannut tarkasti valintojani liittyen teemahaastatteluun aineistonkeruumenetelmänä. Olen myös tarkastellut nuorten haastattelemisen mahdollisia ongelmakohtia ja kuvannut haastattelutilanteita omassa tutkimuksessani.

Haastatellessani nuoria ihmisiä, joista suurin osa oli alaikäisiä, pidin erittäin tärkeänä tutkimuslupiin liittyviä asioita, tutkittavien informointia sekä heidän anonymiteettinsä säilyttämistä. Kaikkien haastatteluun osallistuvien alaikäisten nuorten vanhempia pyydettiin allekirjoittamaan kirjallinen tutkimuslupa (liite 1), jossa kuvattiin tutkimuksen kohde ja sen tarkoitus. Tutkimusluvassa kerrottiin aineistoa kerättävän haastattelumenetelmällä ja vakuutettiin tutkimustuloksia käsiteltävän ja raportoitavan nimettömänä. Tutkimusluvassa todettiin aineistoa käytettävän ainoastaan tieteellisissä tutkimustarkoituksissa. Ennen jokaista haastattelua kävin läpi myös samat asiat nuorten kanssa ja vakuutin aineistoa käsiteltävän ehdottoman luottamuksellisesti ja anonyymisti. Kerroin heille myös lyhyesti, miksi teen tutkimustani ja mikä sen aihepiiri on.

Tutkimusraportissa olen pyrkinyt tutkittavien anonymiteetin säilyttämiseen monin keinoin. Pidän tärkeänä, että edes Akaan nuorisotiloilla toimivien ei ole mahdollista tunnistaa yksittäisiä nuoria haastatteluaineistosta. Tämän vuoksi olen käyttänyt nuorista ainoastaan nimiä Haastateltava 1, 2, 3 ja niin edelleen. Näin ollen haastateltavien sukupuolta ja ikää on vaikeaa sitaateista päätellä. Tiedostan valintani vaikuttavan siihen, että en pysty tutkimuksessani tekemään vertailuja haastateltujen iän ja sukupuolen perusteella, mutta pidän tärkeämpänä sitä, että nuorten anonymiteetti säilyy. Pienellä paikkakunnalla pienessä yhteisössä tehtävässä tutkimuksessa tämä on mielestäni ensiarvoisen tärkeää.

Tutkimukseni luotettavuutta pohdittaessa on tärkeää Lincolnin ja Guban (1985) totuusarvon käsitettä mukaillen arvioida, miten tutkijan käsitykset vastaavat tutkittavien käsityksiä asiasta. Olen pyrkinyt tutkimuksessani nuorten käsitysten mahdollisimman totuudenmukaiseen kuvaukseen. Tutkimuksen teossa tutkijan rekonstruktio tutkittavien käsityksistä eivät koskaan voi täysin vastata todellisuutta, sillä ne ovat tutkijan tulkintoja

tutkittavien käsityksistä. Olen omassa raportoinnissani pyrkinyt lisäämään tulkintojeni aitoutta käyttämällä runsaasti sitaatteja antaen näin nuorten oman äänen kuulua voimakkaana raportissani. Sitaattien runsas käyttö mahdollistaa myös sen, että lukijalla on mahdollisuus verrata nuorten omaa kerrontaa minun tulkintoihini heidän puheestaan.

Laadullisen tutkimuksen yleistettävyyttä ja siirrettävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon laadullisen tutkimuksen luonne: laadullisen tutkimuksen tulokset ovat aina kontekstuaalisia, eikä tutkimusta ole tarkoituksenmukaistakaan yrittää toistaa täysin samanlaisena. Tutkimuksen teon eri vaiheet on kuitenkin mahdollista raportoida mahdollisimman tarkasti ja tutkimusaineistoa voi yrittää kuvailla mahdollisimman rikkaasti, jotta lukija voi päätellä, kuinka paljon tutkimuksen löydöksiä voi soveltaa muihin kohteisiin. (Tynjälä 1991, 390–395.)

Olen omassa tutkimuksessani pyrkinyt mahdollisimman tarkkaan raportoimaan ja perustelemaan kaikki tutkimuksen teon aikana tehdyt valinnat. Näin lukija voi seurata päättelyni kulkua ja arvioida tekemieni valintojen onnistuneisuutta. Tutkimukseni yleistettävyyttä vähentää laadulliselle tutkimukselle ominaiseen tapaan se, että tutkimus on toteutettu rajatun ja pienen tutkittavien joukon keskuudessa. Tutkimukseni tuloksia ei mielestäni olekaan mielekäästä pyrkiä yleistämään koskemaan kaikkia Suomen nuoria. Toisaalta tutkimukseni yleistettävyyttä nostaa tutkittavien tarkoituksenmukainen valikointi. Haastateltaviksi nuoriksi valittiin sekä sellaisia nuoria, jotka toimivat aktiivisesti yhteisten asioiden hoitamiseksi että nuoria, jotka eivät olleet niin kiinnostuneita poliittisesta osallistumisesta. Näin tutkimukseen saatiin mukaan hyvin heterogeeninen joukko nuoria, joiden erilaisten näkemysten kirjo kuvaa hyvin suomalaisten nuorten monipuolisia näkemyksiä. Pidän myös tärkeänä, että onnistuin tutkimuksessani kuvaamaan nimenomaan Akaalaisten nuorten kokemuksia ja käsityksiä. Kuten olen jo maininnut, tutkimukseni tilaajana toimi Akaan nuorisotoimi, jonka nuorisotilatoiminnan kehittämistä toivon tutkimukseni myös hyödyttävän. Tutkimukseni tulokset tukevat aikaisempia suomalaisia ja kansainvälisiä tutkimustuloksia, mitä voidaan pitää myös yhtenä yleistettävyyttä lisäävänä seikkana.

Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon, miten tutkimuksella pystyttiin vastaamaan asetettuihin tutkimusongelmiin. Päättökysymyksenäni oli, minkälaisena nuoret näkevät Internetin mahdollisuuden toimia poliittisen osallistumisen kanavana. Alakysymykset tutkimuksessani liittyivät nuorten Internetin käyttötapoihin ja nuorten suhtautumiseen politiikkaan ja poliittiseen osallistumiseen. Tutkimuksessani onnistuin mielestäni tuomaan monipuolisesti esille sekä nuorten poliittisen osallistumisen erilaisia muotoja että Internetin käyttötapoja. Saavutin tutkimuksessani tavoitteeni tuoda esiin nuorten omia käsityksiä Internetistä poliittisen osallistumisen paikkana. Käsittelin tutkimuksessani nuorten itsensä kertomia esimerkkejä poliittisesta osallistumisesta Internetin välityksellä ja toin myös esille heidän kriittisiä näkemyksiään Internetissä toimimista kohtaan.

Jokainen tutkimus on aina tutkijan rakentama tiettyjen puitteiden ja reunaehtojen vallitessa. Valitsemaani tutkimusaihetta olisi voitu tutkia hyvinkin monella eri tavalla, mutta päädyin itse tiettyihin ratkaisuihin, joita olen pyrkinyt raportissani perustelemaan huolellisesti. Tutkimukseni on pro gradu -tasoinen tutkielma, joka osaltaan asettaa rajoja tutkimuksen teolle. Omassa tutkimusprosessissani koin, että aika ja resurssit tehdä tutkimusta olivat rajalliset. Jos tutkimuksen tekoon olisi ollut aikaa useampi vuosi, olisin todennäköisesti yhdistellyt tutkimuksessani laadullista ja määrällistä otetta ja tehnyt ensin tutkimusaiheestani survey-tyyppisen kyselyn Akaalaisille nuorille ja sen pohjalta suunnitellut teemahaastattelut. Koen, että näin mittavan tutkimuksen toteuttaminen ei opinnäytetyön yhteydessä olisi kuitenkaan perusteltua. Omia rajoituksiaan tutkimuksen teolle asetti myös se, että tutkimus oli Akaan nuorisotoimen tilaama. Näin ollen tutkimuksen kohderyhmäksi valikoituivat Akaan nuorisotiloilla käyvät nuoret. Tutkimuksen tuloksiin luonnollisesti vaikuttaa tutkittavien joukon selvä valikoituneisuus, mutta se on otettava yhtenä laadulliseen tutkimukseen kuuluvana ominaisuutena. Laadullisen tutkimuksen aineistot ovat usein pieniä ja harkinnanvaraisia ja pyrkimyksenä on ilmiön ymmärtäminen eikä niinkään tuloksien yleistäminen (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Tutkimusraportin lopussa tutkijan on hyvä esitellä myös mahdollisia aiheita jatkotutkimukselle (Hirsjärvi et al. 2003, 244). Omaa tutkimustani jatkaisin mielelläni sekä laadullisia että määrällisiä tutkimusmenetelmiä käyttäen. Määrällisellä survey-tutkimuksella olisi mielenkiintoista kartoittaa suuremman joukon nuoria käsityksiä Internetin käyttöön ja poliittiseen osallistumiseen liittyen. Omat haastateltavani oli harkinnanvaraisesti valittu ja heidän määränsä oli pieni, joten tutkimuksen yleistettävyyden kannalta olisi tärkeää tehdä aiheesta myös määrällistä tutkimusta suuremmalla otannalla. Laadullisen tutkimuksen keinoin olisi tärkeää tutkia, miten aktiivisesti poliittiseen toimintaan osallistuvat nuoret käyttävät Internetiä verrattuna nuoriin, joita poliittinen osallistuminen ei niin paljon kiinnosta. Oma aineistoni oli sen verran suppea, ettei tällaista vertailua ollut mahdollista tehdä. Jatkotutkimuksessa olisi tärkeää valikoida tutkittavat poliittisen osallistumisen vaihtelun perusteella. Tutkittavien valikoimista helpottaisi jatkossa se, että heidän ei kaikkien tarvitsisi olla tietyn kaupungin nuorisotoimen asiakkaita. Myös pitkittäistutkimusta olisi mielestäni mielenkiintoista tehdä nuorten poliittisen ajattelun ja toiminnan kehittymisestä iän myötä. Olisi mielenkiintoista seurata, miten varttumisen myötä ajankohtaisiksi tulevat asiat, kuten äänioikeuden saaminen ja opiskelu vaikuttavat nuorten poliittiseen toimintaan.

LÄHTEET

- Alasuutari, M. 2005. Mikä rakentaa vuorovaikutusta lapsen haastattelussa? Teoksessa Ruusuvaara, J. & Tiittula, L. (toim.): Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Jyväskylä: Vastapaino. 145–163.
- Anttiroiko, Ari-Veikko 2003. Kansalaisten osallistuminen, osallisuus ja vaikuttaminen tietoyhteiskunnassa. Teoksessa: Pia Bäcklund (toim.). Tietoyhteiskunnan osallistuva kansalainen. Tapaus Nettimaunula. Helsinki: Helsingin Kaupungin tietokeskus.
- Bakardjieva, Maria 2010. The Internet and subactivism. Cultivating young citizenship in everyday life. Teoksessa: Tobias Olsson & Peter Dahlgren (toim.) 2010. Young people, ICT's and democracy. Theories, policies, identities and websites. Göteborg: Nordicom.
- Baringhorst Sigrid, 2005. New Media and the Politics of Consumer Activism – Opportunities and Challenges of Euro-Asian Anti-Corporate Campaigns. www-julkaisu. <<http://www.essex.ac.uk/ecpr/events/jointsessions/paperarchive/granada/ws13/Baringhorst.pdf>> Luettu 18.9.2009.
- Beck, Ulrich (1996). Nykyajan jäljillä. Refleksiivinen modernisaatio. Tampere: Vastapaino.
- Bengtsson, Åsa & Grönlund, Kimmo 2005. Muu poliittinen osallistuminen. Teoksessa: Heikki Paloheimo (toim.). Vaalit ja demokratia Suomessa. Helsinki: WSOY.
- Borg, Sami 2005. Kansalaisena Suomessa. Kansalaisvaikuttaminen Pohjoismaissa ja European Social Survey 2002. Oikeusministeriön julkaisu 3/2005. Edita Prima Oy.
- Calenda, Davide & Meijer, Albert 2008. Digital encounters and "easy" politics. Results of a websurvey among young people in three European countries. Teoksessa: Tapio Häyhtiö & Jarmo Rinne 2008. Net working/Networking: Citizen initiated Internet politics. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Coleman, Stephen 2010. Making citizens online. From virtual boy scouts to activist networks. Teoksessa: Tobias Olsson & Peter Dahlgren (toim.) 2010. Young people, ICT's and democracy. Theories, policies, identities and websites. Göteborg: Nordicom.

- Dahlgren, Peter & Ohlsson, Tobias 2007. Young activists, political horizons, and the Internet. Adapting the net to one's purposes. Teoksessa Brian D. Loader (toim.) 2007. Young citizens in the digital age. Political engagement, young people and new media. London: Routledge.
- Eder, D. & Fingerson, L. 2002. Interviewing children and adolescents. Teoksessa: Jaber F. Gubrium & James A. Holstein: Handbook of interview research. Context & method. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.181–203
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Euroopan komissio 2009. Youth in action –ohjelmaopas. Saatavana www-muodossa. <<http://www.cimo.fi/dman/Document.phx?documentId=ko04309150914719&cmd=download>> Luettu 11.9.2009.
- Euroopan yhteisöjen komissio 2001. Euroopan komission valkoinen kirja. EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet. Bryssel, 21.11.2001. KOM(2001) 681 lopullinen. Saatavana www-muodossa. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/fi/com/2001/com2001_0681fi01.pdf> Luettu 11.9.2009.
- Gretschel, Anu 2002. Kunta nuorten osallistumisympäristönä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston kirjasto.
- Hellsten, Villiina & Martikainen, Tuomo 2001. Nuoret ja uusi politiikka. Tutkimus pääkaupunkiseudun nuorten poliittisista suuntauksista. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Hindman, Matthew, Tsioutsoulis, Kostas & Johnson, Judy A. 2003. "Googlearchy": How a Few Heavily-Linked Sites Dominate Politics on the Web. Saatavana www-muodossa. <http://www.johnkeane.net/pdf_docs/teaching_sources/google/google.pdf> Luettu 25.1.2010.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2003. Tutki ja kirjoita. Vantaa: Dark Oy.
- Häyhtiö, Tapio & Rinne, Jarmo 2008. Introduction: Seeking the citizenry on the Internet – Emerging virtual creativity. Teoksessa: Tapio Häyhtiö & Jarmo Rinne. Net working / Networking. Citizen initiated Internet politics. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

- Karvonen, Lauri & Paloheimo, Heikki 2005. Demokratian näkymiä Suomessa. Teoksessa: Heikki Paloheimo (toim.). Vaalit ja demokratia Suomessa. Helsinki: WSOY.
- Keskinen, Auli & Kuosa, Tuomo 2005. Uusi aikakausi vaatii uudenlaista demokratiaa. Saatavana www-muodossa. <<http://www.edemokratia.uta.fi/haefile.php?f=222>> Luettu 17.2.2010.
- Kiilakoski, Tomi & Gretschel, Anu 2007. Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Hakapaino.
- Kotilainen, Sirkku & Rantala, Leena 2008. Nuorten kansalaisidentiteetit ja mediakasvatus. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 89. Helsinki: Hakapaino.
- Kunelius Risto, Noppari Elina, Reunanen Esa 2009. Media vallan verkoissa. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy - Juvenes Print.
- Kuntatiedon keskus 2008. Äänestysprosentti nousee? Saatavilla www-muodossa. <http://www.kunnat.net/k_peruslistasivu.asp?path=1;29;192;5636;152664;128614;141252;141288> Luettu 14.9.2009.
- Kurki, Leena & Nivala Elina 2006. Hyvä ihminen ja kunnan kansalainen. Johdatus kansalaisuuden sosiaalipedagogiikkaan. Tampere: Tampere University Press.
- Laitinen, Matti & Nurmi, Kari 2004. Mitä tarkoitetaan aktiivisella kansalaisuudella? Saatavilla www-muodossa. <http://www.kansalaisfoorumi.fi/sivu.php?artikkeli_id=284> Luettu 2.10.2009.
- Lappalainen, Pertti 2005. Verkolla valtaa. Internet ja poliittisen kansalaistoiminnan näkymät. Jyväskylä: Minerva.
- Lietsala, Katri & Sirkkunen, Esa 2008. Social Media. Introduction to the tools and processes of participatory economy. Tampere: University of Tampere, Hypermedia Lab. Saatavana www-muodossa. <<http://tampub.uta.fi/tup/978-951-44-7320-3.pdf>> Luettu 17.2.2010.
- Lincoln, Yvonna & Guba, Egon 1985. Naturalistic inquiry. Beverly Hills: Sage.
- Livingstone, Sonia, Bober, Magdalena, Helsper, Ellen 2004. Active participation or just more information? Young people's take up for opportunities to act and interact on the Internet. London: LSE Research online. Saatavana www-muodossa. <<http://eprints.lse.ac.uk/396/1/UKCGOparticipation.pdf>> Luettu 11.12.2009

- Livingstone Sonia, Couldry Nick, Markham Tim 2007. Youthful steps towards civic participation. Does the Internet help? Teoksessa Brian D. Loader (toim.) 2007. Young citizens in the digital age. Political engagement, young people and new media. London: Routledge.
- Metsämuuronen, Jari 2003. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy. 2. uudistettu painos.
- Mosca, Lorenzo 2008. A double faced medium? The challenges and opportunities of the Internet for social movements. Teoksessa: Tapio Häyhtiö & Jarmo Rinne 2008. Net working/Networking: Citizen initiated Internet politics. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Mäkinen, Salla 2008. Akaan nuorisopalvelujen mediahanke. Mediavirrassa. Powerpointesitys.
- Noppiari Elina, Uusitalo Niina, Kupiainen Reijo & Luostarinen Heikki 2008. ”Mä oon nyt online!” Lasten mediaympäristö muutoksessa. Tampere: Tampereen yliopisto, journalismin tutkimusyksikkö.
- Nuorisolaki 27.1.2006/72. Saatavilla [www-muodossa](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072).
<<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>> Luettu 12.2.2011
- Nuorisopalveluiden toimintakertomus 2008. Saatavilla [www-muodossa](http://www.epeli.fi/dynamic/250864_epeliin.pdf).
<http://epeli.fi/dynamic/250864_epeliin.pdf> Luettu 12.2.2010.
- Nuorisopalveluiden toimintakertomus 2009. Saatavilla [www-muodossa](http://www.epeli.fi/dynamic/754772_toimintakertomus_a4.pdf).
<http://www.epeli.fi/dynamic/754772_toimintakertomus_a4.pdf> Luettu 12.2.2010.
- Nuorisotiedotuskeskus Kompassi 2009. Nuorten poliittinen vaikuttaminen. Saatavilla [www-muodossa](http://www.kompassi.lasipalatsi.fi/FI/search/community.asp?id=3555&_item_id=906#community).
<http://kompassi.lasipalatsi.fi/FI/search/community.asp?id=3555&_item_id=906#community> Luettu 11.9.2009.
- Oikeusministeriö 2006. Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma. Kohti kypsää demokraattista kulttuuria. Saatavana [www-muodossa](http://www.om.fi/Etusivu/Ajankohtaista/Arkistoidutisallot/Kansalaisvaikuttamisenpolitiikkaohjelma/Julkaisutjaaineistot/Esitteet).
<<http://www.om.fi/Etusivu/Ajankohtaista/Arkistoidutisallot/Kansalaisvaikuttamisenpolitiikkaohjelma/Julkaisutjaaineistot/Esitteet>> Luettu 2.10.2009
- Opetusministeriö 2004. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Saatavana [www-muodossa](http://www02.oph.fi/ops/perusopetus/pops_web.pdf).
<http://www02.oph.fi/ops/perusopetus/pops_web.pdf> Luettu 2.10.2009.

- Opetusministeriö 2007. Mikä on osallisuushanke? Saatavilla www-muodossa.
<<http://www.edu.fi/page.asp?path=498,24009,24538,24539,70680,70681>>
Luettu 11.9.2009.
- Paakkunainen, Kari 2006. Nuorten poliittinen osallistuminen kahdeksassa Euroopan Unionin maassa (EUYOUPART). Kansallisten empiiristen tulosten vertailua ja tulkintaa. Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta, Nuorisotutkimusverkosto. Verkkojulkaisu. Saatavilla www-muodossa:
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvot_telukunta/julkaisut/muut_tutkimukset/EUYOUPART.pdf Luettu 15.9.2009.
- Paakkunainen, Kari & Myllyniemi, Sami 2007. Tihentyvä sukupolvipolitiikka ja aktiivisuuden kasautuminen. Teoksessa: Kari Paakkunainen 2007. Sukupolvipolitiikka. Nuoret ja eduskuntavaalit 2007. Helsinki: Yliopistopaino.
- Peltola, Marja 2007. Konventioita ja vaihtoehtoja – nuoret muuttuvat yhteiskunnan poliittisina toimijoina. Teoksessa: Kari Paakkunainen 2007. Sukupolvipolitiikka. Nuoret ja eduskuntavaalit 2007. Helsinki: Yliopistopaino.
- Perttula, Juha 1995. Kokemuksen tutkimuksen luotettavuudesta. Kasvatus 11/1995, 39-47.
- Pietilä, Veikko & Ridell, Seija 2008. Verkkomedia toimijuuden alustana. Yleisö, yhteisö, julkiso ja YouTube. Lähikuva 21 (2), 27-43.
- Ridell, Seija 2006. Yleisö. Elämää mediayhteiskunnan normaalina jäsenenä. Teoksessa Seija Ridell, Pasi Väliäho & Tanja Sihvonen 2006. Mediaa käsittämässä. Tampere: Vastapaino.
- Ridell Seija & Väliäho Pasi 2006. Mediatutkimus käsitteiden kudelmana. Teoksessa Seija Ridell, Pasi Väliäho & Tanja Sihvonen 2006. Mediaa käsittämässä. Tampere: Vastapaino.
- Rinne, Jarmo & Häyhtiö, Tapio 2005. Kansalaislähtöinen politiikka haaste vanhalle. Artikkelin Helsingin Sanomissa (Mielipidepalsta) 29.3.2005. Saatavana www-muodossa. <<http://www.edemokratia.uta.fi/haefile.php?f=164>> Luettu 18.9.2009.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto (verkkojulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavilla www-muodossa. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>> Luettu 4.12.2008.

- Sanomalehtien liitto 2008. Nuorison mediankäyttötutkimus. Taloustutkimus Oy ja Suomen sanomalehtien liitto.
- Scott, J. 2000. Children as respondents. The challenge for quantitative methods. Teoksessa P. Christensen & A. James (toim.): Research with children. Perspectives and practices. London : Falmer Press. 98–119.
- Setälä, Maija 2003. Demokratian arvo. Teoriat, käytännöt ja mahdollisuudet. Helsinki: Gaudeamus.
- Taloustutkimus 2008. Nuoret näyttävät suomalaisten internetin käytön suunnan. Saatavana www-muodossa.
<http://www.taloustutkimus.fi/ajankohtaista/uutiskirje/uutiskirje_2_2008/nuoret_nayttavat_suomalaisten_in/> Luettu 11.12.2009.
- Tiittula, Liisa & Ruusuvuori, Johanna 2005. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Tilastokeskus 2006. Presidentinvaalit. Saatavilla www-muodossa.
<http://www.tilastokeskus.fi/til/pvaa/2006/pvaa_2006_2006-02-09_tie_001.html> Luettu 13.2.2011
- Tilastokeskus 2007. Eduskuntavaalit 2007. Saatavilla www-muodossa.
<http://www.tilastokeskus.fi/til/evaa/2007/evaa_2007_2007-03-22_tie_002.html> Luettu 13.2.2011
- Tilastokeskus 2009a. Eduskuntavaalit. Saatavilla www-muodossa.
<http://www.tilastokeskus.fi/til/euvaa/2009/euvaa_2009_2009-06-12_tie_001_fi.html> Luettu 13.2.2011
- Tilastokeskus 2009b. Internetin käytön yleistymisen pysähtyi. Saatavilla www-muodossa. <http://www.tilastokeskus.fi/til/sutivi/2009/sutivi_2009_2009-09-08_tie_001.html> Luettu 5.2.2011.
- Tilastokeskus 2010. Jo joka toinen suomalainen käyttää Internetiä useasti päivässä. Saatavilla www-muodossa.
<http://www.tilastokeskus.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_tie_001_fi.html> Luettu 5.2.2011.
- Toiminta ja hallinto 2007:20. Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman loppuraportti. Oikeusministeriö, Helsinki. Saatavilla www-muodossa.
<<http://www.om.fi/1181802264664>> Luettu 11.9.2009.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tynjälä, Päivi 1991. Kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien luotettavuudesta. *Kasvatus* 22 (5-6), 387-398.

Unicef 1989. Yleissopimus lasten oikeuksista. Saatavilla www-muodossa.
<http://www.unicef.fi/files/unicef/pdf/Lasten_oik_sopimus.pdf> Luettu
12.2.2011

Uusitalo Niina, Vehmas Susanna & Kupiainen Reijo 2011. Naamatusten verkossa. Lasten ja nuorten mediaympäristön muutos, osa 2. Tampere: Juvenes Print.

Vaikututtajan tietopankki.
<http://www.kansanvalta.fi/Etusivu/Kansalaisvaikuttaminen/Paatoksentekoonosallistuminen/Lapsetjanuoret>> Luettu 11.9.2009.

Vromen, Ariadne 2007. Australian young people's participatory practices and Internet use. Teoksessa: Brian D. Loader (toim.) 2007. *Young citizens in the digital age. Political engagement, young people and new media*. London: Routledge.

Wikipedia. Digital Divide. http://en.wikipedia.org/wiki/Digital_divide

Wikipedia. Internet. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Internet>

Wikipedia. Web 2.0. http://fi.wikipedia.org/wiki/Web_2.0

Liite 1 (Tutkimuslupa)

Hei!

Olen Tampereen yliopistossa pro gradu –tutkielmaani tekevä kasvatustieteiden opiskelija. Tutkimukseni aiheena on Akaan kaupungin nuorisotilojen mediakasvatushanke. Hankkeen puitteissa tutkin nuorten Internetin käyttöä erityisesti poliittisen osallistumisen ja aktiivisen kansalaisuuden näkökulmista.

Nuorisotilalla käyvä nuorene on valittu mukaan tutkimukseen. Alaikäisiä tutkittaessa on hyvän tutkimuskäytännön mukaista pyytää tutkittavien huoltajalta kirjallinen lupa siitä, että nuori saa osallistua tutkimukseen.

Tutkimuksen tarkoituksena on kerätä nuorilta haastatteluaineisto. Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja saatu aineisto käsitellään ja raportoidaan ehdottomasti luottamuksellisesti ja nimettömänä. Aineistoa ei käytetä muissa kuin tieteellisissä tutkimustarkoituksissa.

Pyydänkin Teitä ystävällisesti palauttamaan tutkimusluvan täytettynä myöskin siinä tapauksessa, että ette anna nuorelle lupaa osallistua tutkimukseen.

Kiitän jo etukäteen yhteistyöstä ja annan mielelläni tarvittavia lisätietoja tutkimuksestani.

Keväisin terveisin,

Susanna Vuorinen
p. 050 911 7367
s-posti: susanna.vuorinen@uta.fi

Nuoren nimi _____

Annan luvan osallistua tutkimukseen

En anna lupaa osallistua tutkimukseen

Päivämäärä ja paikka _____.____. 2008 _____

Huoltajan allekirjoitus

Liite 2

Teemahaastattelurunko

1. Internetin käyttö

- Netin käyttötavat
  - Keskustelufoorumit ja -palstat
  - Irc, chat, mese
  - Pelaaminen: verkkopelit, roolipelit
  - Virtuaalimaailmat (Second Life, Habbo)
  - Kuvagalleriat (irc-galleria, ii2, kuvake.net)
  - Facebook
  - Omat kotisivut
  - Blogi, verkkopäiväkirja
  - Tiedostonjako, imurointi
  - Verkkopalvelut (verkkopankki, verkkokaupat, varausjärjestelmät)
  - Tiedonhaku (uutiset, koulutehtävät)
  - Surffaaminen
- Käyttömäärät

2. Poliittinen osallistuminen

- Kiinnostaako se? Miksi/ miksi ei?
- Mitkä ovat sinulle tärkeitä asioita, joihin haluaisit muutosta?
  - Omassa lähiympäristössä
  - Yhteiskunnassa
  - Oletko jonkin asian kannattaja? (Eläinten oikeudet, ympäristöasiat, kasvissyönnä, poliittinen puolue, mukana esim. oppilaskunnassa, nuorisovaltuustossa jne.)
- Mitä tekisit, jos haluaisit muutosta johonkin asiaan?
- Millaiset ovat mielestäsi nuoret vaikutusmahdollisuudet? Lähiympäristössä/ yhteiskunnassa? Pitäisikö nuoria kuunnella enemmän?

3. Internetin käyttö poliittiseen osallistumiseen

- Pystyykö netissä ottamaan kantaa ja vaikuttamaan asioihin? Miten?
- Oletko keskustellut netissä itsellesi tärkeitä asioista?
- Entä nettiaddressit, vaikuttamissivustot (valtikka.fi, otakantaa.fi jne...), vaalikoneet, omat kannanotot keskustelupalstoilla, blogeissa, sähköpostilistoilla jne.
- Pystyykö netin kautta oikeasti vaikuttamaan itselleen tärkeisiin asioihin? Miten?
- Etsitkö netistä tietoa itsellesi tärkeitä asioista? Minkälaisilta sivuilta? Seuraatko uutisia netissä?